

A woman wearing a patterned jacket and a light-colored hat is working in a field of tall, purple, fluffy flowers. In the foreground, a pair of hands is shown holding a small, bright orange flower. The background is a vast field of similar flowers under a bright sky.

Courtisane festival

notes on cinema

2-6 April 2025
Ghent, Belgium

I AM A FILMWORKER FOR PALESTINE

We leven in een tijd van ongekennde wreedheid. Palestina ligt in puin. Vorig jaar opende Courtisane haar festivalcatalogus met een oproep voor een onmiddellijk staakt-het-vuren in Palestina, hopen dat er tegen de tijd van deze festivaleditie een bestand zou zijn. De hele wereld is getuige van de genocide in Palestina — een culminatie van de ononderbroken onderdrukking van, en het geweld tegen het Palestijnse volk, gepleegd door de staat Israël en gevoed door imperialistische ideologieën.

Achter het programmeringsproces van Courtisane gaat een hardnekkig engagement schuil om te luisteren naar de klanken van bezetting en verzet. Al sinds onze begindagen probeerden we de stemmen te versterken van zij die zich verzetten tegen onderdrukking, met onder meer films over de bezetting van Palestina en de verdrijving van het Palestijnse volk. Dat zullen we blijven doen. Kunst en politiek zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Film en audiovisuele kunst kunnen niet los worden gezien van de wereld waarin ze worden gemaakt en vertoond.

We moedigen andere organisaties en individuen sterk aan om hun stem te verheffen tegen de onderdrukking van het Palestijnse volk en tegen de huidige, aanslepende en toenemende gewelddaden in deze wereld. We blijven dan ook achter de verklaring van Film Workers for Palestine van vorig jaar staan. Aanvullend willen we de aandacht graag vestigen op het Industry Protocol in Times of Genocide, dat is opgesteld door het Palestine Film Institute en delen deze teksten en richtlijnen graag met ons publiek en onze collega's. We nodigen jullie uit om je hierbij aan te sluiten en actie te ondernemen.

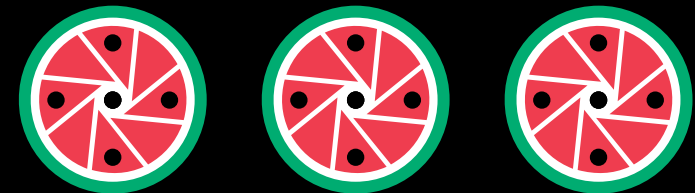
Een staakt-het-vuren is niet genoeg. Vrijheid voor Palestina, en wel nu!

We are living in a time of unprecedented cruelty. Palestine lies in ruins. Last year, Courtisane opened its festival catalogue with a call for an immediate ceasefire in Palestine, hoping that by the time of this edition of the festival it would have become a reality. The world has been witnessing a genocide in Palestine — a culmination of the ongoing oppression and violence endured by the Palestinian people at the hand of the state of Israel and imperialist ideologies.

Within the trajectory of Courtisane's programming lies a persistent commitment to listening to the realities of occupation and resistance. From the early days, we have sought to amplify the voices of those who challenge oppression, among them films on the occupation of Palestine and the displacement of its people. We will continue to do so. Art and politics are inseparable. Film and audiovisual arts cannot be detached from the world in which they are made and shown.

We very much encourage other organisations and individuals to speak out against the oppression of the Palestinian people and the present, the lingering and the growing violences in this world. We stand behind last year's statement of Film Workers for Palestine. Additionally we would like to bring to your attention the Industry Protocol in Times of Genocide formulated by the Palestine Film Institute. We want to share these texts and guidelines with our audience and colleagues. We invite you to join and take action.

Ceasefire is not enough. Freedom for Palestine now!

READ AND LEARN MORE:
filmworkersforpalestine.org / palestinefilmstitute.org

Undercurrents — 4

Films & work by Sammy Baloji, Wang Bing, Kamal Aljafari, Tamara García Iglesias & Xabier Erkizia, Éliane Radigue & Aura Satz & Rhodri Davies & Julia Eckhardt, Lis Rhodes, Josh Weissbach, Alanis Obomsawin, Beatrice Gibson, Lizza May David, Clara Sika Helbo, Alex Schuurbiens, Sarah Maldoror, Michelle Williams Gamaker, Mara Mattuschka, Mary Maggic, Sam Drake, Ewelina Rosinska, Pablo Alvarez Mesa, Morgan Quaintance, Rhayne Vermette, Erica Sheu, Crispin Yanisi, Helena Wittmann, Sylvia Schedelbauer, Lawrence Abu Hamdan, Alex Reynolds & Robert M Ochshorn, Jessica Sarah Rinland, Rose Lowder, Els van Riel, Ben De Raes

Derek Jarman: Archaeologies of Sound and Soul — 32

Films & performances by Derek Jarman, Simon Fisher Turner, Luke Fowler, Alessandra Novaga, Sebastian Sharples

Still There Are Seeds to Be Gathered — 44

Films & work by Pierre Creton & Vincent Barré, Jessica Sarah Rinland, Jumana Manna, Nour Ouayda, Anne-Marie Faux, Sophie Roger, Frédérique Menant, Elke Marhöfer & Mikhail Lylov, Tamer Hassan & Armand Yervant Tufenkian, Marie Menken, Margaret Tait, Gunvor Nelson, Anne Reijniers & Eline De Clercq, Renate Sami, Ogawa Productions, Laura Palau Barreda

Sanrizuka Notes — 62

Films by Fukuda Katsuhiko

Domestic _Graphies — 68

Films by Naomi Uman, Chick Strand, Laura Huertas Millán, Mariana Caló & Francisco Queimadela, Alba Bresolí, Antonio Quintana Romero, Dhaia Biya, Lina Rodríguez

In the Midst of the End of the World — 76

Film by António Reis & Margarida Cordeiro + publication

Diego Marcon — 82

Films by Diego Marcon, Harun Farocki, Giulia Guidi, Peter Wachtlër, Basma al-Sharif, Sidsel Meineche Hansen, Bill Plympton, Johann Lurf

Là - Album Release — 88

By Sirah Foighel Brutmann, Eitan Efrat, Laszlo Umbreit & Ot Lemmens

Rethinking Support — 90

Conversation — Challenges and Opportunities for Artistic Film Production and Distribution

Practical — 92

Festival Schedule — 110

Er zijn enkele verzen van Bertolt Brecht, uit zijn gedicht *An die Nachgeborenen*, geschreven in de donkere tijden van 1939, die tegenwoordig steeds vaker worden geciteerd:

*Wat zijn dit voor tijden waarin
Praten over bomen haast een misdrijf is
Omdat het stilzwijgen over zoveel verschrikkingen
impliceert?*

Voor degenen die vele decennia later geboren zijn, klinkt Brechts retorische vraag nog steeds waar, maar met een groot voorbehoud — vandaag zijn we ons er maar al te bewust van dat er ook veel verschrikkingen gebeuren met bomen, en wat hen treft maakt onze eigen benarde situatie zoveel erger. In een gedicht uit 1995 gaf Adrienne Rich al antwoord op de vraag:

*... om je in tijden als deze
überhaupt te laten luisteren, is het nodig
om over bomen te praten.*

We moeten over bomen praten om onszelf eraan te herinneren hoezeer we ze nodig hebben. We moeten ons herinneren hoe ook wij deel uitmaken van dit enorme web van interacties en verstrengelingen dat leven heet. Hoe elk organisme, met inbegrip van het menselijk lichaam, wordt gevormd door, en op zijn beurt vorm geeft aan, haar omgeving. En dat menselijke onafhankelijkheid een politieke mythe is, geen biologische realiteit.

Het verborgen leven van bomen, onkruid, planten en bloemen en hun verwevenheid met ons eigen leven loopt als een groene draad door het festivalprogramma van dit jaar. Het is het hoofdthema van *Still There Are Seeds to Be Gathered*, een serie films die uiteenlopende benaderingen van ‘multi-species entanglements’ verkennen en die inspireren tot een ecopolitiek die is geworteld in zorg, respect en wederkerigheid.

Dit programma is geïnspireerd op het werk van Derek Jarman, die een prachtige tuin creëerde die evenzeer een metafoer was voor herinnering en hoop als een samenspel van aarde en planten — dit alles te midden van een schijnbaar onherbergzame woestijnen, waarover een kerncentrale zijn lange schaduw werpt. Toch zorgden Jarman en de verwoeste natuur van het land, de droge huid van de aarde, voor elkaar.

Het werk van Derek Jarman, maar ook dat van Fukuda Katsuhiko, Sammy Baloji en vele andere kunstenaars en filmmakers die op deze festivaleditie aanwezig zijn, herinnert ons eraan dat we het over bomen moeten hebben. Niet in de laatste plaats vanwege wat ze ons kunnen leren over veerkracht en doorzettingsvermogen in het gezicht van constante dreiging. Of, zoals ons in een van de films in het programma wordt meegegeven:

*“Wij zijn de redders van de wereld
De mythemakers
De klimaatwerkers
En we zijn getuige
Van de vernietiging om ons heen
En van de koppige hoop van mensen.”*

There are some verses by Bertolt Brecht, from his poem *To Those Born Later (An die Nachgeborenen)*, written amidst the dark times of 1939, that are quoted more and more often these days:

*What kind of times are these when
To talk about trees is almost a crime
Because it implies silence about so many horrors?*

For those born many decades later, Brecht’s rhetorical question still rings true, but with a major caveat — now we are all too aware that many horrors are happening to trees as well, and what strikes them makes our own plight so much the worse. In a 1995 poem, Adrienne Rich already responded to the question:

*... in times like these
to have you listen at all, it’s necessary
to talk about trees.*

We need to talk about trees to remind ourselves how much we need them. We need to remember how we, too, are part of this vast web of interactions and entanglements called life. How every organism, including the human body, is shaped by, and in turn shapes, its environment. And that human independence is a political myth, not a biological reality.

The hidden lives of trees, weeds, plants, and flowers, and their entanglements with our own lives, run like a green thread throughout this year’s festival program. It’s the tentative main theme of *Still There Are Seeds to Be Gathered*, a series of films that seek to understand and respond to multi-species entanglements and inspire ecopolitics rooted in care, respect and reciprocity.

This program is inspired by the work of Derek Jarman, who created a magnificent garden that was as much a metaphor for memory and hope as it was an interplay of soil and plants — all amid an apparently inhospitable wasteland, across which a nuclear power station casts its long shadow. Yet Jarman and the land’s devastated nature, the dry skin of Earth, cared for one another.

The work of Derek Jarman, but also that of Fukuda Katsuhiko, Sammy Baloji and many other artists and filmmakers present in this festival edition, reminds us that we need to talk about trees. Not in the least because of what they can teach us about resilience and perseverance in the face of constant threat. Or, as we are told in one of the films in the program:

*“We are the saviours of the world
The myth makers
The climate workers
And we bear witness
To the destruction around us
And to the stubborn hopes of men.”*

Undercurrents

A woman with dark hair is lying on her back in a field of tall, thin grass. She is looking upwards and to the right, holding a lit cigarette in her right hand. She is wearing a light-colored, short-sleeved shirt. The background is a soft-focus field of grass and small yellow flowers. The lighting is natural, suggesting late afternoon or early morning.

Een dialoog tussen recente en te herontdekken films van kunstenaars en filmmakers die zich bewegen door het uitgestrekte terrein van de audiovisuele kunsten.

A dialogue between recent and to be rediscovered films by artists and filmmakers who work in the expanded field of audiovisual arts.

L'ARBRE DE L'AUTHENTICITÉ
MINARD
WOE/WED 2 APRIL 20:00
SPHINX CINEMA — ZAAL 3
ZAT/SAT 5 APRIL 13:30

L'Arbre de l'Authenticité

The Tree of Authenticity

Sammy Baloji

2025, BE / CD, digital, English subtitles, 89 min

Verscholen in het grootste regenwoud van Afrika ligt een van de vele graven van de Westerse pogingen om naties en de natuur te beheersen — een van 's werelds grootste tropische landbouwonderzoekscentra. Het Yangambi INERA Research Station ligt aan de oevers van de Congo-rivier en was in zijn hoogdagen een bloeiend wetenschappelijk centrum. Vandaag de dag is het een amalgaam van jungle en ruïnes, waar vragen over kennis, de macht erover en de toegang ertoe blijven hangen. *L'Arbre de l'Authenticité* vertelt het stigma van de ecologische vernietiging die begon tijdens de kolonisatie, aan de hand van de stemmen van twee symbolische wetenschappers die tussen 1910 en 1950 in Yangambi werkten, Paul Panda Farnana en Abiron Beirnaert. Hun verhalen belichamen de erfenis van de koloniale moderniteit en traceren de oorsprong van de hedendaagse klimaatonrechtvaardigheid.

De kunstenaar Sammy Baloji woont en werkt tussen Lubumbashi en Brussel. Sinds 2005 onderzoekt hij het geheugen en de geschiedenis van de Democratische Republiek Congo. Zijn werk is een doorlopend onderzoek naar het culturele, architecturale en industriële erfgoed van de Katanga-regio en stelt de impact van de Belgische kolonisatie in vraag. Zijn kritische kijk op hedendaagse samenlevingen dient als waarschuwing voor de manieren waarop culturele clichés het collectieve geheugen blijven vormen, waardoor het sociale en politieke machtspeel het menselijk gedrag blijft dicteren.

“The story of Yangambi is not just about the Congo. It is the story of the global economy and its consequences for people and the environment. Yangambi’s geographical location and its database linked to the climatological observation of the equatorial forest, becomes a space through which I metaphorically question the consequences of human actions and our relationship with nature. The film explores the contemporary challenges of the Anthropocene, raising questions about shared heritage, the impact of colonisation on nature, and the responsibilities of Congolese, Western and global societies to find a way out of the ecological crisis.” (Sammy Baloji)

In the presence of Sammy Baloji, Rosa Spaliviero (producer), Laszlo Umbreit (sound)

Opening Night

WOE/WED 2 APRIL 20:00

Voor de openingsavond is een ticket in voorverkoop nodig. Voor genodigden en geaccrediteerden is een reservatie nodig.

For the opening night, a presale ticket is required. For guests and accredited a reservation is required.

Nestled in Africa's largest rainforest lies one of the many graves of the West's efforts to control nations and nature — one of the world's largest tropical agricultural research centers. Located on the banks of the Congo River, the Yangambi INERA Research Station was a booming scientific center in its heyday. Today, it is an amalgam of jungle and ruin, where questions of knowledge, power over it, and access to it, linger. *The Tree of Authenticity* recounts the stigma of ecological destruction that began at the time of colonisation through the voices of two emblematic scientists who worked at Yangambi between 1910 and 1950: Paul Panda Farnana and Abiron Beirnaert. Their stories embody the legacies of colonial modernity and trace the origins of today's environmental injustice.

The artist Sammy Baloji lives and works between Lubumbashi and Brussels. Since 2005 he has been exploring the memory and history of the Democratic Republic of Congo. His work is an ongoing investigation into the cultural, architectural and industrial heritage of the Katanga region, and questions the impact of Belgian colonisation. His critical view of contemporary societies serves as a warning of the ways in which cultural clichés continue to shape collective memory, allowing social and political power games to continue to dictate human behaviour.

YOUTH TRILOGY PART 1
KASKCINEMA
WOE/WED 2 APRIL 11:00

“My career as a film-maker began with *West of the Tracks*, which I shot in a giant industrial complex in China’s North-East. From there I moved on to the North-West, with *The Ditch*, then to Yunnan, in the South-West, for *Three Sisters*. After that I started thinking about doing something in the area around Shanghai, but I didn’t have anything well defined in mind. Some of the kids I’d met while filming *Bitter Money* pointed me towards Zhili City, a hub for the garment industry. That was the first time I really traveled around the Yangtze Delta and the whole Shanghai hinterland. I was curious to learn more about its unique character, and I started filming some of the scenes that you can see in this first part of *Youth*. But there were a lot of obstacles; I’m from the North, I didn’t understand their dialects, and it was hard to make any real contact. Everything was different, the way people lived, how they related and interacted. I soon realised it would take me much longer than on previous occasions to get to a point where I could make a documentary.” (Wang Bing)

Qingchun: Chun

Youth (Spring)
Wang Bing

2023, FR / LX / NL, digital, Mandarin spoken, English subtitles, 212 min

Dit epische observerende non-fictiewerk is een verderzetting van Wang Bings kroniek over economische, sociale en persoonlijke omwentelingen in een veranderend China. Met ongeziene intimiteit volgt Wang Bing financieel preciaire gemeenschappen die in erbarmelijke omstandigheden werken voor een hongerloon. *Youth (Spring)* is een opmerkelijk portret van rurale migrantenarbeiders die tewerkgesteld worden in textiel fabrieken in Zhili, een stad buiten Shanghai. Gedurende vijf jaar volgt Wang Bing verscheidene groepen, voornamelijk twintigers, die kleding maken, tijd met elkaar doorbrengen in de krappe slaapzalen waar ze na de werkuren verblijven, (vaak vruchteloos) onderhandelen over een beter loon en emotionele banden en relaties met elkaar opbouwen. Zoals de titel doet vermoeden, stelt deze film het leven van de jeugd centraal. Met het geduld en de pretentieloze, vormelijke precisie die we van de regisseur gewend zijn, wordt de impact van de snelgroeiende economie op de geesten en lichamen van een nieuwe generatie arbeiders in beeld gebracht.

This epic work of observational nonfiction from Wang Bing furthers the filmmaker’s ongoing chronicle of the economic, social, and personal upheavals happening across a transforming China. Deepening the intimacy with which he captures communities of people living amidst financial struggle and toiling for little money in exploitative conditions, *Youth (Spring)* is a remarkable account of rural migrant workers employed in textile factories in Zhili, a town outside Shanghai. Over the course of five years, Wang follows various groups of people, most of them in their twenties, as they labour over their clothes-making, interact in the cramped dormitories where they live after hours, bargain (often fruitlessly) for better wages, and create emotional bonds and relationships with one another. As the title suggests, this film is specifically about the lives of the young, forcefully and humanely depicting — with its director’s customary patience and unassuming formal rigor — the consequences of the country’s rapid growth on the minds and bodies of a new generation of workers.

YOUTH TRILOGY PART 2
KASKCINEMA
ZAT/SAT 5 APRIL 13:30

“Arriving as a complete stranger in Zhili, I found a checkerboard of streets honeycombed with small garment-making workshops. But I had friends only 60 km away in the historic town of Suzhou, one of whom, a poet, introduced me to some people from Zhili, including workshop managers. One contact led to another, and pretty soon I had the run of the place. I could wander in and out of the factories and dormitory blocks without anyone stopping me or asking me what I was doing there. I never counted the streets, but there are around 20,000 workshops in that one town. Initially I hadn’t even thought about how many weeks or months of shooting I would need, or how long the film would be. I had enough money to cover six months’ work, but what I found was so intense that I ended up filming there over several years, from 2014 to 2019, amassing 2600 hours of rushes capturing the working lives of a huge cast of characters. In 2018 we started sorting this material, and in the spring of 2019, I decided I had shot enough and the time had come to begin editing. Then Covid hit, and everything stopped, so it wasn’t until 2021, when I came back to Paris, that I was able to start seriously working on the film.” (Wang Bing)

Qingchun: Ku

Youth (Hard Times)
Wang Bing

2024, FR / LX / NL, digital, Mandarin spoken, English subtitles, 227 min

Na *Youth (Spring)* vervolgt Wang Bing zijn observerende non-fictiesaga in het Chinese district Zhili, waar meer dan 300.000 migrantenarbeiders uit plattelandsprovincies kleding maken in werkplaatsen. In dit indringende tweede deel van de *Youth*-trilogie, opgenomen tussen 2015 en 2019, pikt Wang de draad op van zijn *portrait-vérité* van een generatie die op een karig loon probeert te overleven tegen een achtergrond van nationale economische expansie, waarbij hij de nadruk legt op de wantrouwende, steeds vijandigere relatie tussen arbeiders en bedrijfsleiders. Wangs epische documentaire is een buitengewone beschrijving van jonge mensen die zo krampachtig de eindjes aan elkaar proberen te knopen dat ze geen tijd overhouden voor plezier of rust. In de woorden van een van de vele mensen die in beeld komen: “Je hebt geen rechten, dus wat heb je aan geld?”. Ondanks deze grimme werkelijkheid gloort er hoop in Wangs relaas over arbeiders die hun collectieve stem zouden kunnen vinden.

Continuing the observational nonfiction saga that began with *Youth (Spring)*, Wang Bing returns to the Chinese district of Zhili, where more than 300,000 migrant workers from rural provinces are employed in clothing workshops. In this enveloping second part of the *Youth* trilogy, shot between 2015 and 2019, Wang deepens his *vérité* portrait of a generation struggling to survive on meager wages amidst a nation’s economic expansion, emphasizing the distrustful, increasingly combative relationship between workers and management. Wang’s epic yet compressed documentary is a singular rendering of young people who have become so focused on “making a living” that they have no time for joy or rest. Says one of the film’s many subjects: “You have no rights, so what’s the use of having money?” Despite these grim realities, Wang’s film provides hope in its depiction of workers who may find their collective voice.

YOUTH TRILOGY PART 3
SPHINX CINEMA — ZAAL 3
ZON/SUN 6 APRIL 11:00

“In terms of general mood, they are all very similar. These are private firms; the working hours are extremely long, from 8 am to 11 pm, with two breaks of an hour each for lunch and dinner. Otherwise, it’s just long hours of work. Workers’ wages are computed on a piece-rate basis, and paid out every six months. The problem is you start making a particular item of clothing without knowing how much each item is going to be paid, that’s something you only find out at the end. In other words, there’s no way of knowing what you’ll get at the end of the season.

Although I didn’t yet have any clear idea of what sort of film I was going to make, I did know, as early as 2015, that it would focus on Zhili and radiate out from there. I also wanted to travel back with my characters to their home towns and villages, either filming them or just on vacation, which meant traveling up to two thousand kilometers upriver. It was on those trips that I really began to understand life in the Yangtze basin and among the people living on its banks. The film took years to make not just because I shot so much, but also because I needed time to understand the spirit and lifestyles of a region that was foreign to me.” (Wang Bing)

Qingchun: Gui

Youth (Homecoming)

Wang Bing

2024, FR / LX / NL, digital, Mandarin spoken, English subtitles, 152 min

Vijf jaar duurden de opnames die uitmonden in dit laatste deel van Wang Bings monumentale *Youth*-trilogie, dat het leven van migrantenarbeiders in textiel fabrieken in Zhili uitvoerig in beeld brengt. *Homecoming*, een panoramisch portret van hedendaags ruraal China, speelt zich af tijdens de nieuwjaarsvakantie, wanneer de arbeiders hun familie op het afgelegen platteland bezoeken voor de feesten; beelden van overvolle treinen en bussen op verraderlijke bergwegen en van vroege intermezzo's, waaronder het trouwfeest van arbeiders Shi Wei en Fang Lingping, worden verweven met scènes uit het fabrieksleven. Wangs cyclische verslag van jonge mensen die gevangenzitten in een constante overlevingsmodus komt hier tot een aangrijpend einde, waardoor zijn enorme toewijding aan observatie definitief vorm en betekenis krijgt.

Wang Bing concludes his monumental Youth trilogy in an expansive fashion, giving ever wider scope to the lives of migrant workers in Zhili's textile factories, which the filmmaker recorded over the course of five years. Centered around New Year's break, when the workers plan to visit their families in remote hometowns to celebrate the festivities, *Homecoming* functions as a sweeping portrait of contemporary rural China, incorporating images of tightly packed trains and buses climbing treacherous mountainside roads and joyous interludes, including wedding celebrations for workers Shi Wei and Fang Lingping, into its scenes of factory life. Wang's cyclical account of young people caught in constant survival mode comes to a poignant close here, giving definitive shape and meaning to his enormous act of observation.

A FIDAI FILM
ARCA
DON/THU 3 APRIL 17:00

الفيلم عمل فدائي

A Fidai Film

Kamal Aljafari

2024, PS / DE / QA / BR / FR, digital, Arabic, English, Hebrew spoken, English subtitles, 78 min

In de zomer van 1982 viel het Israëlische leger Beiroet binnen en maakte van de gelegenheid gebruik om de archieven van het Palestinian Research Center in beslag te nemen. Deze archieven bevatten talloze historische documenten over Palestina, waaronder een uitgebreide collectie foto's en films. Deze beelden kregen sindsdien een nieuwe naam en indeling volgens de visie van hun nieuwe beheerders, het Israëlische ministerie van defensie. Bij wijze van protest tegen deze daden van onteigening en toe-eigening (een fragment laat het stille geweld van de auteurs zien), biedt *A Fidai Film* een in dit verlies geworteld tegenverhaal om de sporen van de geplunderde Palestijnse geschiedenis te herstellen. Kamal Aljafari herbekijkt deze beelden, in dit geval gedraaid voor film of televisie, en wijst op hun complexe status en bestaan als politiek object. Er ontvouwt zich een dubbele beweging: het herleven van deze beelden, soms kostbare getuigenissen die de worstelingen van het Palestijnse volk reconstrueren, maar ook het heroverwegen van de impliciete blik van degenen die ze produceerden (het koloniale gebaar). Kamal Aljafari kneedt ze, mishandelt ze soms, om de onderliggende ideologie, de exotiserende blik en de onteigenende gebaren aan het licht te brengen: hij doorstrept de commentaren van de overwinnaars en bezetters, voegt teksten toe, kleurt ze of drukt ze over andere heen, manipuleert, combineert en bewerkt geluid. *A Fidai Film* is zowel een gebaar van woede en strijd als restitutie van een vertekende of gewiste herinnering, en stelt zich op als een vorm van cinematografische sabotage, een strijdlustige film, zoals de titel aangeeft. (Nicolas Feodoroff—FID)

De bijzondere soundtrack van *A Fidai Film* is gecomponeerd door geluidskunstenaar Attila Faravelli, met aanvullende muziek van Simon Fisher Turner. Een aanzienlijk deel van de klankband is gebaseerd op een archeologische onttekening en herbewerking van de geluiden op de gevonden tapes.

In the summer of 1982, the Israeli army invaded Beirut and took advantage of the opportunity to seize the archives of the Palestinian Research Center. These archives contained many historical documents on Palestine, including a rich collection of photographs and films. These images have since been renamed and re-indexed according to the vision of their new custodians, the Israeli Ministry of Defense. Against these acts of dispossession and appropriation (one sequence shows the quiet violence of their authors), *A Fidai Film* offers a counter-narrative based on this loss, in order to restore the traces of the plundered Palestinian history. Kamal Aljafari re-examines these images, here exclusively cinematographic or televisual, and points out the complexity of their status as well as their mode of existence as a political object. A double movement unfolds, that of making these images resurface, sometimes precious testimonies restoring the life, the struggles of the Palestinian people, but also that of rethinking the implicit gaze of those who produced them (the colonial gesture). Kamal Aljafari kneads them, sometimes mistreats them, in order to bring out the underlying ideology, the exoticizing gaze as well as the gestures of dispossession: crossing out the comments of the victors and occupiers (from the British mandate to today), adding, coloring, removing superimposed texts, modifying sounds, recombining, editing. A gesture of anger and struggle in action as much as a restitution of a distorted or erased memory, *A Fidai Film* claims to be a form of cinematographic sabotage, a combative film as the title unequivocally indicates. (Nicolas Feodoroff—FID)

The remarkable soundtrack of *A Fidai Film* is composed by sound artist Attila Faravelli, with additional music by Simon Fisher Turner. A substantial part of the soundtrack is based on an archeological exhumation and reworking of the sounds on the found tapes.

In the presence of Kamal Aljafari & Simon Fisher Turner

**INTERWOVEN SCORES:
A SYMPHONY OF
CORRESPONDENCE**
MINARD
DON/THU 3 APRIL 19:30

Een uitnodiging om de resonantie te ervaren tussen filmische partituren en composities van vrouwelijke componisten. *Ferreyra*, van Tamara García Iglesias en Xabier Erkizia, transformeert Beatriz Ferreyra's musique concrète-composities naar een visueel script dat geluid centraal stelt in de montage, zodat het beeld een verkenning van het auditieve faciliteert. In *Occam Delta XX*, een compositie van Éliane Radigue, uitgevoerd door Rhodri Davies (harp), Julia Eckhardt (altviool) en Aura Satz (film), ontpopt de filmische vorm zich tot een instrument — een complex vertaalmechanisme, waarbij het oppervlak van de film net zo muzikaal wordt als de harp en altviool die erin weerklinken. In *Light Music* presenteert Lis Rhodes een muziekstuk dat niet uit noten bestaat, maar uit abstracte getekende patronen, zwarte en witte lijnen die op tegenover elkaar staande schermen geprojecteerd worden en zo een visuele symfonie van geluid en beeld creëren. Deze werken moedigen ons aan om muziekstukken als levende codes te zien, vormen die weerstand bieden tegen definitieve interpretaties en voortdurend veranderen. De muziekstukken worden niet alleen gehoord of gezien; ze worden gevoeld, beleefd en opnieuw verbeeld. In deze composities is de ruimte tussen geluiden even belangrijk als de geluiden zelf, waardoor we worden aangemoedigd om te luisteren, te zien en telkens opnieuw in dialoog te treden.

An invitation to experience the resonance between cinematic scores and compositions by women composers. *Ferreyra*, by Tamara García Iglesias and Xabier Erkizia, draws from Beatriz Ferreyra's concrete music compositions, transforming them into a visual script that places sound at the center of the montage, where the image becomes a vessel for auditory exploration. In *Occam Delta XX*, Éliane Radigue's score, performed by Rhodri Davies (harp), Julia Eckhardt (viola) and Aura Satz (film), transforms the cinematic form itself into an instrument, a complex mechanism of translation where the surface of the film becomes as musical as the harp and viola that resonate through it. In *Light Music*, Lis Rhodes offers a score not in the form of notes, but through the abstraction of drawn patterns, black and white lines projected onto opposing screens, creating a visual symphony of sound and image. Each of these works encourage us to rethink scores as living codes, forms that resist definitive readings, always in flux, and constantly shifting with every encounter. The scores are not merely heard or seen; they are felt, experienced, and reimagined. In these compositions, the spaces between sounds are as significant as the sounds themselves, urging us to listen, see, and engage in a continuous dialogue.

FERREYRA, UN FILM CONCRÈTE

Ferreyra, un film concrète
Tamara García Iglesias, Xabier Erkizia
2020, ES / FR, digital, English subtitles, 19 min

Beatriz Ferreyra is een in Frankrijk gevestigde musique-concrètecomponist van Argentijnse afkomst die haar eigen taal ontwikkelde binnen de experimentele muziek. Het script van deze documentaire bestaat uit de muziekstukken die Ferreyra in de loop der jaren heeft uitgewerkt, de geluiden en stiltes die ze opbouwde en de radicale stelling dat het beeld in dienst staat van het geluid.

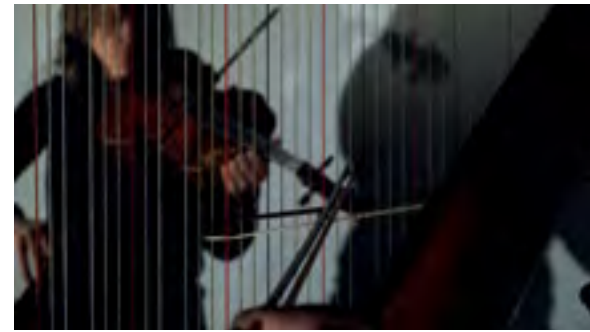
Beatriz Ferreyra is a concrete music artist of Argentinean origin, based in France, who has developed her own language in experimental music. This documentary has as a script the scores elaborated by Ferreyra along the years, the sounds and silences she built, and the radical proposal that the image is at the service of the sounds.

Occam Delta XX
Éliane Radigue, Aura Satz,
Rhodri Davies, Julia Eckhardt

A score by Éliane Radigue, realised by Rhodri Davies (harp), Julia Eckhardt (viola), Aura Satz (film)
2022-23, UK, digital with live music, 20 min

Occam Delta XX, een toevoeging aan Radigues akoestische cyclus *Occam Ocean*, is een triocompositie met Aura Satz, Rhodri Davies en Julia Eckhardt. Radigue presenteerde een nieuw partituurbeeld (of 'levende partituur', in haar woorden), een beeld geassocieerd met water, aan filmmaker Satz en langdurige muzikale partners Davies en Eckhardt. In plaats van een film te maken die de muziek documenteert en van buitenaf beschouwt, gaat deze film mee in de logica van het muziekstuk en komt hij tot stand in een open verstrengeling van de componist en de muzikanten.

Expanding the cycle of Radigue's *Occam Ocean* acoustic works, *Occam Delta XX* is a trio composition featuring Aura Satz, Rhodri Davies and Julia Eckhardt. Radigue transmitted a new score image (or 'living score' as she calls them), an image associated with water, to film-maker Satz and long-term musical collaborators Davies and Eckhardt. Rather than producing a film that documents the music and sits outside of it, the film participates in the logic of the score and is developed in an open weave with the composer and musicians.

OCCAM DELTA XX

Light Music
Lis Rhodes

UK, 1975, 2 x 16mm, sound, 25 min

De aanleiding voor *Light Music* was de geringe aandacht voor vrouwelijke componisten in de Europese traditie. Het begon als een compositie van tekeningen. Tijdens het filmen van deze tekeningen ontwikkelde zich een orkestratie van noise waarbij de intervallen tussen de lijnen zich registreren als 'noten'. De tekeningen werden gefilmd met een rostrum camera, een type camera gebruikt om stilstaande beelden te animeren. De beweging van de lens, naar of weg van de tekeningen, is hoorbaar. Naargelang de intervallen tussen lijnen nauwer of breder worden, stijgt of valt de toonhoogte van het geluid. Het beeld produceert geluid, meer bepaald is het lijnenspel letterlijk 'lichtmuziek'. Bij de vroegste vertoningen van *Light Music* was het niet mogelijk de twee projectoren te synchroniseren. Daarom liep ik van de ene naar de andere om ze, in zekere zin, te dirigeren of in het ritme te houden. Cinema en muziek eisen meestal dat elke voorstelling een herhaling van de vorige is. *Light Music*, daarentegen, is min of meer verschillend bij elke vertoning. In een specifieke context worden de bezoekers de performers, performend in en ten opzichte van het licht van *Light Music*. Dit kan worden meegenomen, misschien met een mobiele telefoon, als een digitaal document van de toeschouwer als performer. De verhouding van het publiek tot het werk is radicaal veranderd: geluid staat niet stil, geluid beweegt. (Lis Rhodes)

LIGHT MUSIC

Light Music was motivated by the scant attention being paid to women composers in the European tradition. It began as a composition in drawings. In the filming of these drawings — it developed into an orchestration of noise — whereby the intervals between the lines register as differentiated noise or "notes". The drawings were then filmed using a rostrum camera (a type of camera used to animate still images). The movement of the camera lens — towards or away from the drawings — is heard; as the intervals between lines narrow or widen, so the pitch of sound rises or falls. The image produces sound — that is, the playing of lines is literally "light" music. In the earliest film screenings of *Light Music*, it was not possible to synchronise the two projectors. And so I would move between the two — in a sense conducting them — trying to keep them in time. Cinema and music tend to demand that each performance be a repetition of the last. But *Light Music* is more or less different each time it is screened. In a particular context, the audience becomes performers — performing within and to the light of *Light Music*. This is taken away, perhaps — on a mobile phone — as a digital record of the viewer as performer. The relationship of the audience to the work has radically changed: sound is not still — sound moves. (Lis Rhodes)

Curated by Ana Júlia Silvino

In collaboration with EQZE — Elias Querejeta Zine Eskola

TEACHINGS OF WHO WE ARE
 SPHINX CINEMA — ZAAL 3
 DON/THU 3 APRIL 22:00

Waar komen we vandaan? Waar willen we naartoe? Wat is een goede plek om van te beginnen? Wat is een thuis? Deze films vieren het transformatieve potentieel van familie en pedagogie en stellen de vraag wat het betekent om op te groeien. Met zorgvuldige analyses en persoonlijke reflecties over intergeneratiele uitwisselingen lijken de filmmakers te vragen: wat betekent het om ergens thuis te horen? Waar is je community en wie bepaalt hoe deze eruit ziet en evolueert?

Where do we come from? Where do we want to go? What is a good place to start from? What is a home? Celebrating the transformative potential of family and pedagogy, these films question what it means to grow up and what it means to belong. With careful analyses and personal reflections of intergenerational exchanges, filmmakers ask: where is your community and who decides what that looks like or how it evolves?

A FILM WITH SOUND (TAKE THREE)

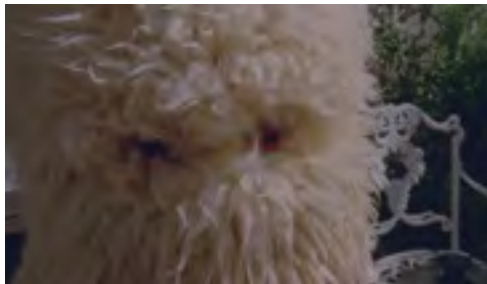
a film with sound (take three)

Josh Weissbach

2023, US, 16mm, English spoken, 2 min

Op haar verzoek maken Josh Weissbach en zijn dochter een film met geluid, nadat ze vorig jaar een stille film hebben gemaakt.

A father and daughter make a new movie after the daughter requests to make a film with sound, having made a silent one the previous year.

LEISURE, UTOPIC

WHEN ALL THE LEAVES ARE GONE

When All the Leaves Are Gone

Alanis Obomsawin

2010, CA, digital, English spoken, 17 min

Als enige First Nations-leerling op een volledig witte school uit de jaren 40 is de achtjarige Wato zich bewust van de vijandigheid van haar klasgenoten. Ze mist de liefdevolle omgeving van het reservaat dat ze ooit haar thuis noemde. Haar dromen over bevriende dieren bieden het jonge meisje troost tegen de discriminatie die ze moet doorstaan. De spirituele ontmoeting met de dieren geeft haar kracht om gebroken banden met haar gemeenschap te helen, en haar eraan te herinneren waar ze echt thuishoort.

As the only First Nations student at an all-white 1940s school, eight-year-old Wato is aware of the hostility of her classmates. She misses the loving environment of the reservation she once called home. Her dreams of befriending animals offer the young girl comfort against the discrimination she has to endure. The spiritual encounter with the animals gives her strength to heal broken bonds with her community, reminding her of where she really belongs.

Leisure, Utopic

Beatrice Gibson

2024, UK / IT, digital, sound, 2 min

Een bewerking van een deel van Bernadette Mayers boek *Utopia* waarin de non-binaire dichter een utopie verbeeldt in de vorm van het alledaagse leven in het hier en nu, als een kinderspel. *Leisure, Utopic* is de vertaling van hoofdstuk 4, over de ordening van huizen en gebouwen, geboorte, dood, geld, scholen, tandartsen, geboortebeperking, werk, lucht, remedies, enzovoort...

Een jong kind leest Mayers utopische programma voor in de vorm van een inventaris, een bijgewerkte versie zodat hedendaagse patronen mee zichtbaar gemaakt worden: "There is no Instagram, twitter is what birds do..."

An adaptation of part of Bernadette Mayer's book *Utopia*, in which the non-binary poet depicts a utopia in the form of everyday life in the here and now, like a child's game. *Leisure, Utopic* is the translation of chapter 4, about the arrangement of houses and buildings, birth, death, money, schools, dentists, birth control, work, air, remedies, etc.

A young child reads Mayer's utopian programme in the form of an inventory, in an updated version so that contemporary patterns are revealed: "There is no Instagram, twitter is what birds do..."

THE MODEL FAMILY AWARD

The Model Family Award

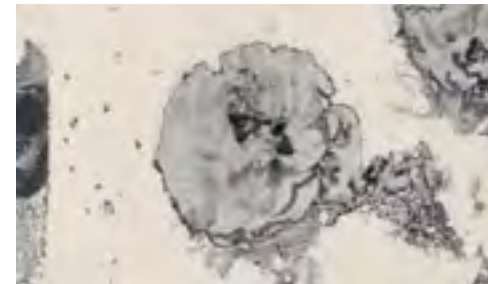
Lizza May David

2008, PH / DE, digital, Tagalog spoken, English subtitles, 11 min

De Filipijnen zijn de vierde grootste exporteur van arbeid ter wereld. Eén op de acht Filipino's is een overzeese arbeider. Elk jaar worden er onder hen prijzen uitgedeeld om "de meest opmerkelijke Filipijnse arbeiders en hun families te erkennen voor hun uitzonderlijke prestaties". In de video *The Model Family Award* legt Lizza May David de prijsuitreiking vast om bewustzijn te creëren over deze sociaal-politieke situatie, aangezien deze vermarkting en export van menselijke arbeid gezinnsontwricht. Naast kritiek op de wedstrijd en de organisatie ervan, is de kunstenaar ook geïnteresseerd in het verkennen van de vaak dubbelzinnige suggestieve kracht van het visuele beeld en de media. Waar ligt de grens tussen realiteit en verbeelding? Tussen documentatie en fictie?

The Philippines is the world's fourth-largest exporter of labour. One in eight Filipinos are overseas workers. Every year, awards are handed out among them to 'recognise the most outstanding Filipino workers and their families for their exceptional achievements'. In the video *The Model Family Award*, Lizza May David captures the award ceremony to create awareness about this socio-political situation, as this commodification and exportation of human labour disrupts families. Besides criticising the contest and its organiser, the artist is also interested in exploring the often ambiguously suggestive power of the visual image and the media. Where is the line between reality and imagination? Between documentation and fiction?

Curated by Eva van Tongeren

PLACEHOLDER

UNCOVERING AN ICEBERG

Uncovering an Iceberg—The IUD Campaign in Greenland and The Forces of Danish Colonialism

Clara Sika Helbo

2023, DK / GL / US, digital, Danish, English spoken, English subtitles, 6 min

Tussen 1966 en 1976 werden duizenden Groenlandse meisjes en vrouwen onderworpen aan het inbrengen van spiraaltjes zonder hun geïnformeerde toestemming. Deze procedures werden uitgevoerd onder het mom van routinematige medische schoolonderzoeken en maakten deel uit van een geheim bevolkingscontroleprogramma georkestreerd door de Deense autoriteiten. Deze korte onderzoeksfilm onthult de algemene mechanismen van een systeem dat anticonceptie als wapen gebruikte tegen minderheidsvrouwen.

Between 1966 and 1976, thousands of Greenlandic girls and women were subjected to IUD insertion without their informed consent. These procedures were carried out under the guise of routine medical school examinations and were part of a secret population control programme orchestrated by the Danish authorities. This short investigative film reveals the overall mechanisms of a system that used contraception as a weapon against minority women.

Placeholder

Alex Schuurbiere

2025, BE, super 8 to digital, English subtitles, 6 min

Placeholder is een poging om jezelf bij elkaar te houden in confrontatie met gemis: van een moeder, een herinnering, van iets tastbaars. Handen die stenen vasthouden, handen die naar andere handen grijpen. Beelden oscilleren tussen dromen en geheugen, vervormd en getransformeerd door het verstrijken van de tijd.

Placeholder is an attempt to keep it together in the face of absence: of a mother, of a memory, of something tangible. Hands holding rocks, hands gripping other hands. Images oscillate between dreams and recollection, distorted and transformed over time.

In the presence of Josh Weissbach, Beatrice Gibson, Clara Sika Helbo, Alex Schuurbiere

SPARKS AND FIRE
 SPHINX CINEMA — ZAAL 3
 VRI/FRI 4 APRIL 15:00

Cultuur, traditie en politiek zijn met elkaar verweven in praktijken die zich ergens begeven tussen activisme, wraak en poëzie. Op speelse en fantasierijke wijze herschrijven en ontkrachten de films systemen die door-drongen zijn van geweld, discriminatie en seksisme. De personages in de films werpen deze structuren omver door hun krachten te bundelen, situaties te saboteren en nieuwe narratieven te verbeelden in met humor gevulde queer-feministische ficties. De kunstenaars verbloemen de bittere kapitalistische, gekoloniseerde patriarchale geschiedenissen met spectaculaire en grappige scènes, vonken en vuur.

Culture, tradition and politics intertwine in practices that veer somewhere between activism, revenge and poetry. The films playfully rewrite and imaginatively refute systems steeped in violence, discrimination and sexism. The characters in these films overturn such structures by joining forces, sabotaging situations and imagining new narratives in humour-filled, queer, feminist fictions. The artists sugarcoat the bitter capitalist, colonised patriarchal histories with spectacular and funny scenes, sparks and fire.

A BISSAU LE CARNAVAL

A Bissau le carnaval
 Sarah Maldoror

1980, FR / GW, digital, French and Portuguese spoken, English subtitles, 18 min

Sarah Maldoror filmt het carnaval in Guinee-Bissau in de eerste jaren na de onafhankelijkheid. Ze toont hoe een volksevenement op collectieve wijze een denkbeeld construeert dat de verhoudingen van koloniale overheersing omkeert. Door te focussen op de manier waarop de inwoners hun zwarte identiteit beschouwen en vieren tijdens de jaarlijkse festiviteiten, is de film een uitdrukking van de emanciperende kracht van kunst en cultuur.

Sarah Maldoror films the carnival in Guinea-Bissau in the first years after its independence. She shows how a popular event collectively constructs a mindset that reverses the relations of colonial rule. By focusing on how residents view and celebrate their black identity during the annual festivities, the film is an expression of the emancipating power of art and culture.

S.O.S. EXTRATERRESTRIA

*In the presence of Michelle Williams Gamaker,
 Mara Mattuschka*

Curated by Eva van Tongeren

Thieves
 Michelle Williams Gamaker

2023, UK, digital, sound, 27 min

Thieves is een herinterpretatie van de zwart-witversie uit 1924 en de Technicolor-film uit 1940 van *The Thief of Bagdad*. Gamaker volgt de woorden van haar versie van filmregisseur Michael Powell op: "To go out into the real world and turn it into a fantasy world where anything could happen", en fantaseert over mouterij op zijn filmset. De Chinees-Amerikaanse acteur Anna May Wong en de in India geboren Amerikaanse acteur Sabu worden samengebracht als fictieve bondgenoten en claimen de hoofdrollen in hun eigen films. Zodoende dagen ze de rassendiscriminatie in zowel de fictieve als echte filmindustrie uit.

Thieves is a reinterpretation of the 1924 black-and-white and the 1940 Technicolor versions of *The Thief of Bagdad*. In her version, Gamaker follows the words of film director Michael Powell: "to go out into the real world and turn it into a fantasy world where anything could happen", and fantasises about mutiny on his film set. Chinese-American actor Anna May Wong and Indian-born American actor Sabu are united as fictional allies and claim lead roles in their own films. In doing so, they challenge racial discrimination in both the fictional and real film industry.

S.O.S. Extraterrestria
 Mara Mattuschka

1993, DE / AU, 16mm, sound, 10 min

Mara Mattuschka's anarchistische en feministische alterego Mimi Minus bewandelt de wereld als een buitenaards wezen ter grootte van een Godzilla of King Kong. Ze baant zich alles verwoestend een weg door de stad, verplettert de mensen totdat de gehele wereld afbrokkelt. Met haar lichaam als canvas analyseert en bekritiseert Mattuschka/Minus zowel de experimentele als Hollywood-filmproducties vol oorlog en catastrofes.

Mara Mattuschka's anarchic and feminist alter-ego Mimi Minus walks the world like an alien the size of Godzilla or King Kong. She makes her way through the city destroying everything in her path, crushing people until the whole world crumbles. Using her body as a canvas, Mattuschka/Minus analyses and criticises both the experimental and Hollywood film productions that are full of war and catastrophe.

THIEVES

Housewives Making Drugs
 Mary Maggic

2017, US, digital, English spoken, 10 min

Een fictieve kookshow waarin de trans-femme stars Maria en Maria het publiek thuis stap voor stap leren hoe ze hun eigen oestrogeen kunnen synthetiseren. Ze voeren een eenvoudig recept uit, terwijl ze het publiek amuseren met hun geestige geklets over lichaamspolitiek, institutionele toegang tot hormonen en alles wat problematisch is aan heteronormativiteit. Met de keuken als strijdtoneel voor de aanpak van genderpolitiek heeft de kookshow tot doel de patriarchale samenleving te ondermijnen en te fantaseren over meer vrijheid en autonomie voor iedereen.

A fictional cooking show in which trans-femme stars Maria and Maria teach the audience at home, step by step, how to synthesise their own oestrogen. They perform a simple recipe while entertaining the audience with their witty chatter about body politics, institutional access to hormones and everything that's problematic about heteronormativity. Using the kitchen as a battleground for addressing gender politics, the cooking show aims to undermine patriarchal society and fantasise about greater freedom and autonomy for all.

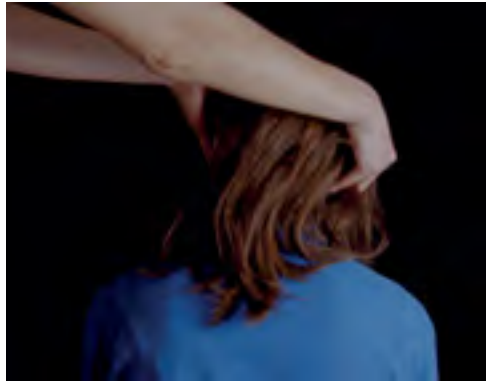
HOUSEWIVES MAKING DRUGS

POETIC POSSIBILITIES

ARCA
VRI/FRI 4 APRIL 17:00

Een selectie films die texturen, landschappen en rituelen blootleggen en verkennen met ritmische combinaties van betoverende 16mm-beelden en rijke soundscapes. De films, die onze aandacht vragen om ons vervolgens in onzekerheid te laten, omarmen de complexiteit van het zien en de tegenstrijdigheden die in alles en iedereen bestaan, en nodigen ons uit om na te denken over de oneindige dubbelzinnigheden binnen ons eigen wezen.

A selection of films that open and explore textures, landscapes and rituals through rhythmic combinations of mesmerizing 16mm images and rich soundscapes. Calling for our attention and leaving us hanging, the films embrace the complexities of seeing and the contradictions that exist in everything and everyone and invite us to reflect on the infinite ambiguities within ourselves.

TEST OBJECTS

Test Objects

Sam Drake

2023, USA, 16mm to digital, sound, 9 min

Gefragmenteerde pogingen om een sensatie te beschrijven. Daden van hypnose die vertrouwde ruimtes verstoren. ...Alsof je onder water bent, alleen, en de anderen zijn aan land, samen, maar we leven in dezelfde ruimte waarin we als idioten van elkaar getuige moeten zijn. (Sam Drake)

Fragmented attempts to describe a sensation. Acts of hypnosis disturbing familiar spaces. ...It's like you're underwater and alone and everybody else is on land and together, only we're inhabiting the same space having to witness each other like idiots. (Sam Drake)

Ashes By Name Is Man

Ewelina Rosinska

2023, DE, 16mm to digital, sound, 20 min

In de geschriften van een schilder las ik dat het Poolse landschap onze blik, volgens hem, voortdurend naar de grond leidt, zodat we niet over de horizon uitkijken maar voorbij onze voeten, naar de beenderen die diep onder ons begraven liggen. De film wisselt af tussen een portret van mijn tachtig jaar oude grootouders en mijn kijk op de elementen en beeldtaal van het nationale katholieke narratief in het Poolse landschap. De titel, *Ashes By Name Is Man*, is ontleend aan het mededelingenbord van een kerk in Nowa Grobla, in Roztocze. Het hart van mijn exploraties is het heuvelgebied Roztocze; Krakau en Lviv vormen de grenzen van het gebied waarin ik filmde. (Ewelina Rosinska)

I read in the writings of one painter that, for him, the Polish landscape seems to constantly draw our gaze to the ground, making us look not over the horizon but under our feet, at the bones buried beneath each step. The film shifts between a portrait of my eighty-year-old grandparents and my view on the elements and imagery of the national Catholic narrative in the Polish landscape. The title, *Ashes By Name Is Man*, is borrowed from a church notice board in Nowa Grobla, in Roztocze. At the centre of my explorations is the range of hills Roztocze, while Krakow and Lviv form the boundaries of the area in which I was shooting. (Ewelina Rosinska)

ASHES BY NAME IS MAN

In the presence of Ewelina Rosinska

BICENTENARIO

Bicentenario

Pablo Alvarez-Mesa

2020, CO / CA, 16mm to digital, Spanish spoken, English subtitles, 43 min

200 jaar na Simon Bolivar's bevrijdingsreis door Colombia, reflecteert *Bicentenario* over de verstrekende gevolgen van de nalatenschap van deze bevrijder, een nalatenschap die in leven wordt gehouden door talloze bedoelde of onbedoelde herdenkingsrituelen. *Bicentenario* roept Bolivar's geest op in de landschappen waar de veldslagen plaatsvonden, en brengt de hedendaagse sociale rituelen aan het licht die het geweld in stand houden dat diep in het sociale en politieke bewustzijn verankerd zit. Tweehonderd jaar na deze veldtocht is het spook van Simon Bolivar een mengeling van politiek mysticisme, onaangevochten doctrine en enigma — of misschien wel een vloek die aan de collectieve verbeelding van het hele continent kleef. Die vloek wil *Bicentenario* oproepen en misschien zelfs opheffen. (Pablo Alvarez-Mesa)

On the 200th anniversary of Simon Bolivar's liberation journey across Colombia, *Bicentenario* reflects on the far-reaching consequences of the liberator's legacy, a legacy kept alive through a wide range of intentional and unintentional rituals of remembrance. Summoning Bolivar's spirit in the exact landscapes that witnessed the battles, *Bicentenario* reveals the contemporary social rituals that perpetuate the ongoing violence residing deep within the social and political unconscious. Two hundred years after his campaign, Simon Bolivar's spirit has become a mix of political mysticism, unquestioned doctrine, and enigma — or perhaps a curse that has fixed itself in the collective imaginary of an entire continent. It is this curse that *Bicentenario* seeks to invoke and perhaps exorcise. (Pablo Alvarez-Mesa)

Curated by Eva Giolo

In collaboration with Elephy

elephy

AVAILABLE LIGHT
MINARD
VRI/FRI 4 APRIL 19:30

Available Light

A program curated by Morgan Quaintance

2025, UK, various formats, ca. 100 min

Available Light is een nieuwe rondreizende tentoonstelling/voorstelling samengesteld door de in Londen wonende kunstenaar, schrijver en muzikant Morgan Quaintance. Deze door Outlands Network gepresenteerde, 'expanded' tentoonstelling zal een jaar lopen en verkent de thema's 'thuis' en 'thuishoren' in de hedendaagse samenleving. Ze bouwt verder op thema's die worden opgeworpen in de gelijknamige nieuwe film van Quaintance die interviews met werknemers van het Edo Tokyo Open Air Architecture Museum in Tokio en fragmenten uit gesprekken met huurders in Tokio en Londen laat zien.

Available Light bevat ook nieuwe formele en conceptuele elementen, teksten en geluidscomposities die zijn ontwikkeld door Quaintance. Deze kern van nieuw werk wordt in een veranderende configuratie geplaatst naast andere bijdragen — muziek, spoken word en bewegend beeld — van een reeks uitgenodigde artiesten. Op het Courtisane festival wordt het programma gespreid vertoond in de grote zaal van Minard.

De in Georgië geboren en in Londen wonende kunstenaar en filmmaker Sophio Medoidze presenteert teksten en afbeeldingen uit haar nieuwe monografie *Bastard Sun*, een boek met een verzameling foto's die zijn genomen na de politieke onrust in Georgië in de jaren negentig.

Het duo bestaande uit de in Japan geboren en in Londen wonende filmmaker Chiemi Shimada en de Britse componist Jamie Man presenteert de performance *Celestial Palpitations*, een nieuw werk voor stem, analoge diaprojectie en elektronica.

Een groep muzikanten, bestaande uit Daniel Smith (gitaar), Benjin (strijkers), Millips (samples en elektronica) en Pharaoh Russell (drums), zal live optreden. Ze spelen nieuwe composities van Quaintance en improviseren doorheen het programma.

Met het ontwikkelen van een op maat gemaakt tourformat voor *Available Light* stelt Quaintance de tradities van tentoonstellen en presenteren in vraag. Hij wijkt af van de monografische focus van de solovoortelling, de 'one-shot'-logica van de film screening en de 'same show, different town'-conventies van reizende theater- of muziekproducties. *Available Light* wordt gepresenteerd in een reeks avonden in het Verenigd Koninkrijk en Europa en houdt zich niet aan de standaardisen van tournees. Het biedt ruimte aan samenwerking en onvoorziene omstandigheden in een format dat wordt bepaald door de veranderende contouren van een actieve kunstenaarspraktijk.

Available Light is a new touring commission devised by London based artist, writer and musician, Morgan Quaintance. Presented by Outlands Network, this year-long expanded exhibition explores notions of home and belonging in contemporary society. Expanding from themes in an eponymously titled new film work that comprises interviews with workers at the Edo Tokyo Open Air Architecture Museum in Tokyo, and fragments of conversations with renters in that city and London.

Available Light also includes new formal and conceptual elements, writing, and sound compositions developed by Quaintance. This core body of new work is placed in a changing configuration alongside other contributions — music, spoken word and moving image — from a range of invited artists. At Courtisane, the programme will be dispersed across the interior space of Minard.

Georgian born and London-based artist and filmmaker Sophio Medoidze will present readings and images from her new monograph *Bastard Sun*, a book featuring a collection of photographs taken after the civil unrest in Georgia in the 1990s.

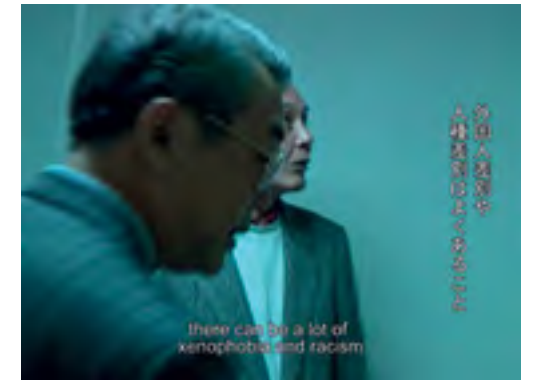
The duo of Japan-born and London-based filmmaker Chiemi Shimada and British composer Jamie Man will present the performance *Celestial Palpitations*, a new work for recorded voice, analogue slide projector and electronics.

A group of musicians including Daniel Smith (guitar), Benjin (strings), Millips (samples and electronics) and Pharaoh Russell (drums) will perform live, playing new compositions by Quaintance and improvisations throughout the programme.

Developing a bespoke touring format for *Available Light*, Quaintance questions the traditions of exhibition and presentation; refusing the monographic focus of the solo-show, resisting the 'one-shot' logic of the film screening, and the 'same show, different town' conventions of touring theatre or music production. Across a series of dates in the UK and Europe, rather than adhering to the cookie-cutter demands of the touring circuit, *Available Light* accommodates collaboration and contingency in a format defined by the changing contours of an active artist practice.

In the presence of Morgan Quaintance
Presented in collaboration with Outlands

OUTLANDS

SCALES AND BONES

SPHINX CINEMA — ZAAL 3
VRI/FRI 4 APRIL 22:30

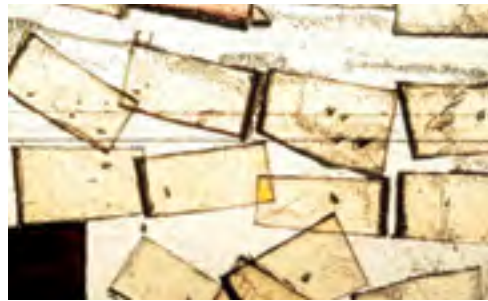
Een selectie films die zowel vreugde als verdriet in de eb en vloed van het dagelijks leven oproepen met uiteenlopende beeldtalen, kleuren en bewegingen. Onder deze momenten sluimert onrust, een kloppende, onheilspellende maatslag in ons hedendaags bestaan die verontrust, verstoort en ons vluchtneigingen bezorgt. De lagen, tegenstrijdigheden en onuitgesproken waarheden die onze collectieve ervaring vormen, blijven ongreepbaar. Voor mensen met een gemengde achtergrond komen deze complexiteiten op verschillende manieren tot uiting als we de spanningen navigeren tussen culturen en geschiedenissen, en de afwezigheden die onze identiteit vormen. De paradoxen, hiaten en het niet-thuishoren worden deel van ons, terwijl de onuitgesproken, vaak onkenbare delen van onszelf net buiten bereik blijven. Door in te gaan op deze complexiteit belichten de films in dit programma de wisselwerking tussen aan- en afwezigheid, zichtbaarheid en obscuriteit, en laten zo de steeds veranderende, gefragmenteerde aard van onze gedeelde werkelijkheid zien.

A selection of films that evoke both joy and melancholy in the ebb and flow of daily life through an array of visual languages, colors, and motions. Beneath these moments lies disquiet, a pulsing, ominous beat in our contemporary existence that unsettles and disrupts, makes us want to run. The layers, contradictions, and unspoken truths that shape our collective experience remain elusive. For those of us with mixed heritage, these complexities surface in distinct ways as we navigate the tensions between cultures and histories, along with the absences that shape our identities. The paradoxes, gaps, and out-of-placeness become part of who we are, while the unknowable parts of ourselves remain just beyond reach. By engaging with these complexities, the films in this program illuminate the interplay between presence and absence, visibility and obscurity, revealing the ever-shifting, fragmented nature of our shared reality.

*In the presence of Crispin Yanisi,
Helena Wittmann, Sylvia Schedelbauer*

*Curated by Christina Stuhlberger
In collaboration with Elephy*

elephy

A BLACK SCREEN TOO

OFF (I DON'T KNOW WHEN TO STOP)

A Black Screen Too

Rhayne Vermette

2024, CA, digital, sound, 2 min

De zinderende miniatuur *A Black Screen Too* van Rhayne Vermette, die doet denken aan de baanbrekende animaties van Evelyn Lambart en Norman McLaren, is een explosie van kleur en beweging, ondergraven door duisternis. We worden binnengeleid in een doorschijnend filmisch rijk dat slingert tussen het mythische en het materiële. Dit werk, geconstrueerd als een temporele collage, geeft ons de ruimte om zowel na te denken over de manier waarop onze ogen kijken als over hoe onze geest abstractie verwerkt.

Reminiscent of Evelyn Lambart and Norman McLaren's groundbreaking animations, Rhayne Vermette's buzzing miniature *A Black Screen Too* is a burst of color and movement undercut by darkness. We are invited to enter a translucent cinematic realm which swings between the mythical and the material. Constructed as a temporal collage, it gives us space to reflect on the ways our eyes see as well as the ways our minds process abstraction.

off (I don't know when to stop)

Erica Sheu

2021, US / TW, digital, sound, 3 min

Dag in dag uit glijden strepen zonsondergang door de keuken. Lampen nemen over als de schemering valt. Het frame vindt zijn evenwicht. Leven in werk en werk in leven.

Day after day, bars of sunset pass the kitchen. Lamps carry on when the sky gets dark. The frame finds its balance. Life in work and work in life.

Tila•pia

Crispin Yanisi

2024, BE, digital, sound, 19 min

Een jongen probeert in contact te komen met zijn cultuur door een bepaalde vis en de geschiedenis ervan te leren kennen, maar hij wordt geconfronteerd met het feit dat hij zijn moedertaal niet beheerst. Met veel tederheid verbeeldt deze film het gewicht van wat verloren ging en het verlangen om een kloof te overbruggen die niet alleen over taal gaat, maar ook over thuishoren. Adembenemende beelden en een zorgvuldig opgebouwde soundscape begeleiden de reis van de jongen en de vis: van het water naar de handen van vissers, langs vriezers en pannen, aangeraakt door velen om uiteindelijk in de armen van de jongen te belanden.

A boy tries to get in touch with his culture through a specific fish and to learn more about its history, but he is faced with the fact that he does not master his mother tongue. The film unfolds with tenderness, capturing the weight of what's lost and the longing to bridge a gap that isn't just about language but about belonging. Hauntingly beautiful images and a carefully layered soundscape guide the film as it traces the journey of the boy and of the fish: from the water to the hands of fishermen, into freezers and pans, touched by many along the way, and ultimately finding its way into the boy's arms.

A Thousand Waves Away

Helena Wittmann

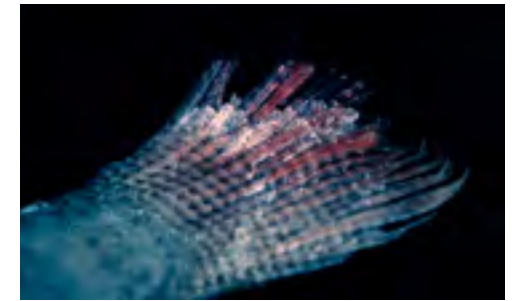
2025, DE, digital, sound, 10 min

Het volk is in oproer. De bodem waaruit hun betoverde tuin groeit, davert. Tussen struiken en bomen, bloembedden en fontein is iedereen op zichzelf de weg kwijt. Hun ogen zoeken naar paden, hun handen proberen zich te herinneren. Soms zien ze iets. Soms luisteren ze. Ze vangen gefluister op, een belofte in de verte. Ze volgen de bloemblaadjes verder stroomafwaarts.

The people are in turmoil. The ground from which their enchanted garden grows is trembling. Between bushes and trees, flowerbeds and fountains, everyone has independently lost their way. Their eyes search for paths, their hands try to remember. Sometimes they spot something. Sometimes they listen. They catch a whisper, a faint promise. They follow the petals flowing further downstream.

A THOUSAND WAVES AWAY

TILA•PIA

Mother's Letter

Sylvia Schedelbauer

2025, DE / JP, digital, sound, 24 min

In *Mother's Letter* belicht Sylvia Schedelbauer het perspectief van haar moeder. Aan de hand van het familie-archief brengt de film de complexe relatie tussen moeder en dochter in beeld, waarin onuitgesproken spanningen en onopgeloste geschiedenissen een grote rol spelen. Deze dynamiek wordt verder onderzocht binnen de context van gemengde Japans-Duitse afkomst en de invloed van uiteenlopende levenservaringen op hun relatie. Deze complexiteiten worden ontleend in een delicaat samenspel van beeldfragmenten, archiefmateriaal en indringende soundscapes. Schedelbauers uitgesproken vormelijke benadering, een minutieuze choreografie van licht, textuur en ritme, nodigt de kijker uit in het gelaagde emotionele domein van hun relatie, dat net als persoonlijke geschiedenis en culturele identiteit gevormd wordt door tijd en herinnering.

In *Mother's Letter*, Sylvia Schedelbauer evokes her mother's perspective. Drawing from her family archive, the film addresses the complexities of the mother-daughter relationship, often defined by unspoken tensions and unresolved histories. These dynamics are further explored within the context of mixed heritage between Japan and Germany, where differing life experiences shape their connection. These complexities unfold through a delicate interplay of fragmented images, archival material, and evocative soundscapes. Schedelbauer's distinct formal approach, a meticulous choreography of light, texture, and rhythm, invites the viewer into the layered emotional terrain of their relationship, which, like personal history and cultural identity, is shaped by time and memory.

MOTHER'S LETTER

THE DIARY OF A SKY
ARCA
ZAT/SAT 5 APRIL 11:30

“We feel the air as a material; it’s materialised through the noise of aircraft. I wanted to close the conceptual gap between noise pollution and air pollution because I think something is lost when we separate these conditions out. What this work is trying to do is really take sound seriously as an activation of air. When we smell old diesel smoke emerging from some water supply truck, we are suddenly made aware of what’s going into our lungs, whereas we may not have been before. This is what’s happening with these F-35s and our ears. Through the sounding of the air, the vibration of its particles, the air becomes a volatile compound – of noise, dread, carbon dioxide, monoxide, nitrogen oxide, sulfur dioxide, and all the other toxic emissions of international militarism.”
(Lawrence Abu Hamdan)

The Diary of a Sky
Lawrence Abu Hamdan

2024, LB, digital, Arabic spoken, English subtitles, 45 min

In *The Diary of a Sky* ontplooit zich een atmosferische symfonie van geweld boven Beiroet. Het geeft de beklemmende versmelting weer van het niet-aflatende lawaai van Israëlische militaire vliegtuigen en het gebrom van generatoren bij het uitvallen van de stroom. Dit 45 minuten durende video-essay dompelt kijkers onder in een huiveringwekkende kroniek van hoe de bewapening van het luchtruim het dagelijks leven heeft veranderd, en waar de terreur van de voortdurende luchtaanvallen een onthutsend banale achtergrond begint te vormen.

Lawrence Abu Hamdan is een onafhankelijk onderzoeker of ‘private ear’. Zijn onderzoeken richten zich op geluid en linguïstiek en werden aangedragen als bewijs door het Asylum and Immigration Tribunal van het VK en als verdediging voor organisaties als Amnesty International en Defence for Children International, samen met collega-onderzoekers van Forensic Architecture.

The Diary of a Sky unfolds an atmospheric symphony of violence over Beirut, revealing the haunting fusion of incessant Israeli military flights and the hum of generators during blackouts. This 45-minute video essay plunges viewers into a chilling chronicle of daily life transformed by the weaponisation of the air, where the terror of repeated incursions becomes a disconcertingly banal backdrop.

Lawrence Abu Hamdan is an independent investigator or Private Ear. His investigations focus on sound and linguistics and have been used as evidence at the UK Asylum and Immigration Tribunal and as advocacy for organisations such as Amnesty International and Defence for Children International together with fellow researchers from Forensic Architecture.

A BUNCH OF QUESTIONS WITH NO ANSWERS
KUNSTHAL / ART CINEMA OFFOFF
VRI/FRI 4 APRIL 11:00 - 20:00
ZAT/SAT 5 APRIL 11:00 - 20:00
ZON/SUN 6 APRIL 11:00 - 20:00
FREE ENTRANCE

A Bunch of Questions With No Answers
Alex Reynolds & Robert M Ochshorn

2023-2025, BE / US, digital, English spoken, 23 hrs

A Bunch of Questions With No Answers is een weergave van de vragen die journalisten sinds 3 oktober 2023 stelden aan het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken tijdens persconferenties over de voortdurende genocide in Palestina. Omdat de voortdurende vragen om opheldering en verantwoording herhaaldelijk werden beantwoord met ingewikkelde ontwijkingen, kozen de kunstenaars ervoor om ze weg te laten.

A Bunch of Questions With No Answers is a record of the questions posed by journalists to the US State Department during press briefings since Oct 3, 2023 about the ongoing genocide in Palestine. As the endless demands for clarification and accountability were repeatedly met with convoluted evasions, the artists chose to edit them out.

In the presence of
Alex Reynolds & Robert M Ochshorn

In collaboration with Kunsthall Gent
and Arts Cinema OFF off

Art OFFOFF
Cinema

KUNSTHAL
GENT

Talk

VRI/FRI 4 APRIL 13:15
KUNSTHAL

Een gesprek met Alex Reynolds en
Robert M Ochshorn over *A Bunch of Questions
With No Answers*.

A talk with Alex Reynolds and Robert M Ochshorn
about *A Bunch of Questions With No Answers*.

COLLECTIVE MONOLOGUE

ARCA
ZON/SUN 6 APRIL 14:30

Monólogo Colectivo

Collective Monologue

Jessica Sarah Rinland

2024, AR / UK, digital, Spanish spoken, English subtitles, 104 min

Hoewel je een dierentuin meestal verlaat met het idee dat je de dieren die er wonen wat beter begrijpt, kan zo'n plek minstens evenveel vertellen over de mensen die ze ontwerpen en beheren. Met *Collective Monologue* verkent Jessica Sarah Rinland haar aanhoudende bezorgdheid over de relatie tussen de mens en de natuurlijke wereld — en dan vooral over de invloed van instituties op deze relatie. Centraal in de film staan de dieren en het personeel in verschillende Argentijnse dierentuinen en opvangcentra, waaronder het Buenos Aires Ecopark, dat aan het eind van de 19e eeuw werd opgericht als dierentuin. Hierbij legt de film niet alleen tedere momenten van interactie tussen diersoorten vast, maar worden ook administratieve en infrastructurele details in beeld gebracht. Dierenverzorger Maca ontfermt zich dag en nacht over de dieren in een van deze afgebakende, en alsmaar controversiële ruimtes. Tijdens haar twintigjarige staat van dienst smeedde ze betekenisvolle banden die de taal en de ingebeelde grenzen tussen mensen en dieren overstijgen.

Naast de fascinerende portrettering van soortoverstijgende zorg, bevat *Collective Monologue* ook opmerkelijke 16mm-beelden van de dieren (en een aantal verbazingwekkende bewakingscamerabeelden van nachtelijke miereneters), evenals archiefbeelden die een parallel onderzoek voeren naar kwesties als arbeid, gender en de koloniale verovering van de natuur. Rinlands hypnotiserende benadering, die een complexe, minutieuze vorm met een aangenaam fragmentarische en open structuur aanneemt, werpt vragen op over de manier waarop mensen naar dieren kijken en de wereld met hen delen. (Andréa Picard — TIFF)

While most visitors to a zoo are assumed to leave with a greater understanding of the animals housed within, such spaces can reveal just as much about the humans who design and manage them. With *Collective Monologue*, Jessica Sarah Rinland pursues her ongoing concerns with the relationship between humans and the natural world — particularly as mediated by institutions. At the film's core are the animals and staff in various Argentinian zoos and shelters — including the Buenos Aires Ecopark, established as a zoo in the late 19th century — capturing not just tender moments of interspecies interaction but also administrative and infrastructural details. Zookeeper Maca provides around-the-clock dedication to the animals enclosed in one of these increasingly polemical spaces, a job she has held for over 20 years, while forming meaningful bonds transcendent of language and the imagined boundaries between humans and animals.

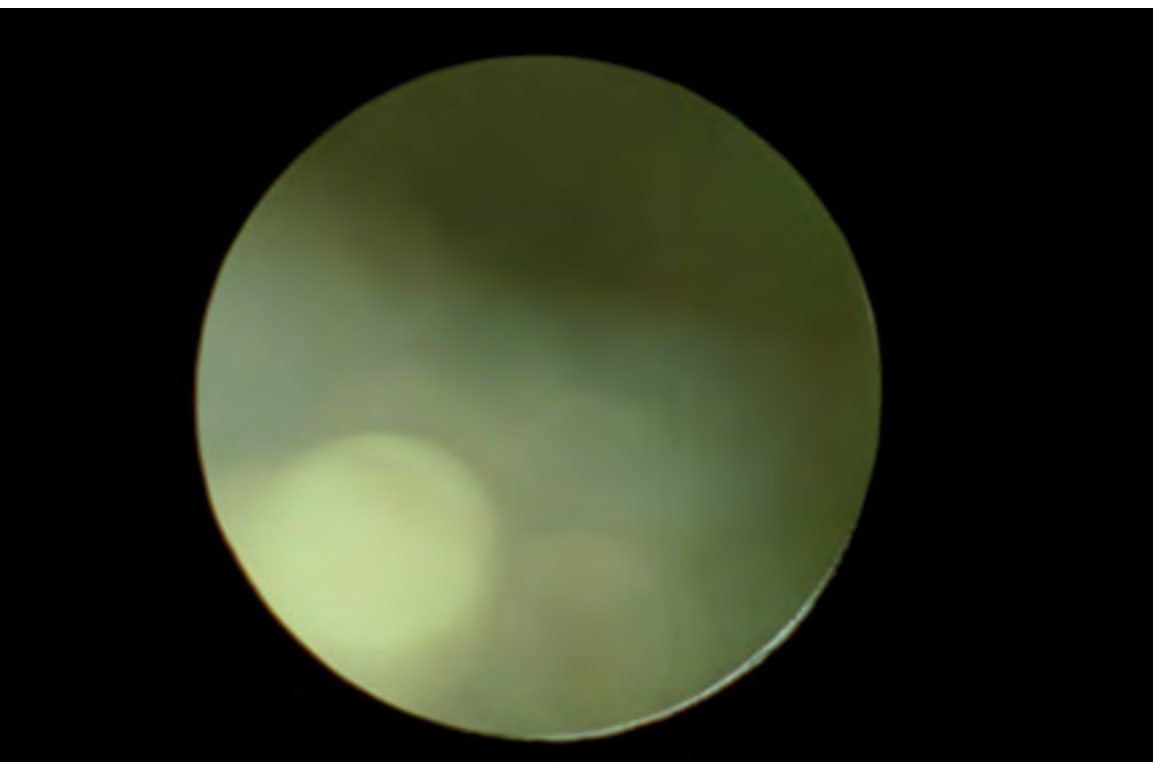
Beyond its fascinating portrayal of interspecies care, *Collective Monologue* features remarkable 16mm footage of the resident creatures — and some amazing surveillance camera glimpses of nocturnal anteaters — as well as archival detours, which reveal a parallel inquiry into questions of labour, gender, and colonial conquest over the natural world. With a form that is intricate and precise, while pleasingly fragmented and open in construction, Rinland's hypnotic approach invites questions about how we not only look at animals, but also share the world with them. (Andréa Picard — TIFF)

In the presence of Jessica Sarah Rinland

RETOUR D'UN REPÈRE

ELLIPTIC

ELLIPSES
SPHINX CINEMA — ZAAL 3
ZON/SUN 6 APRIL 17:30

Retour d'un repère

Rose Lowder

1979, FR, 16mm, silent, 19 min

In *Retour d'un repère* wordt een bijzondere procedure ontwikkeld waarbij bepaalde aspecten van een scène gescheiden of weggenomen worden door de focus van een reeks opeenvolgende frames in te delen volgens verschillende organisatiepatronen. Terwijl de filmische handelingen gestructureerd worden in relatie tot een beperkte ruimte (een tak boven een eendenvijver), berust het filmisch proces op een visuele transformatie van een 'pantoun', een aan de literaire retoriek ontleende dichtvorm die zichzelf geleidelijk, voortdurend en op nauwgezette wijze transformeert.

In *Retour d'un repère*, the procedure of separating and extracting certain aspects of a scene by adjusting the focus of a series of frames in succession according to various organisational patterns, is developed in a particular way. While the filmic operations are structured in relation to a limited space (a branch over a duck pond), the filmic process rests on a visual transformation of a 'pantoun', a verse form borrowed from literary rhetorics, which characteristically transforms itself gradually and continuously in a precise manner.

ELLIPTIC

Els van Riel

2025, BE, 16mm, sound, 30 min

ELLIPTIC is een filmwerk dat kijkt naar een beeld als reflecterend licht, naar hoe fel een lichtstraal afgebogen wordt als die een rand raakt en het beeld transformeert als het een lens binnenkomt. Een delicaat trage focusverlegging voert deze beweging mee in de kegel van het beeldveld tot in een diepte, en weer terug.

In *ELLIPTIC* is het de focus puller die het beeld uitdiept, manipuleert, de actie bepaalt, het ritme aangeeft en verrassingen vastlegt. Alsof het effectief mogelijk zou zijn om met een camera en bewegend beeld in de lagen van een stukje realiteit te graven. Alsof het medium film een werktuig kan zijn om een stukje werkelijkheid bloot te leggen, om het te analyseren en er betekenis voor te vinden. Het beeldkader is een cirkel, een gat waardoor de film kijkt naar het graven in een beeld. Door de beweging in scherpte naar de diepte toe wordt dit uitgesneden kader een bolvormige sfeer, een volume waarin details van voorwerpen en natuur een afgelijnde plaats vinden, en weer verdwijnen in de onscherpte.

De klankband werd beeld per beeld aangereikt door componiste Marie-Cécile Reber. Deze dialoog tussen beeld en klank begon met de vraag hoe het daglicht zelf, als golf of als een deeltjes-energie zou kunnen klinken en hoorbaar worden in haar transities. Het resultaat is een audio-visueel essay, waarin het luisteren het kijken lijkt te versterken. En vice versa. De titel *ELLIPTIC*, elliptisch, verwijst naar het cirkelvormige kader en krijgt tegelijkertijd de betekenis van raadselachtig, vormeloos, vaag zigzaggend, excentriek, variabel, indirect, onbepaald, en misschien ook intrigerend.

ELLIPTIC is a filmwork that considers an image as reflecting light. It looks at how brightly a beam of light is deflected as it hits an edge and transforms the image as it enters a lens. A delicately slow focus shift carries this movement along the cone of the visual field into a certain depth, and back again.

In *ELLIPTIC*, it is the focus puller who deepens the image, manipulates it, determines the action, sets the rhythm and captures surprises. As if it were effectively possible for a camera and moving image to dig into the depths of a piece of reality. As if the medium of film could be a tool to uncover a piece of reality in order to analyse it and find meaning for it. The picture frame is a circle, a hole through which the film explores the digging into an image. The movement of focus through the layers of depth of field changes this cropped frame into a spherical sphere, a volume in which details of objects and nature can find a delineated place, before they disappear again into the blur.

The soundtrack was provided image by image by composer Marie-Cécile Reber. This dialogue between image and sound began with the question of how daylight itself, as a wave or as energy of particles, might sound and become audible in its transitions. The result is an audio-visual essay, in which listening enhances looking. And vice versa. The title *ELLIPTIC*, elliptical, refers to the circular frame, and at the same time takes on the meaning of enigmatic, shapeless, vaguely zigzagging, eccentric, variable, indirect, indeterminate, and therefore perhaps intriguing.

In the presence of Els van Riel

Presented in collaboration with Art Cinema OFFOFF

Art OFFOFF
Cinema

KAPITAL EUROPE
ARCA
ZON/SUN 6 APRIL 20:00

Closing Night

ZON/SUN 6 APRIL 20:00

Voor de slotavond is een ticket in voorverkoop nodig. Voor genodigden en geaccrediteerden is een reservatie nodig.

For the closing night a presale ticket is required. For guests and accredited a reservation is required.

Kapital Europe

Ben De Raes

2025, BE, 16mm to digital, French, English, Dutch, Romanian, Greek, Arabic spoken, English subtitles, 90 min

Ben De Raes is een Brusselse filmmaker, activist, filmproducent en amateur boer. Zijn werk verkent thema's als arbeid, gemeenschap en verzet. *Kapital Europe* brengt het portret van twee arbeidsmigranten in Brussel, en volgt hen op een reis die gekenmerkt wordt door zowel onzekerheid als enkele zeldzame momenten van blijdschap. Reginald, een Roemeense bouwvakker, worstelt zich doorheen de informele bouwsector van de stad en overweegt terug te keren naar Roemenië. Niki, een jonge Griekse die net in de stad is aangekomen, gaat aan de slag als fietskoerier. Hun verhalen leggen de onverzettelijke krachten van het kapitalistische systeem bloot.

De Raes vermengt documentaire en fictie en capteert zowel de monotonie en herhaling van fysieke arbeid, als de passie en toewijding van de arbeiders. Met ingetogen cinematografie en een naturalistische soundscape portretteert *Kapital Europe* de onmisbare arbeid die de stad in beweging houdt. Hun verhalen zijn verweven met echte gesprekken met Brusselaars uit de arbeidersklasse. De film biedt een kritische blik op de onzekere aard van werk in een geglobaliseerde metropool en benadrukt de kloof tussen de arbeiders en de structuren die hun leven vormgeven. Uiteindelijk is dit een film over hoop, ontgoocheling en het onmiskenbare belang van de mensen die de stad aandrijven.

Ben De Raes is a Brussels-based filmmaker, activist, producer, and amateur farmer. His work explores themes related to labor, community, and resistance. *Kapital Europe* portrays two migrant workers in Brussels, as they navigate a journey marked by uncertainty and singular moments of joy. Reginald, a Romanian construction worker, struggles in the city's informal building sector and contemplates returning to Romania. Niki, a young Greek newly arrived to the city, takes up work as a bicycle courier. Their stories reveal the unyielding forces of the capitalist system at work.

De Raes merges documentary and fiction, capturing both the monotony and the repetition of physical labor, as well as the passion and dedication of the workers. With restrained cinematography and a naturalistic soundscape, *Kapital Europe* portrays the indispensable labor that keeps the city moving. Interwoven with their stories are actual conversations with working-class Brussels residents. The film offers a critical look at the precarious nature of work in a globalised metropolis, highlighting the divide between the workers and the structures that shape their lives. Ultimately, this is a film about hope, disillusionment, and the undeniable significance of the people who power the city.

In the presence of Ben De Raes

Derek Jarman: Archaeologies of Sound and Soul

Derek Jarman: Archaeologies of Sound and Soul

ECHOES OF DISSENT (VOL. 6) WITH SIMON FISHER TURNER, ALESSANDRA NOVAGA & LUKE FOWLER

Derek Jarman gebruikte archeologie graag als metafoor in zijn werk: in zijn schilderkunst, in zijn geschreven memoires en in zijn cinema, die hij meer dan eens karakteriseerde als een "archaeology of soul". Een treffende metafoor voor het werk van een kunstenaar die er altijd naar streefde om diep in de verborgen keerzijdes van Engeland te graven, onvermoeibaar en onverzettelijk op zoek naar de fragmenten van een wereld die hij uit elkaar zag vallen, inclusief zijn eigen privéwereld. Kort nadat hij een HIV-diagnose kreeg, kocht hij een stukje land in Dungeness, te midden van een schijnbaar onherbergzaam landschap dat bekend staat als "de woestijn van Engeland". Daar ging Jarman door met het opgraven van industriële en politieke overblijfselen, en het afschuimen en verbouwen van de grauwe woestijnen om een scenografie van vergeten rijkdommen en nieuwe bloesems te creëren. Het is moeilijk om zijn tuin in Prospect Cottage niet te beschouwen als de ultieme bewaarplaats van Jarmans leven en werk. Net als zijn cinema was de tuin wild maar toch zorgvuldig onderhouden, Engels en buitenaards, verfijnd en subversief, zonder muren of hekken. Het is een viering van groei en bestaan, schoonheid en veerkracht, maar ook een gedenkteken voor stilte en teloorgang.

De benadering van veel van Jarmans films is vergelijkbaar met de gelaagdheid van de palimpsest — het oproepen van oude en nieuwe vormen op een palimpsestueus oppervlak waar ze elkaar ontmoeten en bestrijden. Dit geldt met name voor de inventieve gelaagdheid van de soundtracks van zijn films, het resultaat van een proces dat hij ooit bestempelde als "the archaeology of sound". De klankbanden, variërend van speels en citerend, onstuimig en weemoedig, elektronisch en klassiek, versterkten het tijdreiseffect van zijn films, heen en weer pendelend door de geschiedenis, terwijl ze de beeldsporen animeerden met een soort sympathieke resonantie of kortstondig mutueel dromen. Zoals Dan Barrow opmerkte: "Net zoals individuele shots, personages en narratieve fragmenten in Jarmans films, halfverbijsterend, uit hun voorlopige context pingelen en de kijker bij elke stap dwingen om de vorm van de film opnieuw te bedenken, zo lijkt de muziek vaak te verdwijnen in haar eigen spel van mijmering en verleiding voordat ze de vleeselijke grillen van het beeld even aanraakt."

Van de punk esthetiek van zijn eerste langspeelfilm *Jubilee* (1978) tot samenwerkingen met muzikanten en bands als Throbbing Gristle, Psychic TV, Brian Eno of Coil: het werk van Jarman was instrumentaal in het overbruggen van de magische kloof tussen de Britse experimentele muziek underground en de avant-garde film- en kunstwereld. Maar Jarmans meest duurzame en vruchtbare sonische samenwerking was ongetwijfeld die met Simon Fisher Turner. Hun vriendschap begon toen Turner als chauffeur werkte tijdens de productie van *The Tempest* (1979), waarna Jarman hem uitnodigde om soundtracks te componeren voor een reeks Super 8 films en de speelfilm *Caravaggio* (1986). Hun samenwerking duurde voort tot in de jaren 1990, met als hoogtepunt Jarmans afscheidsfilm, het weergaloze en bevrijdende *Blue* (1993). Geïnspireerd door Robert Bressons notitie over geluid uit zijn *Notes sur le cinématographe*: "de klanken moeten muziek worden", vermengt Turners werk veldopnames — die hij "life recordings" noemt — met klassieke en moderne elementen, waarbij hij een verscheidenheid aan instrumentaties, texturen en kleuren samenbrengt in rijke sonische fresco's die, net als het werk van Derek Jarman, elke vorm van afbakening en categorisering tarten. Een palimpsestische poëtica die de veelzijdigheid van het heden herbergt, met ruimte voor de spoken van het verleden en de beloftes van de toekomst.

Met dit programma van vertoningen, gesprekken en performances willen we een eerbetoon brengen aan het werk van Derek Jarman en Simon Fisher Turner.

"So I scabble in the rubbish, an archaeologist who stumbles across a buried film. An archaeologist who projects his private world along a beam of light into the arena, till all goes dark at the end of the performance, and we go home. Home is where one should be, as Dorothy said, clicking her ruby slippers, there's no place like it. Now, I'm not going to duck it, ART is the key. Those who don't know it simply don't live, they exist. It, of course — is an approach to existence, an inner approach to the outer world; it's not just words and music, but gardens, sweeping, the washing-up; it needs no money this archaeology of soul, tho' the powers grab it and run it through the projector to blind you. An artist is engaged in a dig. Deep down, depth, 'the way up is the way down, ...'" (Derek Jarman)

Derek Jarman loved to use archaeology as a metaphor in his work: in his painting, in his written memoirs, and in his cinema, which he recurrently characterised as an "archaeology of soul". An apt metaphor for the work of an artist who always strived to dig down deep into England's Hidden Reverse, tirelessly and unflinchingly searching to reassemble the fragments of a world he saw falling apart, including his own private world. Shortly after being diagnosed HIV positive, he bought a little plot of land in Dungeness — amidst a seemingly inhospitable landscape known as "the desert of England". There, Jarman continued to excavate industrial and political leftovers, scavenging and cultivating the bleak wasteland to create a scenography of forgotten riches and new blossoms. It's hard to avoid considering his garden at Prospect Cottage as the ultimate repository of Jarman's life and work. Like his cinema, the garden was wild yet meticulously tended, English and alien, refined and subversive, avoiding walls or fences. A celebration of growth and existence, beauty and resilience, it also stands as a memorial to silence and disappearance.

The approach to many of Jarman's film works is similar to the layering of the palimpsest — conjuring up former and new forms on a palimpsestuous surface where they meet and contest one another. This is particularly the case for the inventive layering of his films' soundtracks, the result of a process that he once called "the archaeology of sound". Variably playful and quotational, violent and mournful, electronic and classical, the soundtracks heightened the time travel effect of his films, shuttling backwards and forwards through history, while animating the image tracks with a kind of sympathetic resonance or momentary dreaming between the two. As Dan Barrow has noted: "Just as individual shots, characters and narrative fragments in Jarman's films ping, semi-maddeningly, out of their provisional contexts, forcing the viewer to reconceive the film's shape at every step, so the music often seems to disappear into its own game of reverie and seduction before momentarily touching the carnal vicissitudes of the image."

From the punk aesthetics of his first feature *Jubilee* (1978) to collaborations with musicians and bands as Throbbing Gristle, Psychic TV, Brian Eno or Coil, the work of Jarman was instrumental in bridging the magical gap between the UK's experimental music underground and the avant-garde film and art world. But Jarman's most enduring and fruitful sonic collaboration was undoubtedly with Simon Fisher Turner. Their friendship started when Turner worked as a driver during the production of *The Tempest* (1979), after which Jarman invited him to compose soundtracks for a string of Super 8 films and the feature *Caravaggio* (1986). Their working partnership continued into the 1990s, culminating in Jarman's final, devastating and liberating film, *Blue* (1993). Inspired by Robert Bresson's note on sound from his *Notes on the Cinematograph*: "the noises must become music," Turner's work blends field recordings — which he prefers to call "life recordings" — with classical and modern elements, incorporating a variety of instrumentations, textures and colours into rich sonic frescos that, like the work of Derek Jarman, resolutely defy containment and categorisation. A palimpsestic poetics accommodating the multiplicity of the present, embracing the spectres of the past as well as the promises of the future.

With this programme of screenings, conversations and performances, we would like to pay homage to the work of Derek Jarman and Simon Fisher Turner.

In the context of the research project Echoes of Dissent (KASK & Conservatory / School of Arts Gent).

In collaboration with Film Fest Ghent

DEREK JARMAN: ARCHAEOLOGIES OF SOUND AND SOUL 1

ARCA
DON/THU 3 APRIL 14:00

The Last of England

Derek Jarman

1987, UK / DE, digital, English spoken, 92 min

“The film is an attic; I’ve opened the doors. Think of the mead hall in *Beowulf*, with the swallow flying through... Think of that mead hall full of the junk of our history, of memory and so on; there’s a hurricane blowing outside, I opened the doors and the hurricane blows through; everything is blown around, it’s a cleansing, the whole film is a cleansing. I need a very firm anchor in that hurricane, the anchor is my inheritance, not my family inheritance, but a cultural one, which locates the film IN HOME.” (Derek Jarman)

Jarmans somberste film, vernoemd naar het iconische schilderij van Ford Madox Brown, is een furieuze aanklacht tegen zowel het verlies van de traditionele Engelse cultuur als de creatie van totalitaire anti-LGBTQI+ wetgeving door de regering-Thatcher. Jarmans gelaagde Super 8 beelden van een wereld in puin worden samengebonden door zijn eigen poëtische vertelling, Christopher Hobbs’ gedurfd productiedesign, Sandy Powell’s onnavolgbare kostuums en Simon Fisher Turner’s hypnotiserende compositie van score (met bijdrages van o.a. Diamanda Galas, Mayo Thompson en Barry Adamson) en sound design, die vooruitloopt op hun laatste samenwerking in 1993, *Blue*.

Named after Ford Madox Brown’s iconic painting, Jarman’s bleakest vision is a violent howl against both the loss of traditional English culture and the Thatcher government’s creation of totalitarian anti-LGBTQI+ legislation. Jarman’s layered small-gauge images of a world in ruin are tied together by his own poetic narration, Christopher Hobbs’ audacious production design, Sandy Powell’s indelible costumes and Simon Fisher Turner’s hypnotic soundtrack of blended score (with contributions by Diamanda Galas, Mayo Thompson, Barry Adamson a.o.) and sound design, pre-empting their final collaboration on 1993’s *Blue*.

In the presence of Simon Fisher Turner

DEREK JARMAN: ARCHAEOLOGIES OF SOUND AND SOUL 2

SPHINX CINEMA — ZAAL 3
DON/THU 3 APRIL 19:30

The Garden

Derek Jarman

1990, UK / DE, digital, English spoken, 88 min

“The film is structured like a dream allegory, in a poetic tradition, rather like Chaucer’s *Canterbury Tales*. The film is a dream allegory of the author, in this case, myself. I could have put somebody else into it, but really dreams are always in the first person, though people often invent proxies. I go to sleep and go on a mental journey. Sleep can take lots of side turnings and in turnings a lot of things can happen.” (Derek Jarman)

Jarmans eerste langspeelfilm uit de jaren 1990 vormt in veel opzichten een pendant van *The Last of England*. Het is een zeer persoonlijke, bijna dialoogloze “droom allegorie” die reflecteert op de vijandigheid en het geweld waarmee gay, queer en transpersonen te maken krijgen in de nasleep van de aids-epidemie. Het is een collage van scènes gefilmd in en rond Jarmans cottage in Dungeness, talloze verwijzingen naar klassieke en populaire cultuur en een gedurfde hervertelling van de *Passie van Christus* met een homokoppel in de hoofdrol. Het is een van Jarmans meest opzienbarende meditaties over sterfelijkheid, verlies en queer politics.

In many ways a companion piece to *The Last of England*, Jarman’s first feature of the 1990s is a highly personal, almost dialogue-free “dream allegory” reflecting on the hostility and violence faced by gay, queer and trans people in the aftermath of the AIDS epidemic. Drawing together a collage of scenes filmed at Jarman’s cottage in Dungeness, numerous references to classical and popular culture, and a bold retelling of the *Passion of the Christ* featuring a gay couple in the lead role, it is one of Jarman’s most startling meditations on mortality, loss and queer politics.

In the presence of Simon Fisher Turner

DEREK JARMAN: ARCHAEOLOGIES OF SOUND AND SOUL 3

KASKCINEMA
VRI/FRI 4 APRIL 13:15

Sloane Square: A Room of One's Own Derek Jarman

1974-1976, UK, digital, sound, 9 min
sound: Simon Fisher Turner

Een momentopname van het leven in Anthony Harwood's appartement op Sloane Square waar Derek Jarman woonde in de periode dat hij *Sebastiane* maakte. Lange sequenties in stopframe pixilatie animeren het interieur. Het middelste deel is een "verhuisfeest" dat werd gehouden toen Derek er uiteindelijk werd uitgezet.

Records life in Anthony Harwood's Sloane Square apartment where Derek Jarman lived during the period that he made *Sebastiane*. Long sequences in stop frame pixilation animate the interior. The middle part is a "removal party" held when Derek was finally evicted.

Garden of Luxor Derek Jarman

1972, UK, digital, sound, 9 min
sound: Nick Hudson

Een denkbeeldige Arabische tuin gemaakt van oude ansichtkaarten van Alexandrië, Egypte, is versierd met gekostumeerde figuren en gefilmd met afgedankte beelden van een oud zwaard-en-sandalen epos.

An imaginary Arabian garden made out of old postcards of Alexandria, Egypt, is adorned with costumed figures and filmed through discarded footage from an old swords-and-sandals epic.

A Journey to Avebury Derek Jarman

1971, UK, digital, sound, 10 min
sound: Coil

Een lange autorit naar de grote neolithische steencirkel en de omgeving bij Avebury in Wiltshire, gefilmd door een gele filter die een kaart creëert van een in goud verzadigd landschap: een pad, velden, bomen, schapen, koeien en de stenen.

A long car journey to the great Neolithic stone circle and its surroundings at Avebury in Wiltshire, filmed through a yellow filter which creates a map of a landscape saturated in gold: a path, fields, trees, sheep, cows, and the stones.

My Very Beautiful Movie Derek Jarman

1974, UK, digital, sound, 7 min
sound: Simon Fisher Turner

Fire Island in New York is gefilmd door een glazen prisma dat voor de cameraleens wordt gehouden: golven, het strand, planten, uitstekende houten palen en een man die een zeester vasthoudt.

Fire Island in New York is filmed and reimagined through a glass prism held in front of the camera: waves, the beach, plants, jutting wooden posts, and a man holding a starfish.

Being Blue Luke Fowler

2024, UK, digital, sound, 18 min

Being Blue werd gemaakt tijdens een residentie in Prospect Cottage, het voormalige huis van Derek Jarman. Fowler wilde zowel het landschap van Dungeness als Jarmans leven en werk in ogenschouw nemen. De film gaat op impressionistische wijze in op thema's als seksualiteit, kunst en natuur en bevat nieuw ontdekte opnames van Jarman en muziek van Simon Fisher Turner en Bruce Gilbert.

Being Blue was made on a residency at Prospect Cottage, the former home of Derek Jarman. Fowler sought to consider both the landscape of Dungeness and Jarman's life and work during his time there. The film touches impressionistically on themes of sexuality, art making and nature, and features newly discovered recordings of Jarman, as well as music from Simon Fisher Turner and Bruce Gilbert.

Workshop

Luke Fowler zal tijdens zijn bezoek aan Courtisane festival een workshop geven in KASK aan de studenten Mediakunst.

During his visit at Courtisane festival, Luke Fowler will give a workshop at KASK to the Media Arts students.

In the presence of Simon Fisher Turner, Luke Fowler

BEING BLUE

SLOANE SQUARE: A ROOM OF ONE'S OWN

MY VERY BEAUTIFUL MOVIE

GARDEN OF LUXOR

A JOURNEY TO AVEBURY

DEREK JARMAN: ARCHAEOLOGIES OF SOUND AND SOUL 4

ARCA
ZON/SUN 6 APRIL 12:00

Blue

Derek Jarman

1993, UK, digital, English spoken, 79 min

“Blue walks into the labyrinth. Absolute silence is demanded of all its visitors, so their presence does not disturb the poets who are directing the excavations. Digging can only proceed on the calmest of days as rain and wind destroy the finds. The archaeology of sound has only just been perfected and the systematic cataloguing of words has until recently been undertaken in a haphazard way. Blue watched as a word or phrase materialised in scintillating sparks, a poetry of fire which cast everything into darkness with the brightness of its reflections.” (Derek Jarman)

Opgedragen aan zijn partner Keith Collins (alias “H.B.”) “en alle ware geliefden”, staat Jarmans laatste speelfilm te boek als een van de grote afscheidsfilms en als een bijzonder poëtisch en aangrijpend verslag van leven en sterven met AIDS. Het beeld, als erkenning van en meditatie op zijn afnemende gezichtsvermogen, bestaat geheel en al uit een kleurschakering die zo dicht bij het gepatenteerde “International Klein Blue” van Yves Klein ligt als maar op film kan worden vastgelegd. John Quentin, Nigel Terry, Tilda Swinton en Jarman zelf lezen fragmenten voor uit de ziekenhuisdagboeken van de maker en dragen zijn poëzie voor, bovenop een meeslepende klankband gecreëerd door Simon Fisher Turner en verschillende andere muzikale medewerkers van Jarman.

Dedicated to his partner Keith Collins (aka “H.B.”) “and all true lovers”, Jarman’s last feature stands as one of the great final films and as a singularly poetic and affecting account of living and dying with AIDS. Famously, in acknowledgment of, and in meditation upon, his failing eyesight, the image consists wholly, unflinchingly, of a hue as close to Yves Klein’s patented “International Klein Blue” as could be captured on film. John Quentin, Nigel Terry, Tilda Swinton and Jarman himself read excerpts from the director’s hospital diaries and recite his poetry, atop an immersive soundtrack created by Simon Fisher Turner and several of Jarman’s other musical collaborators.

In the presence of Simon Fisher Turner

“The first time I made music for Derek was in 1978 for *Sloane Square: A Room of One’s Own*. You might call it an experimental film, or you could say it’s ‘art’. Whatever it was I was captivated. It was a Super 8 film about his old flat in Chelsea. I’d never seen anything like it in my life. I used a borrowed TEAC four-track recorder, my Revox tape machine, a cheap red bass guitar, a Wasp synth, and a radio. I recorded everything at my girlfriend’s flat in a spare room; I had a 16mm projector to get the rough timings and to actually play to picture. Stopwatch in hand. Notebook, etc. Learn how to use a projector. Don’t destroy the film. Don’t fuck up.

Then time passes. Years pass. It’s now 1986. It all started seriously when we were shooting *Caravaggio*, and I was getting the extras and playing Fra Filippo Lippi. Eventually I started making the music during the shoot, for no other reason than I had started to use cassette recordings in my own work. I had no idea that I would end up making music for Derek’s films, whatsoever. It was never a plan to make music for films, let alone Derek Jarman’s. It was a kind of hobby. Still is.

When it came to Derek shooting bits for *The Last of England* (1987), I was well on the way to using real-life sounds and pumping them into my Roland W-30 workstation, which was my sampler of preference, alongside my varispeed Revox.

A memory time slip: one of my favourite sounds from Dungeness was Derek’s kettle boiling. It was a simple, red, whistling kettle like my mum used to have in Millbrook, and Derek’s was the first I’d seen in years. Record it. Record everything.

Things got serious down in Dungeness because of the wind. Up until *The Garden* (1990) I hadn’t used a windshield over the microphone – or whatever they’re called – because I felt that using one made me look too professional and nerdy. I like to go around silently and as invisibly as possible. I also like to bash things and stroke them and use objects as instruments to be touched and mauled.

Tilda Swinton and I used to frequent Prospect Cottage when Derek first bought it. He would take off into the hinterland with Swinton and his camera, and I would inevitably head in the other direction, down to the shore, with my Sony Pro cassette recorder. Discarded hunks of metal rusting everywhere. Hit them. Throw the flints around at things. Record it. Scrape and rub. Not a windshield in sight, until eventually the wind wore me down and I was forced to buy one from a hi-fi store on Tottenham Court Road. The old way. Go to a shop and ask.

It was the wind that did it, Guv. The wind from the fifth quarter of the globe.

So, armed now like a professional, I could record happily, go around the countryside looking poor and second hand with a recorder tucked into my belt and a microphone dangling down the inside of an arm.

I loved recording Derek talking, and he was obviously very kind and generous to let me get away with so much in his films. I felt like we were all having an adventure and just so glad he was captain of the ship. Although from time to time we would inevitably capsizes, we escaped with no major injuries or loss.

Sound and vision. God, I miss him. What a time that was.

P.S. I still scrape and rub.”

(Simon Fisher Turner)

Originally published in *Fifth Quarter: Derek Jarman*, Keith Collins & Dungeness, edited and compiled by Alexander Tucker (Subtext Books, 2023)

CONVERSATION WITH Simon Fisher Turner & Luke Fowler

KASKCINEMA
VRI/FRI 4 APRIL 14:30

Simon Fisher Turner staat bekend om zijn film-soundtracks, een rijk oeuvre dat begon met Derek Jarman, met wie hij aan veel speelfilms samenwerkte, van *Caravaggio* (1986) tot Jarmans laatste werk *Blue* (1993). Filmmaker en muzikant Luke Fowler is al lange tijd een bewonderaar van het werk van Derek Jarman. In zijn nieuwe film *Being Blue* beschouwt hij Jarmans leven en werk tijdens zijn verblijf in Prospect Cottage, Dungeness. In dit gesprek zullen we het hebben over Jarmans films en filmproces, met speciale aandacht voor het opmerkelijke gebruik van geluid en muziek.

Dit gesprek volgt op de screening *Archaeologies of Sound and Soul 3* (zie pag. 38)

Simon Fisher Turner is renowned for his film soundtrack work which started in collaboration with Derek Jarman, for whom he scored many feature films – from *Caravaggio* (1986), through to Jarman’s final work *Blue* (1993). Filmmaker and musician Luke Fowler is a long-time admirer of the work of Derek Jarman. In his new film work *Being Blue* he sought to consider Jarman’s life and work during his time at Prospect Cottage, Dungeness. In this conversation we will talk about Jarman’s films and filmmaking process, with a particular focus on the remarkable use of sound and music.

This talk follows the screening of *Archaeologies of Sound and Soul 3* (see pag. 38)

DEREK JARMAN: ARCHAEOLOGIES OF SOUND AND SOUL 5

MINARD
ZAT/SAT 5 APRIL 19:30

Performance

Alessandra Novaga
Simon Fisher Turner with Sebastian Sharples

“Derek’s role in my life was like a teacher without teaching. He’s constantly on my mind. He was wise and curious, instilling in me a sort of bravery. He used to talk about things I’d never heard of: Yves Klein, Caravaggio. I had no idea who these people were. He was capable of so much and made incredible images. He could do a narrative film like *Edward II* and then do *The Last of England* (1987) or *The Garden* (1990), which don’t have a normal structure. And then you have *Blue*, which is not so much a story, but observations about life and death and love in this frame, this void, of Yves Klein Blue: nothing and everything.” (Simon Fisher Turner)

Van kindacteur tot tienerpopidool, van zelfbenoemde “extreme geluidsfreak” tot veelgeprezen soloartiest: de carrière van **Simon Fisher Turner** is op zijn minst veelzijdig te noemen. Na het uitbrengen van zijn eerste soloalbum in 1969 volgde Turner een vaak excentriek en kronkelig muzikaal pad. Hij opereerde in de marge van punk, trad kort op met The The en bracht twee albums uit als de helft van een fictief duo bekend als Deux Filles. Maar door dit alles heen ontwikkelde Turner een diepe en voortdurende interesse in de materie van klank en verzamelde hij een enorme bibliotheek van opnames uit zijn dagelijkse leven. Het is deze interesse die de basis vormt van zijn improvisatorische, eclectische benadering van muziek, die tot uiting komt op zijn meest recente soloalbums (op labels als Mego Editions, Mute en A Colourful Storm). Turner noemt Derek Jarman, voor wie hij de soundtracks voor *Caravaggio*, *The Last of England*, *Edward II*, *The Garden* en *Blue* componeerde, als een blijvende invloed op zijn leven en werk.

From child actor to teenage pop idol, self-confessed “extreme sound freak” to acclaimed solo recording artist, **Simon Fisher Turner**’s career has been nothing if not varied. After releasing his first solo album in 1969, Turner followed an often eccentric, sometimes outlandish musical path. He operated on the fringes of punk, performed briefly with The The and released two albums as one half of a fictional duo known as Deux Filles. But through all this, Turner was developing a deep and abiding interest in the stuff of sound, accumulating a vast library of collected sounds from daily life. It is this interest which forms the basis of his improvisatory, eclectic approach to music making, manifest on his most recent solo albums (on labels such as Mego Editions, Mute and A Colourful Storm). Turner cites Derek Jarman, for whom he composed the soundtracks for *Caravaggio*, *The Last of England*, *Edward II*, *The Garden* and *Blue*, as a continuing influence on his life and work.

TILDA SWINTON AND SIMON FISHER TURNER ON THE SET OF *THE GARDEN*, 1990
(© SIMON FISHER TURNER ARCHIVE)

Alessandra Novaga ontpopte zich na haar klassieke opleiding aan de Musik-Akademie in Basel tot een van de leidende figuren binnen de bloeiende experimentele muzieksceen van Noord-Italië. Ze heeft de voorbije jaren een reeks van opvallende solowerken afgeleverd, en werkte samen met Loren Connors, Stefano Pilia, Paula Matthusen en anderen. Haar opmerkelijk ambitieuze en vooruitstrevende benadering van de gitaar heeft geleid tot een niet aflatende deconstructie en heroverweging van de unieke eigenschappen van haar instrument door middel van verschillende toepassingen van structuur, resonantie, ruimte en toon. Het resultaat is diep persoonlijke en emotionele muziek, zoekend naar verhaal en betekenis binnen de abstracties van geluid. Met de LP *Fassbinder Wunderkammer* (2017) begon Novaga aan de verkenning van haar liefde voor film. Dit werd in 2020 gevolgd door de release van het fantastische *I Should Have Been a Gardener* (Die Schachtel), een diep intieme meditatie over het leven en werk van Derek Jarman. Op het Courtisane festival brengt Alessandra Novaga een live re-iteratie van dit sonisch eerbetoon.

Classically trained at the Musik-Akademie in Basel, Switzerland, over the last decade, **Alessandra Novaga** has emerged as one of the leading figures within northern Italy’s thriving new, experimental music scene, rendering striking solo efforts, in addition to collaborations with Loren Connors, Stefano Pilia, Paula Matthusen, and others. Remarkably ambitious and forward thinking, her approach to the guitar embarks upon a relentless deconstruction and rethinking of her instrument’s unique properties through distinct applications of structure, resonance, space, and tone, creating in a deeply personal and emotive music, seeking narrative and meaning within the abstractions of sound. With the LP *Fassbinder Wunderkammer* (2017), Novaga embarked upon the exploration of her love of film. Having begun with Rainer Werner Fassbinder, this was followed in 2020 by the release of the utterly fantastic *I Should Have Been a Gardener* (Die Schachtel), a deeply intimate meditation on the life and work of Derek Jarman. At the Courtisane festival, Alessandra Novaga will perform a live reiteration of this sonic homage.

“I spent almost two years immersed in his world, I read everything he wrote, I saw everything he shot, and slowly the idea of translating all this into music sprouted within me. It was a very slow process, many ideas were sacrificed because I felt the need for a clean, stripped, meaningful and above all evocative result. I eliminated all the parts that felt too descriptive. I visited Prospect Cottage, walked around his house and recorded my steps – and I hear those steps, I feel I am there walking; I feel his presence.” (Alessandra Novaga)

ALESSANDRA NOVAGA AT PROSPECT COTTAGE (© ELENA RUSSO ARMAN)

Sebastian Sharples is documentairemaker en fotograaf. Hij werkte samen met Juergen Teller en Billy Childish en maakte meer dan dertig films met Tracey Emin, waaronder haar speelfilm *Top Spot*. Sebastian levert al meer dan vijftig jaar visuele backdrops voor Simons live-optredens en maakte de begeleidende film voor zijn album *Lana Lara Lata* (Mute, 2005). Voor de performance op het festival maakte Sebastian een bewegende collage van fotografische beelden, geïnspireerd door Simons muziek.

Sebastian Sharples is a documentary film maker and photographer. He has worked collaboratively with Juergen Teller and Billy Childish and has made more than thirty films with Tracey Emin including her feature film *Top Spot*. Sebastian has contributed visual backdrops for Simon’s live performances for over twenty-five years and made the accompanying film for his album *Lana Lara Lata* (Mute, 2005). For the performance at the festival, Sebastian has created a moving collage of photographic images inspired by Simon’s music.

**DEREK JARMAN:
ARCHAEOLOGIES OF
SOUND AND SOUL 6**
ARCA
DON/THU 3 APRIL 22:00

Performance
Simon Fisher Turner

Simon Fisher Turner geeft een extra soloconcert na de voorstelling van *The Garden*.

Simon Fisher Turner performs an extra solo concert following the screening of *The Garden*.

Still There Are Seeds to Be Gathered

Still There Are Seeds to Be Gathered

I was describing the garden to Maggi Hambling at a gallery opening. And said I intended to write a book about it.

She said: “Oh, you’ve finally discovered nature, Derek.”

“I don’t think it’s really quite like that,” I said, thinking of Constable and Samuel Palmer’s Kent.

“Ah, I understand completely. You’ve discovered modern nature.”

Derek Jarman, 3 February 1989

In *Modern Nature*, een van zijn dagboeken geschreven tussen 1989 en 1990, gaat Derek Jarman’s vertelling over het proces van het onderhouden van zijn tuin voorbij aan de romantische voorliefde voor de ongereptheid van de natuur en richt zich in plaats daarvan op het overleven van kruiden en bloemen op een plek waar ze niet zouden moeten gedijen. De allegorie is hier voelbaar, want net zoals viooltjes en narcissen en klaprozen bloeien tussen de stenen in de schaduw van de kerncentrale die over zijn cottage uitkijkt, zo tonen ook Jarman en de gemarginaliseerde gemeenschappen die hij in zijn werk oproept hun strijd lust en veerkracht tegenover de persoonlijke, culturele en sociale crisis van het door Thatcher geleide Groot-Brittannië. In het licht van het werk van Jarman kan de zorg voor de natuur worden gezien als een urgente activiteit die ons dwingt te bezinnen over de relaties tussen tijd en gemeenschap, menselijk en anders-dan-menselijk leven, en ons uitnodigt na te denken over de mogelijkheden van wereldmaken in tijden van crisis.

De nalatenschap van Derek Jarman, in het bijzonder zijn tuin in Prospect Cottage, biedt ons verschillende aanknopingspunten om in te gaan op kwesties van intersoortelijke relationaliteit en affectieve ecologie. Dit programma brengt een grote verscheidenheid aan filmische benaderingen samen die een respons proberen te bieden op deze vragen en die inspireren tot een ecopolitiek die de nadruk legt op plezier, spel of improvisatie binnen en tussen soorten. Een reeks films die zich inlaten met praktijken van tuinieren, cultiveren, rewilden of foerageren, terwijl ze de dominante politiek van extractie en extinctie, geassocieerd met de imperatieven van continue groei en expansie, uitdagen. Films die avontuurlijke, met elkaar verweerde geschiedenissen oproepen die we ons moeten voorstellen om opnieuw van en met de wereld te worden — om werelden te zaaien voorbij verdrukkende begrenzingen en verdelingen. Zoals Jarman in zijn dagboek schreef: “Er zijn geen muren of hekken. De grenzen van mijn tuin zijn de horizon.”

In *Modern Nature*, a volume of his journals written between 1989 and 1990, Derek Jarman’s narrativisation of the process of tending his garden eschews the romantic predilection for nature’s pristineness and focuses instead on the survival of herbs and flowers in a place where they should not thrive. The allegory is palpable here, for just as violets and daffodils and poppies bloom among the stones in the shadow of the nuclear plant which overlooks his cottage, Jarman and the marginalised communities he invokes in his work also demonstrate their struggle and their resilience in the face of the personal, cultural, and social crisis of Thatcherite Britain. In light of Jarman’s work, tending nature can be seen as an emergency praxis whose imperative opens onto a consideration of the relationships between time and community, human and other-than human life, inviting us to rethink the possibilities for worldmaking in times of crisis.

The legacy of Derek Jarman, especially his garden at Prospect Cottage, provides us with a variety of entry points through which we can think through questions of interspecies relationality and affective ecology. This programme brings together a wide variety of cinematic approaches that seek to understand and respond to these questions and inspire an ecopolitics accentuating pleasure, play or improvisation within and among species. A series of films that engage in and with practices of gardening, seeding, re/wilding or foraging, while challenging the dominant politics of extraction and extinction associated with the imperatives of perpetual growth and expansion. Film works that evoke the tangled and venturesome histories that we need to imagine in order to become again of and from the world — to sow worlds beyond oppressive boundaries and binarities. As Jarman noted in his diary: “There are no walls or fences. My garden’s boundaries are the horizon.”

*Thanks to all the filmmakers and distributors,
Teresa Castro, Ricardo Matos Cabo,
Nicolas Feodoroff, Kristofer Woods*

to whom it may concern
in the dead stones of a planet
no longer remembered as earth
may he decipher this opaque hieroglyph
perform an archaeology of soul
on these precious fragments
all that remains of our vanished days
here — at the sea’s edge
I have planted a stony garden
dragon tooth dolmen spring up
to defend the porch
steadfast warriors

Derek Jarman, 13 February 1989

CONVERSATION WITH Teresa Castro

SPHINX CINEMA — ZAAL 3
ZAT/SAT 5 APRIL 17:30

Teresa Castro is Professor Filmstudies aan de Université Sorbonne Nouvelle — Paris 3. Een belangrijk deel van haar recent onderzoek richt zich op de verbanden tussen cinema en animisme, op vormen van plantaardig leven in beeldcultuur en op de milieugeschiedenis van film en fotografie.

Teresa Castro gaat in gesprek met Frédérique Menant, Elke Marhöfer, Tamer Hassan & Armand Yervant Tufenkian na de voorstelling van hun films (zie pag. 56).

Teresa Castro is Associate Professor in Film Studies at the Université Sorbonne Nouvelle — Paris 3. A significant part of her recent research has focused on the links between cinema and animism, on forms of plant life in visual culture and on the environmental histories of film and photography.

Teresa Castro will talk with Frédérique Menant, Elke Marhöfer, Tamer Hassan & Armand Yervant Tufenkian after the screening of their films (see page 56).

Supported by

INSTITUT
FRANÇAIS

dans le cadre d'Extra, programme de soutien et de promotion
de la création contemporaine française

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 1

SPHINX CINEMA — ZAAL 3

VRI/FRI 4 APRIL 19:30

Sept promenades avec Mark Brown

7 Walks with Mark Brown

Pierre Creton, Vincent Barré

2024, FR, digital & 16mm to digital, French spoken, English subtitles, 104 min

Bijna twintig jaar geleden gingen Pierre Creton en Vincent Barré in *L'Arc d'iris, souvenir d'un jardin* (2006) op zoek naar wilde bloemen in hun natuurlijke omgeving in Noord-India. Na het zien van de film uitte de Britse botanicus Mark Brown, die zijn leven heeft gewijd aan het herscheppen van een oerbos in zijn eigen tuin in Normandië, de wens om met de filmmakers samen te werken aan een soortgelijk project. *Sept promenades avec Mark Brown* maakt dit idee werkelijkheid, een jaar na Creton's *Un Prince* (2023), waarin Brown studenten toesprak (waaronder Antoine Pirote, de jonge cinematograaf van beide films). Deze "fytocentrische roadmovie" is verdeeld in twee delen. Het eerste deel bestaat uit zeven sequenties waarin Brown een kleine groep leidt die op zoek is naar inheemse planten op door menselijke activiteit verlaten plaatsen, terwijl hij zijn ecologische kennis en overtuigingen met hen deelt. Dit digitaal gefilmde deel gaat op organische wijze over in een tweede deel, op 16mm gefilmd, getiteld "Herbarium", waarin de eerder verzamelde planten en bloemen worden getoond. Het is ontroerend om te zien hoe Creton, wiens oeuvre vaak wordt geassocieerd met digitale beelden, het filmmedium — en daarmee de oorsprong van de cinema — aanboort, zoals planten zich naar het licht keren en bloeien in puur fotochemisch genot. (Antoine Thirion — Viennale)

Nearly twenty years ago, Pierre Creton and Vincent Barré searched for wild flowers in their natural environment in Northern India in *L'Arc d'iris, souvenir d'un jardin* (2006). After seeing the film, British botanist Mark Brown, who has devoted his life to recreating a primeval forest in his own garden in Normandy, expressed the wish to collaborate with the filmmakers on a similar project. *Sept promenades avec Mark Brown* makes this idea a reality a year after Creton's *Un Prince* (2023), in which Brown appeared speaking to students (including Antoine Pirote, the young cinematographer of both films). Divided in two parts, this "phytogenic road movie" first includes seven sequences where Brown casually leads a small group who are scouting for Indigenous plants in places abandoned by human activity while sharing his ecological knowledge and convictions with them. Shot digitally, it naturally transitions into a second part shot on 16mm entitled "Herbarium", which showcases the previously collected plants and flowers. It is strangely moving to see Creton, whose body of work is associated with digital images, tap into celluloid and thus the origins of cinema, like plants turning toward the light and blooming in pure photochemical delight. (Antoine Thirion — Viennale)

In the presence of Pierre Creton & Vincent Barré

BLACK POND

BLACK POND: THE SOCIETY

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 2

ARCA
ZON/SUN 6 APRIL 17:30

Black Pond

Jessica Sarah Rinland

2018, UK / AR, 16mm to digital, English spoken, 42 min

Black Pond onderzoekt de activiteiten binnen een stuk gemeenschapsgrond in het zuiden van Engeland. Het land werd vroeger bezet door 17e-eeuwse agrarische socialisten, genaamd de Diggers, en wordt tegenwoordig bewoond door een natuurhistorische vereniging die zich bezighoudt met het vangen van vleurmuizen en nachtvlinders, mycologie, het meten van bomen en botanische wandelingen. Na twee jaar filmen op het land werden de opnames getoond aan de leden van het genootschap, wiens herinneringen en reacties werden gebruikt als deel van de vertelling. De film biedt geen uitgebreid verslag van de geschiedenis van de mens in het gebied, maar verkent op een meer intieme manier de relatie van de mens met en binnen land en natuur.

"De mensheid is in symbiose met zijn omgeving, en de open vleugels van een nachtvlinder rusten in de open hand van zijn onderzoeker, alsof zijn lichaam een verlengstuk is van het landschap; nog een omgehakte boom, of misschien nog een rotsblok. Deze gemeenschappelijke inspanning is een getuigenis op zich, maar in combinatie met de mondelinge vertelling van de film wordt het een dubbele strategie waarbij taal ook de hoofdrolspeler is van de film zelf. Zo wordt de documentaire op 16mm een ander bewegend beeld, verwant aan een pulserende metafoor, een manifestatie in het materiële karakter van celluloid, een soort oproep tot actie, de noodzaak om *met onze eigen ogen te luisteren* om tot een beter begrip te komen." (José Sarmiento Hinojosa)

Black Pond: The Society

Jessica Sarah Rinland

lecture/performance, English spoken

Een performance die verder ingaat op het onderzoeksproces dat werd uitgevoerd bij het maken van *Black Pond*, een odyssee door een gemeenschappelijk gebied in het zuiden van Engeland, verteld door de handen van de leden van de plaatselijke natuurhistorische vereniging. De performance maakt gebruik van jaarlijkse gemeentevergaderingen, historische kaarten en wetten, klachtenbrieven, e-mails en beeldmateriaal dat jaren eerder op dezelfde locatie zijn opgenomen, om een breder beeld te schetsen van de sociale geschiedenis van het gebied en de relatie tussen de kunstenaar en de Natural History Society.

Black Pond explores the activity within a common land in the south of England. Previously occupied by the 17th century agrarian socialists, the Diggers, the land is currently inhabited by a Natural History Society whose occupations include bat and moth trapping, mycology, tree measuring, and botanical walks. After two years of filming on the land, the footage was shown to the members of the Society. Their memories and responses were recorded and subsequently used as part of the film's narration. The film does not offer a comprehensive record of the history of humans within the area. Instead, it explores more intimately human's relationship with and within land and nature.

"Humanity is in symbiosis with its surroundings, and the open wings of a moth rest in the open hand of its researcher, as if his body was an extension of the landscape; another cut down tree, or another boulder, maybe. This common effort is a testimony in itself, but combined with the oral narration of the film, it becomes a double strategy where language is also the protagonist of the movie itself, rendering its condition of documentary in 16mm to a different piece of moving image akin to a pulsing metaphor, a manifestation in the materic support of celluloid, a call to arms of sorts, the necessity of *listening with our own eyes* to achieve a further understanding." (José Sarmiento Hinojosa)

A performance which further explores the process of research undertaken for *Black Pond*, an odyssey across a common land in the south of England told through the hands of the members of the local Natural History Society. The performance uses yearly town hall meetings, historical maps and laws, letters of complaint, e-mails, and footage shot in the same location years before, to paint a wider picture of the social history of the area and the relationship between the artist and the Natural History Society.

In the presence of Jessica Sarah Rinland

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 3

SPHINX CINEMA — ZAAL 3

ZAT/SAT 5 APRIL 22:30

الحديقة السرية

The Secret Garden

Nour Ouayda

2023, LB, 16mm & S8 to digital, Arabic spoken, English subtitles, 27 min

De inwoners van een stad worden op een ochtend wakker om te ontdekken dat er plotseling nooit eerder geziene bomen, planten en bloemen zijn verschenen in de straten en op de pleinen. Er vinden vreemde en mysterieuze gebeurtenissen plaats terwijl Camelia en Nahla de oorsprong van deze nieuwe en eigenaardige wezens onderzoeken.

"Het beeld dat de film inspireerde was dat van een plant in het donker, verlicht door een zaklamp. Ik denk dat er iets was aan het verschijnen en verdwijnen van de plant onder de beweging van de zaklamp dat me fascineerde. Het was ook een beeld dat me het gevoel gaf dat er iets mysterieus stond te gebeuren. Dus begon ik beelden te maken van planten in de nacht, planten die ik in de straten van Beiroet vond. Ik nam deze foto's met mijn mobiele telefoon. Beetje bij beetje verzamelde ik beelden van planten die ik hier en elders tegenkwam, dag en nacht. Het werd een obsessie. Het viel me op hoe ze de ruimte in beslag namen. Ik had de indruk dat ze ergens anders vandaan kwamen, dat ze geen deel uitmaakten van het stedelijk weefsel van de stad, maar er inbreuk op maakten. Ik ben opgegroeid met het beeld van Beiroet als een betonnen stad zonder bomen of planten. Dat is waar, in de zin dat er geen groene ruimten zijn zoals parken, tuinen en bossen. Het klopt dat beton veel ruimte inneemt, maar de flora bestaat wel, alleen is ze wild en niet echt georganiseerd. Dat is alles wat ik in de stad kon zien: bomen, planten en bloemen. Deze koppigheid creëerde in mijn verbeelding het verhaal van een verborgen tuin die de oorsprong zou zijn van de aanwezigheid van planten in deze betonnen stad." (Nour Ouayda)

The inhabitants of a city awake one morning to find that never-before-seen trees, plants, and flowers suddenly erupted throughout the streets and in the squares. Strange and mysterious events start taking place as Camelia and Nahla investigate the origins of these new and peculiar creatures.

"The image that inspired the film was that of a plant in the dark illuminated by a flashlight. I think there was something about the appearance and disappearance of the plant under the movement of the flashlight that captivated me. It was also an image that made me feel that something mysterious was about to happen. So I started making images of plants at night, plants that I found in the streets of Beirut. I took these images with my mobile phone. Little by little, I found myself collecting images of plants that I came across here and elsewhere, night and day. It became an obsession. I noticed the way they occupied the space. I had the impression that they were coming from somewhere else, that they weren't part of the urban fabric of the city but were intruding on it. I grew up with the image of Beirut as a concrete city with no trees or plants. This is true, in the sense that there are no green spaces such as parks, gardens and woods. It's true that concrete takes up a lot of space, but the flora exists, it's just that it's wild and not really organised. That's all I could see in the city: trees, plants and flowers. This stubbornness created in my imagination the story of a hidden garden that would be the origin of the presence of plants in this concrete city." (Nour Ouayda)

اليد الخضراء

Foragers

Jumana Manna

2022, PS, digital, Arabic spoken, English subtitles, 64 min

Bewegend tussen gescripte scènes, documentaire- en archiefbeelden, exploreert *Foragers* hoe de traditionele Palestijnse praktijk van het foerageren van wilde eetbare planten — met name 'akkoub en za'atar — gecriminaliseerd wordt door de Israëlische regering. Voor Palestijnen vormen deze wetten een ecologische sluier voor wetgeving die hen verder vervreemdt van hun land, terwijl vertegenwoordigers van de Israëlische staat hameren op hun wetenschappelijke expertise en plicht tot bescherming. *Foragers* volgt de planten van het wild tot in de keuken, van de achtervolgingen tussen de foerageurs en de natuurratrouille tot aan de verdediging in de rechtszaal en legt de overgeërfde liefde, vreugde en kennis in deze tradities vast, samen met hun weerbaarheid tegen de verbodswet. Door de voorwaarden en beperkingen van natuurbehoud te herzien, roept de film vragen op over de politiek van extinctie, namelijk wie bepaalt wat tot uitsterven is gedoemd en wat blijft voortbestaan.

"As much as the film is about all of the legal battles that Rabea has worked on, the starting point was a place of joy, from really loving to be out in nature finding, picking, and learning about all of these different plants. I mean, it's quite an incredible feeling in the springtime in Palestine. You don't really need to go to the supermarket. There are so many wild-growing edibles, it is magical. That was very central when I started working on the film, and I wanted it to remain central. I wanted joy to be felt as much if not stronger than the anger towards the criminalization of the practice." (Jumana Manna)

Moving between scripted scenes, documentary and archival footage, *Foragers* explores how the traditional Palestinian practice of foraging wild edible plants — namely 'akkoub and za'atar — is criminalised by the Israeli government. For Palestinians, these laws constitute an ecological veil for legislation that further alienates them from their land while Israeli state representatives insist on their scientific expertise and duty to protect. Following the plants from the wild to the kitchen, from the chases between the foragers and the nature patrol, to courtroom defenses, *Foragers* captures the inherited love, joy and knowledge in these traditions alongside their resilience to the prohibitive law. By reframing the terms and constraints of preservation, the film raises questions around the politics of extinction, namely who determines what is made extinct and what gets to live on.

"As much as the film is about all of the legal battles that Rabea has worked on, the starting point was a place of joy, from really loving to be out in nature finding, picking, and learning about all of these different plants. I mean, it's quite an incredible feeling in the springtime in Palestine. You don't really need to go to the supermarket. There are so many wild-growing edibles, it is magical. That was very central when I started working on the film, and I wanted it to remain central. I wanted joy to be felt as much if not stronger than the anger towards the criminalization of the practice." (Jumana Manna)

In the presence of Nour Ouayda, Jumana Manna

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 4

KASKCINEMA

DON/THU 3 APRIL 17:00

Les Jardiniers du Petit Paris

Gardeners of Petit Paris

Sophie Roger

2009, FR, digital, French spoken, English subtitles, 34 min

Door haar raam filmt Sophie Roger haar burens die een gemeenschappelijke moestuin onderhouden terwijl de seizoenen voorbijtrekken. Tegelijkertijd leest ze passages uit *Tristes tropiques* en verlaat ze haar observatiepost om het kader te betreden, burens te ontmoeten en hen te laten poseren voor gefilmde portretten. "Ik haat reizen en ontdekkingsreizigers", zoals Claude Lévi-Strauss de lezers van zijn *Tristes tropiques* waarschuwt. Een waarschuwing die nogal wat stof deed opwaaien, aangezien zijn boek terugblikte op zijn verblijf in Brazilië en een reflectie ontwikkelde op zijn eerste antropologische ervaring onder de Bororos, Nambikwaras en Tupi-Kawahibs. En, belangrijk: het werd geschreven in 1954-1955, vijftien jaar na zijn terugkeer. Een kwestie van afstand. Hoe kunnen we deze tekst vandaag lezen? Wat betekent het om in het heden te lezen? Dankzij Sophie Roger zijn we veilig en wel. Voor haar eerste film geen verre expeditie. Haar antropologische gebaar combineert binnen en buiten, wat wordt gezegd en wat wordt gezien. Waar? In Frankrijk, op een plek die bekend staat als "Klein Parijs", wordt een gemeenschappelijke tuin geobserveerd vanuit een raam. Buiten: terwijl de seizoenen veranderen, komen en gaan tuiniers van alle leeftijden, wachten ze, lopen ze op en neer over hun voren, maken ze lawaai en hebben ze plezier. Binnenin: een fluisterende stem onthult het boek, hoofdstuk voor hoofdstuk, in de beslotenheid van het onzichtbare huis, waar we alleen onopvallende geluiden horen, het kraken van voetstappen op een trap, het geritsel van bladzijden die worden omgeslagen, gedempte flarden muziek. De woorden van ver weg en gisteren resoneren met de beelden van hier en nu. Ver weg van de tropen wordt een blik vol verwondering opgebouwd. Eén waarbij ieder van ons zijn aandacht cultiveert als een fragiele plant, ver van de monocultuur die de bezorgde antropoloog voorspelt. (Nicolas Feodoroff — FID)

Through her window, Sophie Roger films her neighbours tending a community vegetable garden as seasons pass by. At the same time, she reads passages from *Tristes tropiques* and regularly abandons her observation post to enter the frame, meet her neighbours, ask them to pose for filmed portraits. "I hate voyages and explorers", as Claude Lévi-Strauss warns the readers of his *Tristes tropiques*. A warning that caused quite a stir given that his book looked back on his stay in Brazil and developed a reflection on his first anthropological experience among the Bororos, Nambikwaras and Tupi-Kawahibs. And, importantly, it was written in 1954-1955, fifteen years after his return. A matter of distance. How can we read this text today? What does it mean to read in the present? Thanks to Sophie Roger, we are safe and sound. For her first film, no distant expedition. Her anthropological gesture combines the inside and outside, what is said and what is seen. Where? In France, in a place known as "Little Paris", a community garden is observed from a window. Outside: as seasons change, gardeners of all ages come and go, wait, pace up and down their furrows, bustle about and also have fun. Inside: a whispering voice reveals the book, chapter by chapter, in the confines of the invisible house, where we hear only discreet noises, the creak of footsteps in a stairway, the rustle of pages being turned, muffled snippets of music. The words from far away and yesterday resonate with the images of here and now. Far from the tropics, a gaze filled with wonder is being constructed. One that involves each of us cultivating our attention like a fragile plant, far from the monoculture foretold by the worried anthropologist. (Nicolas Feodoroff — FID)

Hic Rosa, partition botanique

Hic Rosa, Botanical Score

Anne-Marie Faux

2006, FR, 35 mm, French spoken, English subtitles, 57 min

Achter de naam van de beroemdste bloem schuilt een eerbetoon. Aan wat? Aan de kleur rood; aan vurige vrouwen. Aan vrouwen die woedend zijn om gerechtigheid, zoals Rosa Luxemburg; aan vrouwen die zich inzetten voor de strenge exactheid van een waarheidskunst, zoals Danièle Huillet. Want zoals duidelijk blijkt uit de data in de ondertitels (1916/1936/2006), lopen de stemmen van beide vrouwen door de "botanische partituur" die de beelden uitspelen. Het is de zorg van de laatste voor nauwkeurigheid die te horen is in de dictie van de brieven die de eerste in 1916 schreef. Terwijl Rosa Luxemburg bekend staat als de heldhaftige organisator van de Spartacusopstand die in 1919 vermoord werd door de politie, is het een ander timbre dan dat van de strijdlustige militant die hier weerklinkt. "Weet je nog wat we van plan waren te doen als de oorlog voorbij was?" schreef ze aan een van haar correspondenten. Dit is het onderwerp van haar brieven: de zekere herinnering aan de nasleep. De herinnering, zo indringend als een bespoking, aan het doel waarvoor de strijd gevoerd moet worden. Als er een revolutie moet worden ondernomen, en met alle toewijding die daarvoor nodig is, dan moet dat zijn om los te komen van een project dat gebaseerd is op rationaliteit. Met welk doel dan? Om de gracieuze, inconsequente onschuld van de oorspronkelijke tuin te herontdekken. Om weer een dier te worden, of een plant — natuur zonder fataliteit. Om, kortom en volgens een bekend messianisme, het beroemde mystieke programma "de roos is zonder waarom" van meester Eckhart te herwinnen. In haar eerste lange film viert Anne-Marie Faux de passie van een ontketend, bloemrijk bestaan, zonder toe te geven aan de eisen die zo'n ambitie vereist. (Jean-Pierre Rehm — FID)

Hidden behind the name of the most famous of flowers there lies a homage. To what? To the colour red, to flushing women. To women enraged by justice like Rosa Luxemburg; to women engaged in the austere precision of an art of truth like Danièle Huillet. Because — it is quite clear and the dates in the subtitles in the credits confirm it (1916/1936/2006) — the voices of one or the other cross the "botanical symphony" that reveals the images in sequence. It is the latter's concern for precision that is heard in the diction of the letters written in 1916 by the former. While Rosa Luxemburg is known for having been the heroic organiser Spartacist, who was assassinated by the police in 1919, it is another timbre than that of combative militant that resonates here. "Do you remember what we were planning to do when the war is over?" she writes to one of her correspondents. Such is the subject matter of these letters: the certain memory of the future. The hauntingly insistent reminder of the causes for which the struggle must be led. If a revolution is to be undertaken, and with all the necessary devotion, it is, to exclude oneself from a project bound to the rational. To what end then? To rediscover the gracious and inconsequential innocence of the original garden. To become animal or plant again, nature without fatality. Return, all in all and according to a familiar messianism, to Master Eckhart's famous mystical programme "the rose does not have a why". In this first long film, Anne-Marie Faux celebrates the passion of unhindered floral existence without yielding anything to the demands that such an ambition requires. (Jean-Pierre Rehm — FID)

In the presence of Sophie Roger

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 5

SPHINX CINEMA — ZAAL 3
ZAT/SAT 5 APRIL 16:00

Le Jardin

The Garden

Frédérique Menant

2019, FR, 16mm to digital, French spoken,
English subtitles, 16 min

Thérèse kweekt een Creoolse tuin in Guadeloupe. Ze weerstaat onzichtbare vergiften. Haar handen versmelten met de aarde. Haar gezicht met het licht.

"Voor Thérèse maakte de tuin deel uit van een decoloniaal activisme, omdat het een manier was om het land op eigen kracht te bewerken en het schoon te maken van de wijdverspreide vervuiling. Historisch gezien is chloordecon een insecticide dat op grote schaal werd gebruikt in Frans West-Indië en dat in het begin van de jaren 1970 op de markt werd gebracht met toestemming van de toenmalige minister van Landbouw, Jacques Chirac. Het was bedoeld om bananenparasitisme te bestrijden, maar het industriële en koloniale gebruik ervan leidde tot vervuiling van de natuurlijke omgeving en vergiftiging van plantaardig, dierlijk en menselijk leven. De film van Frédérique Menant plaatst ecologisch bewustzijn in het hart van het ecofeministische en postkoloniale vraagstuk: de tuin wordt een utopisch land van rewilding, van het herwinnen van macht, van regeneratie. Door de relatie tussen het gecultiveerde en het wilde binnen dezelfde filmische en agrarische perimeter te plaatsen, laat de filmmaker het westerse dualisme achter zich om het idee van continuïteit terug te winnen: 'Erken de cultuur die is ontkennd in de sfeer die is opgevat als pure natuur, en erken de natuur die is ontkennd in de sfeer die is opgevat als pure cultuur.'" (Elio Della Noce)

Thérèse cultivates a Creole garden in Guadeloupe. She resists invisible poisons. Her hands merge with the earth. Her face with the light.

"The garden was part of a decolonial activism for Thérèse, as it was a means of cultivating the land by her own means and cleaning it up in the face of widespread pollution. Historically, chlordecone is an insecticide used on a massive scale in the French West Indies and placed on the market in an abusive manner at the beginning of the 1970s, by dispensation of the Minister of Agriculture at the time, Jacques Chirac. Intended to combat banana parasitism, its industrial and colonial use led to pollution of natural environments and poisoning of plant, animal and human life. Frédérique Menant's film places ecological awareness at the heart of the ecofeminist and post-colonial question: the garden becomes a utopian land of rewilding, of regaining power, of regeneration. By placing the relationship between the cultivated and the wild within the same filmic and agrarian perimeter, the filmmaker leaves behind Western dualism to reclaim the idea of continuity: 'Recognise the culture that has been denied in the sphere conceived as pure nature, and recognise the nature that has been denied in the sphere conceived as pure culture.'" (Elio Della Noce)

Shape Shifting

Elke Marhöfer, Mikhail Lylov

2015, JP / DE, 16mm to digital, sound, 18 min

Om het begrip van een natuur die losstaat van de mens uit te dagen, stelt *Shape Shifting* een andere ordening voor waarbij mens en niet-mens relaties aangaan en productief met elkaar interageren. Het schetst een affectieve cartografie van een specifiek landschap, dat een grote natuurlijke diversiteit vertoont en in het Japans "satoyama" wordt genoemd.

"Wat *Shape Shifting* doet door zich te verdiepen in het Japanse satoyama (het grensgebied of gebied tussen de uitlopers van de bergen, yama, en het akkerland naast de dorpen, sato), laten Lylov en Marhöfer zien dat het verkennen van het anders-dan-menselijke door middel van film al een middel is om affectieve relaties vorm te geven die menselijke en machinale medemensen omvatten. De vrolijke myriade van anders-dan-menselijke actoren die hierbij betrokken kunnen zijn, zijn verre van beperkt tot organische actoren... *Shape Shifting* herinnert ons eraan dat anders-dan-menselijke subjecten wijzen op specifieke manieren van voelen, affecteren en geaffecteerd worden. Filmen betekent hier het afstemmen van menselijke makers en menselijke toeschouwers op de gevoeligheden van de grond, het onkruid en de wind. In die zin is de film een experiment in het worden met, een kwestie van allianties en tegenstellingen." (Teresa Castro)

In order to challenge the understanding of nature situated apart from human, *Shape Shifting* suggest another arrangement where human and nonhuman join relations and productively interact. It outlines an affective cartography of a specific landscape, which exhibits a high natural diversity and is called "satoyama" in Japanese.

"Mapping onscreen the enmeshments and intimacies that bind together humans and other-than-humans such as weeds — what *Shape Shifting* does by delving into the Japanese satoyama (the border zone or area between mountain foothills, yama, and the arable flat land next to the villages, sato) — Lylov and Marhöfer show us that exploring the other-than-human by means of film is already a means of shaping affective relationships encompassing human and machinic fellows. The joyful myriad of other-than-human agents potentially implicated are far from being limited to organic actants... *Shape Shifting* reminds us that other-than human subjects hint at specific modes of sensing, feeling, affecting, and being affected. Filming here means attuning human makers and human spectators to the sensibilities of the soil, weeds, and wind. In this sense, the film is an experiment in becoming with, a matter of alliances and counter-encounters." (Teresa Castro)

LE JARDIN

SHAPE SHIFTING

ACCESSION

This screening is followed by a conversation between Teresa Castro and Frédérique Menant, Elke Marhöfer, Tamer Hassan & Armand Yervant Tufenkian

Accession

Tamer Hassan,
Armand Yervant Tufenkian

2018, US, 16mm to digital, English spoken, 49 min

Over een periode van vijf jaar gefilmd op 13 locaties in de VS, volgt *Accession* het spoor van een intieme verzameling brieven, oorspronkelijk geschreven als begeleiding van zaadpakketjes die vrienden en familie in de Verenigde Staten elkaar toestuurd. De brieven gaan terug tot 1806 en worden op poëtische wijze verteld als reflecties van het leven op het Amerikaanse platteland.

"Geërfde zaden en 16mm film belichamen het geheugen in een verstilde epistolaire tour van Amerikaanse ervaringen. Brieven tussen 'zaadverzamelaars', die worden voorgelezen in vloeiende regionale accenten, dompelen ons onder in een vervagend visioen van een agrarische natie, waar generatie na generatie dezelfde erwten, kalebassen, goudsbloemen en hyacinten worden doorgegeven en verbouwd. De plaatsen in de Verenigde Staten waar Hassan en Tufenkian hun film gedurende een aantal jaren hebben opgenomen — dezelfde oorsprong en bestemmingen van de brieven die we te horen krijgen — bevatten niet alleen tijdloze landbouwgronden, maar ook auto's en spoorwegen van hedendaags alooi (evenals, vreemd genoeg, een paar performers in een historische re-enactment). Het effect is een soort seculier gebed en een lofzang op fatsoen en gemeenschapsplicht, omdat de diversiteit van de zaden en verweerde filmvoorraden een soulvol gevoel van continuïteit voeden dat zich uitstrekt van de jaren 1800 tot nu. 'Het lijkt niet juist om [ervaring] weg te gooien', schrijft een correspondent, en in de stiltes tussen de brieven (die door staten als Oklahoma, Mississippi en Louisiana reizen) creëren de filmmakers een ruimte voor ongehaaste contemplatie van wat voor ons ligt.'" (Nicolas Rapold — Viennale)

Shot over a period of five years in 13 locations around the U.S., *Accession* traces an intimate collection of letters, originally written to accompany seed packets sent between friends and family across the United States, which date as far back as 1806, and are poetically narrated as reflections of life in rural America.

"Heirloom seeds and 16mm film embody memory in a becalmed epistolary tour of American experience. Read aloud in mellifluous regional accents, letters between 'seed-savers' suspend us in a fading vision of an agrarian nation, where generation after generation has handed down and cultivated the same peas, gourds, marigolds, and hyacinths. The places across the United States where Hassan and Tufenkian shot their film over several years — the same origins and destinations for the letters we hear — contain not just timeless farmlands but also cars and railroads of contemporary vintage (as well as, oddly enough, a couple of performers in a historical reenactment). The effect is a kind of secular prayer and a paean to decency and communal duty, as the diversity of the seeds and weathered film stocks feed a soulful sense of continuity that stretches from the 1800s up to now. "It doesn't seem right to throw away [experience]," one correspondent writes, and in the silences between the letters (passing through states such as Oklahoma, Mississippi, and Louisiana), the filmmakers create a space for unhurried contemplation of what lies before us." (Nicolas Rapold — Viennale)

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 6

SPHINX CINEMA — ZAAL 3

ZAT/SAT 5 APRIL 11:00

Glimpse of the Garden

Marie Menken

1957, US, 16mm, sound, 5 min

In deze korte film onderzoekt Marie Menken zorgvuldig de lagen van een weelderige tuin, waarbij ze van macro naar micro gaat en weer terug.

"Marie's films waren haar bloementuin. Telkens als ze in haar tuin was, opende ze haar ziel, met al haar geheime wensen en dromen." (Jonas Mekas)

In this brief film, Marie Menken carefully probes the layers of a lush garden, shifting from the macro to the micro and then back again.

"Marie's films were her flower garden. Whenever she was in her garden, she opened her soul, with all her secret wishes and dreams." (Jonas Mekas)

Garden Pieces

Margaret Tait

1998, UK, 16mm, sound, 12 min

Een set van drie 'filmgedichten' gecomponeerd rond het thema van de tuin — het middelste met handgekraste geanimeerde tekeningen. Margaret Tait beschreef ze als volgt: 'Round the Garden' — helemaal rond en weer rond, 'Garden Fliers' — vluchtig cartoon en een knaller van een pianostuk en 'Grove' — plechtig en sonoor.

A set of three 'film poems' composed around the theme of the garden — the central one featuring hand scratched animated drawings. Margaret Tait described them as follows: 'Round the Garden' — right round and round again, 'Garden Fliers' — flighty cartoon and a stunner of a piano piece and 'Grove' — grave and sonorous.

True to Life

Gunvor Nelson

2006, SE, digital, sound, 38 min

True to Life is opgenomen in mijn tuin in Kristinehamn in Zweden. Ik had een paar close-uplenzen voor mijn camera gekocht en toen ik die in elkaar zette, ontdekte ik een andere wereld en begon ik die te filmen. Daarna versterkte ik het geluid van de camera die tegen de begroeiing botste. (Gunvor Nelson)

True to Life was shot in my garden in Kristinehamn in Sweden. I had bought a few closeup lenses for my camera, and when I put them together I discovered another world and started filming it. Then I amplified the sound of the camera brushing against the vegetation. (Gunvor Nelson)

Gesamthof / A lesbian garden

Anne Reijniers & Eline De Clercq

2022, BE, digital, English spoken, 15 min

Gesamthof / A lesbian garden is een kunst- en natuurproject dat leeft tussen de muren van een oud klooster in Antwerpen. We volgen tuinier en kunstenaar Eline De Clercq terwijl ze de tuin verbindt met onderwerpen zoals botanisch kolonialisme, de dubbelzinnigheid van het naamgeven, de sociale verwachtingen van vrouwen en de zoektocht naar een lesbische identiteit.

Gesamthof / A lesbian garden is an art — nature project that lives between the walls of an old Antwerp monastery. We follow gardener and artist Eline De Clercq as she relates the garden to topics such as botanical colonialism, the ambiguity of naming, the social expectations of women and the search for a lesbian identity.

Wenn du eine Rose siehst

When You See A Rose

Renate Sami

1995, DE, 16mm, sound, 4 min

In de ban van de stem van Cathy Berberian, flarden van melodieën en gedichten in mijn hoofd. Verlieft op de lente en de zomerbloemen, wandelde ik door straten en tuinen, weiden, velden en bossen en aan het eind van die zomer 1995 had ik een kleine film die ietwat melancholisch eindigt met enkele akkoorden van Gustav Mahlers *Reisgezangen*. (Renate Sami)

Under the spell of Cathy Berberian's voice, scraps of melodies and poems in my head. In love with spring and summer's flowers I walked through streets and gardens, pastures, fields and forests and by the end of that summer 1995 I had a little film which ends somewhat melancholically with some chords of Gustav Mahler's *Traveling Journeyman's Songs*. (Renate Sami)

In the presence of

Anne Reijniers & Eline De Clercq

WENN DU EINE ROSE SIEHST

TRUE TO LIFE

GESAMTHOF / A LESBIAN GARDEN

GARDEN PIECES

GLIMPSE OF THE GARDEN

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 7

KASKCINEMA
DON/THU 3 APRIL 14:00

Magino Monogatari – Yosan-hen: Eiga no tame no eiga

The Magino Village Story – Raising Silkworms

Ogawa Productions

1977, JP, 16mm, Japanese spoken, English subtitles, 112 min

Raising Silkworms, gedraaid op 8mm, werd gemaakt toen de Ogawa Productions groep (wiens werk we reeds presenteerden op het Courtisane festival 2017 en in Cinematek in 2019) werd uitgenodigd om zich te vestigen in Magino, een dorp in de bergachtige regio Yamagata in het noorden van Japan. Ze namen hun intrek in een schuur die ze van een boer-dichter geleend hadden en die ze verbouwden tot woning en filmstudio. Hun eerste film aldaar werd gemaakt onder leiding van Shiraishi Yoko, de vrouw van Ogawa Shinsuke, en neemt ons mee in de wereld van de zijderupsenkweek onder leiding van Sato Kimura, een vrouw die de helft van haar leven met de rupsen heeft doorgebracht.

"De film was oorspronkelijk bedoeld als een losse verzameling visuele aantekeningen op 8mm, een filmische aanvulling op hun uitgebreide plakboeken. Al doende konden ze leden trainen om de camera te bedienen en andere aspecten van filmproductie te leren. Ogawa vond de beelden echter goed genoeg om er een documentaire van te maken. Ze monteerden de beelden samen en vergrootten ze naar 16mm, wat uiteindelijk resulteerde in het zogenaamde zijderupshoofdstuk van *Magino Village Story*, of *Yosan-hen*. Zijderupsen deden pas in de jaren 1950 hun intrede in de dorpseconomie van Magino; de filmmakers negeren overwegend de economische materialiteit van de zijderupsenteelt en focussen eerder op het proces. Het kweken van zijderupsen was voornamelijk vrouwenwerk. De mannen hielpen slechts af en toe een handje mee. Daarom is Ogawa's vrouw, Shiraishi Yoko, prominent in beeld terwijl ze van haar buur Hatsu Kimura de fijne kneepjes van het vak leert. De film beschrijft elke stap van het proces." (Markus Nornes)

Raising Silkworms, shot in 8mm, was made when the Ogawa Productions group (whose work was presented at Courtisane festival 2017 and at Cinematek in 2019) was invited to settle in Magino, a village in the mountainous region of Yamagata in northern Japan. They moved into a barn lent by a farmer-poet which they converted into a home and film studio. Their first film there was made under the direction of Shiraishi Yoko, Ogawa Shinsuke's wife, and draws us into the world of raising silkworms under guidance of Sato Kimura, a woman who has spent half her life with the silkworms.

"The film was originally meant to be a loose collection of visual notes on 8mm, a moving image supplement to their elaborate scrapbooks. Along the way, they could train members to operate the camera and learn other aspects of film production. However, Ogawa thought the footage was good enough to convert into a documentary. They edited the footage together, blew it up to 16mm, and it eventually became what they refer to as the *Magino Village Story's* Silkworm Chapter, or *Yosan-hen*. Silkworms entered the village economy in Magino as late as the 1950s; however, the filmmakers mostly ignore the economic materiality of silk-worm farming for process. Silkworm farming was primarily women's work. The men would only occasionally lend a hand, which is why their film prominently features Ogawa's wife, Shiraishi Yoko, as she learns the ins and outs of silkworms from neighbor Hatsu Kimura. The film describes every step of the process." (Markus Nornes)

Thanks to Yamagata International Documentary Film Festival (Oki Masaharu) and Takasaki Ikuko (Athénée Français)

STILL THERE ARE SEEDS TO BE GATHERED 8

KASKCAFE – TERRACE
VRI/FRI 4 APRIL 10:00-12:30

On grafting and pruning

Laura Palau Barreda

walk / workshop – reservation required

Er wordt vaak gezegd dat wie zich in een glazen huis bevindt, geen stenen moet gooien. Het doet ons eraan denken dat bevoorrechte ruimtes, vaak snel geneigd om kritiek te uiten, in plaats daarvan zelfbewustzijn moeten cultiveren en wonden moeten omzetten in momenten van reflectie en verandering. Zoals Donna Haraway wijselijk opmerkt: "Het maakt uit welke ideeën we gebruiken om andere ideeën (mee) te denken." Mijn lopende onderzoek aan KASK, *Glass-House & Soft Stones*, stelt voor om niet alleen over natuur na te denken, maar om er mee te denken. In deze context stel ik een reeks ervaringsgerichte leeractiviteiten voor die gericht zijn op de verzorging van appelbomen op de Bijlokesite. Hier zullen deelnemers, die ik met opzet wetenschappers noem in de brede zin van iedereen die betrokken is bij het leerproces, uitgenodigd worden om te oefenen met enten en snoeien.

Voor het Courtisane festival putten we in onze gezamenlijke praktijk uit de traditionele Catalaanse praktijk van *parany*, waarbij bomen in kegelvorm werden gesnoeid om vogels te vangen. In deze herinterpretatie raken we verstrikt, worden we gedwongen om te vertragen en ons af te stemmen op de luisterende aanwezigheid van de boom terwijl zijn sap stroomt. Een uitnodiging om na te denken over onze intenties als beoefenaars en om onze band met Bijloke's levende archief te verdiepen met een essentie van zijn vruchten die op onze tong blijft hangen. (Laura Palau Barreda)

Voor deze wandeling / workshop is reservatie nodig.
For this walk / workshop reservation is required
(zie / see www.courtisane.be)

It is often said that those in glass houses should refrain from throwing stones. A reminder that spaces of privilege, frequently quick to critique, must instead cultivate self-awareness and transform wounds into moments of reflection and change. As Donna Haraway wisely notes, "It matters what ideas we use to think other ideas (with)." My ongoing research, *Glass-House & Soft Stones* at KASK, proposes not merely to think about nature but to think with it. In this context, I propose a series of experiential learning activities focused on apple tree care at the Bijloke site. Here, participants, whom I intentionally refer to as scholars in the broad sense of anyone engaged in the process of learning, will be invited to practice grafting and pruning.

For the Courtisane festival, our collective practice draw from the traditional Catalan practice of *parany*, where trees were pruned into conic shapes to trap birds. In this reinterpretation, we will become ensnared, forced to slow down and attune with the tree's listening presence as its sap flows. An invitation to reflect on our intentions as practitioners and deepen our connection with Bijloke's living archive with an essence of its fruit lingering on our tongues. (Laura Palau Barreda)

MOM, YOU WITH THE LEFT, AND I WITH THE RIGHT (2021), LAURA PALAU BARREDA

Sanrizuka Notes

Sanrizuka Notes

Dit programma presenteert twee films van Fukuda Katsuhiko (1943-1998). Ze werden geproduceerd tussen 1979 en 1985 en maken deel uit van een serie van vier film 'notes' gedraaid op 8mm. Fukuda was lid van het filmcollectief Ogawa Productions, met wie hij tussen 1968 en 1978 werkte aan een serie films die in Sanrizuka werden opgenomen en die de verzetsbeweging van de boeren tegen de bouw van de Narita International Airport documenteerden. Kort nadat hij met Ogawa Pro naar de noordelijke regio Yamagata was verhuisd, verliet Fukuda het collectief en keerde hij terug naar Sanrizuka, waar hij verder ging met het documenteren van de volgende fase van het conflict, het dagelijks leven van de boeren en hun landbouwpraktijken.

Onder de leden van Ogawa Pro had Fukuda een van de nauwste banden met de lokale boerengemeenschap. Deze band heeft zijn benadering van het filmmaken diepgaand gevormd. Hij werkte rechtstreeks met individuen in de gemeenschap en bouwde sterke relaties op. Zijn films bieden nauwkeurige en genuanceerde portretten van de gemeenschap en weerspiegelen zijn grote betrokkenheid bij hun strijd en manier van leven.

Hij kocht een 8mm-camera, begon zelfstandig te werken en produceerde een breed scala aan films. Zijn *Sanrizuka Notes* serie bestaat uit vier 8mm films: *Sanrizuka Notes 1: Sanrizuka Has Its Own Agriculture, In Kinone the Wind Blows from the Roots* (1979), *Sanrizuka Notes 2: The Sky is Under a Violent Attack* (1979), *Sanrizuka Notes 3: The March of the Earth* (1981), en *Sanrizuka Notes 4: A Grasscutter's Tale* (1985).

Fukuda experimenteerde met nieuwe filmbenaderingen, hervormde sommige methodes die hij had geleerd tijdens zijn werk met Ogawa Pro en schakelde over op een meer persoonlijke manier van filmmaken, gestoeld op een diepe betrokkenheid bij de mensen en hun verhalen. Zijn films bieden een alternatief perspectief op de ideeën van mensen over de strijd en hun relatie met het land, waarbij de nadruk ligt op landbouw en duurzaamheid als centraal onderdeel van het verdedigen van een gemeenschappelijke manier van leven. Naast het maken van films bleef Fukuda nauw betrokken bij Sanrizuka, documenteerde hij de landbouwpraktijken en nam hij actief deel aan het politieke en juridische verzet. Hij regisseerde ook PR-films en video's en schreef een boek over Sanrizuka, de bewoners en de grondpolitiek. Zijn inspanningen waren essentieel voor het behoud van het materiaal dat Ogawa Productions produceerde tijdens hun tijd in Sanrizuka.

This program presents two films directed by Fukuda Katsuhiko (1943-1998). Produced between 1979 and 1985, they are part of a series of four film 'notes' shot in 8mm. Fukuda was a member of the filmmaking collective Ogawa Productions, working with the group from 1968 to 1978 on a series of films shot in Sanrizuka, documenting the farmers' opposition movement against the construction of Narita International Airport. Soon after moving with Ogawa Pro to the northern region of Yamagata, Fukuda left the collective and returned to Sanrizuka, where he continued documenting the next phase of the conflict, the farmers' daily lives, and their agricultural practices.

Among Ogawa Pro's members, Fukuda had some of the closest ties to the local farmer community. This connection profoundly shaped his approach to filmmaking. He worked directly with individuals in the community and formed strong relationships. His films offer close and nuanced portraits of the community, reflecting his deep commitment to their struggles and way of life.

Acquiring an 8mm camera, he began working independently, producing a diverse range of films. His *Sanrizuka Notes* series consists of four 8mm works: *Sanrizuka Notes 1: Sanrizuka Has Its Own Agriculture, In Kinone the Wind Blows from the Roots* (1979), *Sanrizuka Notes 2: The Sky is Under a Violent Attack* (1979), *Sanrizuka Notes 3: The March of the Earth* (1981), and *Sanrizuka Notes 4: A Grasscutter's Tale* (1985).

Fukuda experimented with new filming approaches, critically reassessing some of the methods he had learned while working with Ogawa Pro and shifting to a more personal way of making cinema, deeply engaged with the people and their stories. His works provide an alternative perspective on people's ideas about the struggle and their relationship with the land, emphasising farming and sustainability as central to defending a common way of life. Beyond filmmaking, Fukuda remained deeply involved in Sanrizuka, documenting its agricultural practices and participating actively in political and legal resistance. He also directed PR films and videos and authored a book on Sanrizuka, its people, and soil politics. His efforts were instrumental in preserving the materials produced by Ogawa Productions during their time in Sanrizuka.

*Special thanks to Hatano Yukie,
Emma Tsuji Harrison*

SANRIZUKA NOTES 3

KASKCINEMA
VRI/FRI 4 APRIL 11:00

Sanrizuka Noto 3 – Tsuchi no koshin

Sanrizuka Notes 3 – The March of the Earth

Fukuda Katsuhiko

1981, JP, 8mm to video, Japanese spoken, English subtitles, 50 min
Subtitles provided by Courtisane, Open City Documentary Festival

De strijd van de Sanrizuka boeren tegen de bouw van de Narita International Airport duurde meer dan tien jaar. In mei 1978 opende de regering de eerste landingsbaan van het vliegveld, jaren later dan gepland, als gevolg van hevig verzet van de oppositiebeweging.

Om het volksverzet te verzwakken, probeerde de regering de boeren te sussen met aanzienlijke subsidies voor landbouw. Voorheen hadden ze te maken gehad met ernstige beperkingen op hun werk, waardoor het voorgestelde Narita Water-Agrarische Ontwikkelingsproject voor sommigen aantrekkelijk werd. De jonge leden van de Youth Action Brigade weigerden echter het aanbod en kozen ervoor om de hydro-agrarische inspanningen zelf te doen. Zoals een boer in de film zegt: "De echte strijd begint nu."

De film portretteert het verzet van Sanrizuka door de lens van een alledaags boerenleven en blijft trouw aan hun perspectieven terwijl ze zich reorganiseren en landbouwkwesities centraal stellen in hun voortdurende strijd.

The March of the Earth vormt de kern van Fukuda's werk en laat zien hoe hij film ziet als een middel om de zorgen van een gemeenschap te begrijpen en over te brengen: "Vanaf de eerste opname had ik het gevoel dat dit een volwaardige film zou worden. Hoewel het sterke educatieve elementen bevat, begon mijn camera uiteindelijk de emoties van mensen vast te leggen. Dit werk is mijn zelfverklaard 'afstudeerproject' van Ogawa Productions."

The Sanrizuka farmers' struggle against the construction of Narita International Airport persisted for over a decade. In May 1978, the government opened the airport's first runway, years later than planned, due to fierce resistance from the opposition movement.

To weaken the grassroots opposition, the government sought to pacify farmers with substantial subsidies for agriculture. Previously, they had endured severe constraints on their work, making the proposed Narita Water-Agricultural Development Project appealing to some. However, the young members of the Youth Action Brigade refused the offer, opting to handle the hydro-agricultural efforts themselves. As one farmer states in the film, "The real struggle starts now."

The film portrays Sanrizuka's resistance through the lens of an everyday peasant's life, remaining true to their perspectives as they reorganise and place agricultural issues at the heart of their continued struggle.

The March of the Earth lies at the core of Fukuda's practice, showcasing his view of cinema as a means to understand and transmit a community's concerns: "I felt this would become a full-fledged film from the first shoot. While it carries strong educational elements, my camera finally began capturing people's emotions. This work is my self-declared 'graduation project' from Ogawa Productions."

IMAGE COURTESY OF HATANO YUKIE

SANRIZUKA NOTES 4

KASKCINEMA
VRI/FRI 4 APRIL 17:00

Kusatori Sōshi

A Grasscutter's Tale

Fukuda Katsuhiko

1985, JP, 8mm to 16mm, Japanese spoken, English subtitles, 88 min
Subtitles provided by Punto de Vista festival, Open City Documentary Festival, Courtisane, Subtitula'm

In Sanrizuka, in de Chiba prefectuur, wiert een oudere vrouw, Katsu Someya, onvermoeibaar haar akker. Dit land is net aangewezen voor de tweede fase van de bouw van Narita Airport, maar haar zoon en man hebben hun huis en landbouwgrond al verkocht aan de autoriteiten. Op 84-jarige leeftijd woont Katsu Someya alleen, gescheiden van haar familie. Ze werkt zonder pauze en deelt onophoudelijk verhalen over haar leven. Haar verhalen schetsen een diep persoonlijk en buitengewoon diepgaand wereldbeeld, gevormd door een leven dat de Meiji, Taisho en Showa tijdperken omspannt. Haar oprechte en nuchtere woorden bieden tegelijkertijd een intiem en kosmisch perspectief. Deze film, die in een paar jaar tijd op 8mm werd opgenomen, is de vierde in een serie film 'notes' die Fukuda Katsuhiko maakte na zijn terugkeer naar Sanrizuka. Met een andere methodologie dan die van zijn mentor, Ogawa Shinsuke, introduceerde Fukuda een baanbrekend nieuw perspectief binnen de Japanse documentaire cinema.

De film is opgebouwd uit negentien hoofdstukken, die elk corresponderen met een verhaal dat Grootmoeder Someya in de loop der jaren met de filmmaker heeft gedeeld. Het montageritme verschuift naargelang de toon en de manier waarop ze haar herinneringen vertelt, die ze soms herhaalt, wat de vloeibaarheid van het geheugen weerspiegelt. De film werd aanvankelijk vertoond op 8mm, maar werd opgeblazen tot een 16mm versie voor een bredere verspreiding. De Japanse ondertiteling voegt een extra betekenislaag toe aan de vertelling en Grootmoeder Someya's verhaal. Naarmate de film vordert, vervaagt de ondertiteling geleidelijk en opzettelijk, waardoor haar stem opgaat in de omgevingsgeluiden. Het werk werd gecoproduceerd met de partner van de filmmaker, Hatano Yukie, die foto's nam, het montageproces ondersteunde en illustraties maakte.

In Sanrizuka, Chiba Prefecture, an elderly woman named Katsu Someya tirelessly weeds her field. This land has just been designated for the second phase of Narita Airport's construction, yet her son and husband have already sold their house and farmland to the authorities. At 84 years old, Katsu Someya lives alone, separated from her family. She works without pause, unceasingly sharing stories of her life. Her tales outline a profoundly personal and strangely profound worldview, shaped by a life spanning the Meiji, Taisho, and Showa eras. Her heartfelt and matter-of-fact words offer a simultaneously intimate and cosmic perspective. Shot on 8mm over a few years, this film is the fourth in a series of film 'notes' created by Fukuda Katsuhiko after returning to Sanrizuka. Employing a methodology distinct from his mentor, Ogawa Shinsuke, Fukuda introduced a groundbreaking new perspective to Japanese documentary filmmaking.

The film is structured into nineteen chapters, each corresponding to a story Grandmother Someya shared with the filmmaker over the years. Its editing rhythms shift according to the tone and delivery of her recollections, which she sometimes repeats, mirroring the fluidity of memory. Initially screened in 8mm, the film was blown up to a 16mm version for broader circulation. It incorporates Japanese subtitles that add another layer of meaning, interacting with the narration and Grandmother Someya's storytelling. As the film progresses, the subtitles gradually and deliberately fade, blending her voice with the ambient sounds of her surroundings. The work was co-produced with the filmmaker's partner, Hatano Yukie, who took still photographs, supported the editing process, and created illustrations.

PHOTO BY HATANO YUKIE

Domestic _graphies

Domestic _graphies

“Against the history of milestones, small testimonies of ordinary life are bearers of memory by having only dealt with their very present.” (Andrea Soto Calderon)

Gaat er iets aan onze gebaren vooraf? Menselijke banden met de bewoonde omgeving zijn bij uitstek gevormd door tastzin en tijd. Wieden, knippen, kneden, bouwen, terugbrengen, verzorgen. Als een reflectie van een met handen overgeleverde herinnering, stelt dit programma scherp op vragen over ruimte, buiten- en binnenkant, vrijheid, tegenstellingen, bedreigingen, mogelijkheden en het doorgeven van onze levenservaringen. Met de nagalm van materiële tekens die we in ons lichaam meedragen, zodat we deel kunnen uitmaken van de wereld. Er wordt gezocht naar de gemeenschappelijke geschiedenis die geschreven is door de echo's van anderen. Er wordt een beeld voorgesteld: huiselijkheid als een handgeweven steen.

Met drie esthetische voorstellen, met gelijkaardige bekommernissen, is het eerste deel van dit programma een retrospectieve kijk op hoe experimentele filmmakers in verschillende periodes etnografie benaderden vanuit zowel kritische als tedere perspectieven. Het tweede deel bestaat uit hedendaagse poëtische films rond de sporen van het verleden in lichamen en familieruimten. Films als voortgezette bewegingen waar overgeërfde gebaren veranderen in collectieve rituelen.

Is there something that precedes our gestures? Above all, human relationships with the inhabited environment have been mediated by touch and time. Weeding, squeezing, kneading, building, returning, caring. As a reflection of a memory transmitted by hands, this programme revolves around questions about space, the outside and the inside, freedom, contradictions, threats, possibilities, and passing on our life experiences. With the hunch of material signs that remain in the body across time so that we can be part of the world. It inquires about a common history written by others' echoes. It suggests an image: domesticity seems like a hand-woven stone.

With three aesthetic proposals of similar concerns, the first part is a retrospective look at how experimental filmmaking in different periods approached ethnography from both critical and tender perspectives. The second part consists of contemporary film poetics around the traces of the past in bodies and family spaces. Films as continued movements where inherited gestures turn into collective rituals.

Curated by Juliana Arana Toscano

*In collaboration with EQZE – Elías Querejeta
Zine Eskola*

Domestic_graphies
Part 1. Milpa and Loom

Wat is vrijheid en hoe verhoudt ze zich tot arbeid en het dagelijks leven? De films in dit programma zijn gemaakt door vrouwen en voeren een visueel onderzoek naar drie families op het Mexicaanse platteland. Chick Strand, Naomi Uman en Laura Huertas behoren niet tot de gemeenschappen die ze in beeld brengen en zetten filmmaken in als middel om deze groepen te begrijpen en te ontmoeten vanuit een bepaalde affectieve band. Een programma rond de vragen: hoe te leven, hoe te kijken en hoe te filmen. In een meticuleuze montage ontstaan betekenislagen van niet-gesynchroniseerde beelden, geluiden en teksten die deze proposities onderscheiden van een poging om mensen of relaties te determineren en van open bezorgdheden die denkbeelden rond cultuur, gender, kunst en het leven uit evenwicht brengen.

What is freedom and how does it relate to daily life and labour? The films in this programme made by women filmmakers are inquisitive visual approaches to three families in rural Mexico. By not belonging to the communities that they portray, Chick Strand, Naomi Uman, and Laura Huertas assume filmmaking as a means of understanding and encountering each of them from a particular affective bond. A programme about ways of living, ways of looking and ways of filming. No sync image, sound, and text work as layers of meaning that, in a meticulous montage, distance the proposals from an attempt to determine people or relationships and open concerns that destabilize imaginaries around culture, gender, art, and living.

In the presence of Laura Huertas Millán

LECHE

LECHE

LECHE

Leche
Naomi Uman

1998, MX / US, 16mm, sound, 30 min

De film volgt een familie met een melkveehouderij in de Mexicaanse stad Aguascalientes. Naomi Uman woonde een jaar bij hen in om er te filmen; ze ontwikkelde de 16mm-zwart-witfilm met de hand in emmers en hing ze ter plekke te drogen aan de waslijn. Een documentaire portret van het dagelijks leven van dit gezin, van dichtbij gefilmd met zorg en fascinatie. Het is ook een portret van de kennisuitwisseling tussen de filmmaker en de mensen en ruimte die ze in beeld brengt in deze aandachtige oefening in luisteren en kijken.

The film focuses on a dairy farm family in Aguascalientes, Mexico. Naomi Uman lived with them for a year, shooting and hand-processing the black and white 16mm film in buckets to dry on the clothesline on-site. A documentary portrait of the daily life of this family, filmed at close range with care and fascination. It is also a portrait of the filmmaker's learning relationship with the people and space she films in an attentive exercise of listening and looking.

ANSELMO AND THE WOMEN

Anselmo and the Women
Chick Strand

1986, US, 16mm, sound, 35 min

Na eerdere films van Chick Strand over Anselmo, volgen we de Mexicaanse straatmuzikant hier opnieuw in zijn levenslange strijd om zijn kinderen een goed leven te geven. De film richt zich op de relatie met zijn vrouw Adela en zijn minnares Cruz. In een samenleving met strikt gescheiden en afgebakende genderrollen, bepaalt het aantal kinderen de mannelijke identiteit en worden vrouwen afhankelijk en aan huis gebonden gehouden. Armoede maakt van elke dag een wanhopige strijd om te overleven. Mannen en vrouwen moeten samenwerken: mannen zorgen voor voedsel en onderdak, vrouwen zorgen voor een groot gezin. Maar in de praktijk blijft die samenwerking oppervlakkig en wordt er weinig gecommuniceerd over emotionele behoeften. Relaties worden in essentie economisch, waardoor mannen en vrouwen in een emotionele woestijn lijken te leven. De film benadert conflicten vanuit drie gezichtspunten, verteld door de betrokkenen en verkent het onderscheid tussen werkelijkheid en ideaal. (Chick Strand)

After earlier films by Chick Strand about Anselmo, we continue to follow the Mexican street musician and his lifelong struggle to provide a good life for his children. This film focuses on his relationship with his wife Adela and his mistress Cruz, and theirs with him. In a society where traditional gender roles are separated and sharply defined, the number of children defines male identity and keeps women dependent and homebound. Poverty makes daily survival a desperate struggle. Both men and women must cooperate: men provide food and shelter, and women caringly raise a large family. However, cooperation is often superficial, with very little communication in terms of inner emotional needs. Relationships become economic in essence, thus perceiving both men and women as living in an emotional desert. The film is about lives in conflict from three points of view, as told by the people involved. It explores the division between the real and the ideal. (Chick Strand)

LA LIBERTAD

La libertad
Laura Huertas Millán

2017, CO / FR, digital, sound, 30 min

Matriarchen hebben zich verzameld rond een heupgetouw, een precolumbiaans ambacht dat in stand wordt gehouden door inheemse vrouwelijke bewoners van Midden-Amerika. Roterend tussen de huiselijke omgeving, een archeologisch museum en de weverscoöperatie, ontvouwt deze film zich als een weefsel van figuren en de gebaren die bij deze arbeid horen. Rond dit ambacht worden verscheidene ecosystemen gebouwd die er de contouren van trekken en de betekenis van het woord 'vrijheid' oprekken.

Matriarchs have assembled around a backstrap loom, a pre-Hispanic technique preserved by indigenous women of Mesoamerica. Unfolding like a weaving of figures and the gestures making up this labor, the film circulates between domestic space, an archaeological museum, and weavers' cooperative. Several ecosystems are built around the craft — tracing its contours and expanding the word 'freedom'.

ANSELMO AND THE WOMEN

Domestic_graphies
Part 2. Lineages and auguries

Poëtisch, speels en ritualistisch: deze films zijn intieme reflecties over affectief geheugen doorheen ruimte en tijd. Uit welke gebaren bestaan kathedralen? Zijn herinneringsprocessen louter fantasmagorieën of maakt verbeelding ook collectief rouwen en vieren mogelijk? In dit programma wordt onderzocht hoe geschiedenis kan worden beïnvloed door andere beelden — beelden die zintuiglijke ervaringen aantrekken. Handen en stenen als elementen van aanbidding die ons collectieve geheugen oproepen, een ruimte voorspellen, deze misschien, waar we samen kunnen vertoeven. Zowel de levenden als onze voorgangers.

Poetic, playful, and ritual, these films are deeply intimate reflections on affective memory across time and place. Which gestures are cathedrals made of? Are processes of remembrance merely phantasmagorias, or can imagination evoke shared mourning and celebration? This programme aims to reflect on how history can be affected by other images — images that appeal to sensible experiences. Hands and stones as elements of devotion, conjuring up our collective memory, to augur a space, perhaps this one, where we can dwell together. Those who live and those who precede us.

*In the presence of Alba Bresolí,
Antonio Quintana Romero, Dhiaa Biya*

DOMESTICATING FOR MILLENNIA

Domesticating for Millennia
Mariana Caló, Francisco Queimadela
2019, PT, 16mm to digital, sound, 6 min

Een kind kneedt brooddeeg met elementaire zachtheid. Er vindt een overdracht plaats tussen het primaire voedsel en de allegorische aard ervan. Associaties tussen het woeste uiterlijk van de wezens die in delen van een kerk zijn uitgehouwen en hun kinderlijke uitdrukking. Vormloze afgesleten steen en mysterieuze iconografie, overeenkomsten tussen de figuren van brood en steen.

A child kneads bread dough with elemental gentleness. A transference between the primary food and its allegorical nature occurs. Association between the fierce appearance of the beings carved in the chapters of a church and their childish expression. Formless worn stone and mysterious iconography, resemblances between the figures made of bread and stone.

El bon auguri
The Good Omen

Alba Bresolí
2024, ES, digital, Catalan spoken, English subtitles, 13 min

Op een droge, verlaten plek aan de rand van Barcelona, in het midden van een berg die niet langer een berg is, ligt een steen. Duizenden jaren geleden werd hij gebruikt om offerandes op achter te laten. Hier werden offers gemaakt om gunstige voortekens af te smeken.

A stone lies in a dry, abandoned place on the outskirts of Barcelona, in the middle of a mountain that is no longer a mountain. Thousands of years ago it was used as a place to leave offerings. Sacrifices were made here as petitions for good omens.

THE GOOD OMEN

Aguacero
Antonio Quintana Romero

2023, CO / FR, digital, English subtitles, 24 min

Vanop een patio kijken twee zussen naar de voorbijdrijvende wolken. De regen drenkt hun huis in kleur. De golven van een oeroude zee omhullen de stilte. Niemand weet waar het huis precies ligt. Hier zijn alleen de wolken, de zussen en hun doden.

From a patio, two sisters watch the clouds drift by. The rain drenches their house in colour. The waves of an ancient sea envelop its silence. No one truly knows where the house is. There is nothing there but clouds, the sisters, and their dead.

HERE AND THERE

What else grows on the palm of your hand?
Dhiaa Biya

2023, MA / BE, digital, sound, 16 min

Na verloop van tijd versmelten de routines van twee vrouwen. De een is bezig met haar brood, de ander met haar herinneringen. Door hun gelijkaardige, repetitieve gebaren vormt zich langzaam een bijzonder band.

The routines of two women fuse together over time. One is busy with her bread, the other with her memories. Their similar gestures, repeated again and again, slowly unfold the special bond that unites them.

AGUACERO

WHAT ELSE GROWS ON THE PALM OF YOUR HAND?

Aquí y allá
Here and There
Lina Rodríguez

2019, CO, digital, sound, 22 min

Aquí y allá, een poëtische reflectie over familie als een emotioneel systeem dat generaties overstijgt, vertelt over het verstrijken van de tijd, de mogelijkheid tot herinneren en de constructie van ruimte als een doorlopend historisch en subjectief proces.

De film verweeft flarden van private en publieke ruimtes, gebaren, stemmen en zinnen tot een intieme audiovisuele reis door het persoonlijke en collectieve geheugen, met als onderwerp de complexe familiedynamieken tussen Lina's grootouders, vader en diens broers en zussen tijdens de periode die ze doorbrachten in Chipaque, een dorpje in de buurt van Bogotá. De film — een soort cognitieve kaart die fungeert als familieportret — combineert 16mm-kleurenfilm, zwart-witbeelden op MiniDV en foto's uit het familiearchief van de filmmaker met impressionistische sound design en dagboekachtige teksten, om te illustreren dat het verleden niet is op te vatten als een vastomlijnde, stabiele en begrijpelijke dimensie.

A poetic reflection on family as an emotional system that operates across generations, *Here and There* focuses on the passing of time, the possibilities of remembering and the construction of space as an ongoing historical and subjective process.

Weaving fragments of private and public spaces, gestures, voices and phrases, the film creates an intimate audiovisual site of personal and collective memory that reflects on the complexity of family dynamics between Lina's grandparents, her father and his siblings during their time together in Chipaque, a small town near Bogotá. A type of cognitive map that works as a family portrait, the film juxtaposes colour 16mm, B&W mini-DV footage and photos from the filmmaker's family archive with an impressionistic sound design and a diaristic use of text to illustrate the impossibility of looking at the past as a fixed, solid and understandable dimension.

In the Midst of the End of the World

In the Midst of the End of the World

Naqueles dias...
A lenda do leite na casa sombria.
Tempo interior.
Quase silêncio.
Luz. A natureza como imemorial casa exterior.
Inverno.
O sangue recolhido nas duas mãos, mãe Ana.

In those days...
The legend of the milk in the somber house.
Inner time.
Almost silence.
Light. Nature as an imemorial outer house.
Winter.
The blood collected on both hands, Mother Ana.

Courtisane vertoonde de wonderlijke films van António Reis en Margarida Cordeiro reeds op verschillende gelegenheden. In de context van het verschijnen van onze publicatie *In the Midst of the End of the World: António Reis and Margarida Cordeiro* (2024) presenteren we hun tweede langspeelfilm in een nieuwe digitale versie.

Courtisane has already screened the magnificent films of António Reis and Margarida Cordeiro on several occasions. In the context of the release of our publication *In the Midst of the End of the World: António Reis and Margarida Cordeiro* (2024), we present their second feature film in a new digital version.

In the Midst of the End of the World António Reis and Margarida Cordeiro

In the Midst of the End of the World is een publicatie van Courtisane in samenwerking met Sabzian. Samengesteld door Raquel Morais en Stoffel Debuysere.

In the Midst of the End of the World is published by Courtisane in collaboration with Sabzian. Edited by Raquel Morais and Stoffel Debuysere.

I have not yet had the opportunity to establish the kind of dialogue I would like to have with António Reis and Margarida Cordeiro, the directors of *Ana*.

I remember their previous film, *Trás-os-Montes*, which was unforgettable.

Watching *Ana* was a great emotional experience. It is a film that elevates the spirit, with a sensitivity, a finesse and a very particular poetic conception of the image.

All the strength of the film is already in the synopsis:

In those days...

The legend of the milk in the somber house.

Inner time.

Almost silence.

More than a legend, it is a tale, a secret dream that haunts us long afterwards.

"Inner time", but also that cosmic dimension that infiltrates the film, and that "almost silence", it's true, the silence runs through the whole space. The natural silence of the gestures of the characters, adults and children, of their gazes. A. Reis and M. Cordeiro recreate time without leaving reality aside, a reality that is always the true source of artistic work, they are always very close to that source.

Inside the somber house, the light highlights some dark places. There are impressive effects, and it's not Rembrandt, it's not de la Tour!

On the other hand, outside, the colours are strong: yellow, green, they give all the strength to the landscape. A grandiose landscape, sometimes you see a character in the distance, running or walking, and that's how the space acquires this immoderation. This reminded me a little of classical Chinese painting, which places man in the universe. The image of man in relation to the cosmos is one of the most profound reflections of Chinese philosophy, which says: "Heaven gives, earth receives, allows to grow, and man accomplishes". It seems to me audacious on the part of Reis and Cordeiro, who are very close to current reality, and at times close to the documentary, to introduce this cosmic notion.

In *Ana* there is a proliferation of symbols, symbols that are also signs, a code: a history, mythology and the wise discourse of the professor. A flash-back of five thousand years! And Reis and Cordeiro have the courage to go back in time and space, and tell us: they are the same,

they are the same people, they are the same movements of humanity that, in the end, return in this house, it is the cycle of life: the mountains, the water, the river, the relationship of man with nature, with animals.

It can be said that A. Reis and M. Cordeiro recreate time. Inside, always punctuated by the acts of everyday life, the naturally slow rhythm of glances, of gestures. For example, when Ana's son sees his dead mother's grave. The most moving moment is the image of Ana's granddaughter, with her back turned, her hands slowly sliding down the wall. Reis and Cordeiro do not show us her face.

This film is an exaltation of life, but it also speaks of death. The wineskin, the raft, the boat, so many human interventions over the centuries that continue to condition us to the idea of death.

The symbol of the boat, source of life and death, establishes an almost natural relationship with Ana's death. At the end of her life, as if on a ritual journey, Ana heads for a round lake, which seems to have been inserted into this fixed, flat landscape. It is these kinds of visions that come to mind when one thinks of peaceful, serene things. Like when Ana walks up and down those high steps. The sound of her clogs sounds like a destiny, like a fatality. Also my advanced age makes me feel that fatigue. I can understand Ana's movements very well, one would say they are slow, but in reality they are extremely just, efficient, precise and measured in order to economise her strength.

Reis and Cordeiro use the wind as a dramatic element and not as an artifice: the wind caresses the trees or whips them. For example, in the first shot of the tracking shot, Ana's granddaughter runs with the wind. In the background, we see the gusts. It's incredibly beautiful.

I like the silences in this film. I like the silence that invades the places themselves, even if for a long time they are burdened with the presence of the characters who left them.

A. Reis and M. Cordeiro work with exceptional talent the memory of this film. The back and forth between the past and the present of the old woman. *Ana's* time never imposes itself as a sublimated flashback, but is superimposed, it fits in, as in the appearance of the young woman dressed in white.

Joris Ivens, Diaries, 30 June 1983

IN THE MIDST OF THE END OF THE WORLD

KASKCINEMA

DON/THU 3 APRIL 11:00

Ana

António Reis & Margarida Cordeiro

1982, PT, digital, Portuguese spoken, English subtitles, 115 min
Copy digitised by Cinemateca Portuguesa — Museu do Cinema.

Een film van dichters, maar ook van geologen, antropologen, sociologen, van alle mogelijke 'logici'. Reis en Cordeiro zijn Portugezen, maar niet uit Lissabon (dat is een veel te provinciale hoofdstad), zelfs niet uit Porto. Ze situeren hun films in dit noordelijk deel van Portugal waar de toeristen nooit komen (ze vallen de Algarve in hordes binnen, de dwazen). Mooie en verlaten landschappen, die moeten worden gezien als weelderige ruïnes; een platteland dat wordt gefilmd alsof het een stad is. In *Ana* hebben de bomen, de wegen, de stenen van de huizen bijna namen. Alles is een knooppunt, niets is anoniem. De film is een troostend gezoem: het geluid van de wind doet de beelden aanzwellen en terugvloeien als een zee. Er is leegte te midden van deze sensaties, zoals er een leegte is in dit deel van Portugal. De films van Reis en Cordeiro leggen een desoriënterende situatie van emigratie vast, veroorzaakt door de uittocht: de mannen zijn vertrokken, de kinderen zijn nu aan hun spel overgelaten en de ouderen moeten de plaatsen bewaken. Er is hier geen toezicht van de ouders, alleen de voogdij van grootouders, in een spel van blikken, vluchtig en teder, verrast en serieus. (Serge Daney)

A film by poets, but also by geologists, anthropologists, sociologists, by all the possible 'logists'. Reis and Cordeiro are Portuguese, but not from Lisbon (it is a much too provincial capital city), not even from Porto. They situate their films in this north of Portugal where the tourists never come (they invade the Algarve in hordes, the fools). Beautiful and abandoned landscapes, which have to be perceived as sumptuous ruins; a countryside that is filmed as if it were a city. In *Ana*, the trees, the roads, the stones of the houses almost have names. Everything is a junction; nothing is anonymous. The film is a consoling buzzing: the sound of the wind causes the images to swell and flow back like a sea. There is emptiness in the midst of these sensations, the way there is an emptiness in this part of Portugal. The films by Reis and Cordeiro record a disorienting situation of emigration, caused by the exodus: the men have left, the children are now left to their games and the elderly are left to guard the places. There is no supervision from the parents here, only the guardianship of grandparents, in a game of glances, fleeting and tender, surprised and serious. (Serge Daney)

In collaboration with Sabzian

Sabzian

cinemateca
portuguesa
MUSEU DO CINEMA, IP

Diego Marcon

DIEGO MARCON 1
ARCA
ZAT/SAT 5 APRIL 18:00

ToonsTunes
(Four Pathetic Movements)
Diego Marcon

2016, IT, audio track, monaural sound, 9 min

ToonsTunes is een muzikale compositie die bestaat uit vier verschillende delen, geconstrueerd door het bewerken en herhalen van lo-fi audiofragmenten uit Donald Duck-cartoons. De verschillende composities wisselen snelle en langzame ritmes af, waarbij melancholische klanken worden gecombineerd met meer opgewonden geluiden, waaruit het geroep en gekwaak van de stem van het personage naar voren komen.

ToonsTunes is a musical composition that consists of four distinct movements put together by editing and looping lo-fi audios taken from Donald Duck cartoons. The different compositions alternate fast and slow rhythms and rueful sounds with more excited ones, from which the calls and quacks of the character's voice emerge.

Bedtimes Stories 1, 2, 3
Harun Farocki

1977, DE, digital, sound, 9 min

Gedeeltelijk om zijn familie te ondersteunen maakte Farocki korte kinderfilms voor de Duitse publieke omroep. In deze *Bedtime Stories* gebruikt hij eenvoudige objecten zoals bruggen, spoorwegen en schepen om cinematografische methoden te verduidelijken. Twee meisjes, zijn dochters, spelen een poëtisch spel en vullen de ruimte tussen dag en droom.

Partly to support his family, Farocki made short children's films for German public television. In these *Bedtime Stories* he uses simple objects as bridges, railways, and ships to elucidate cinematographic methods. Two girls, his daughters, play a poetic game, filling the space between daytime and dreamtime.

BEDTIMES STORIES: RAILWAYS

POUR VOS BEAUX YEUX

Pour vos beaux yeux
Diego Marcon

2013, IT, digital, silent, 8 min

Handmatig ontwikkelde Super 8, overgezet naar digitaal, test de fysieke grenzen van het zicht door beelden vast te leggen van melkachtige wolken die in de lucht oplossen. Wolken deden Marcon, middels associatie, denken aan tekstballonnen in cartoons en hun grenzeloze visuele vloeibaarheid.

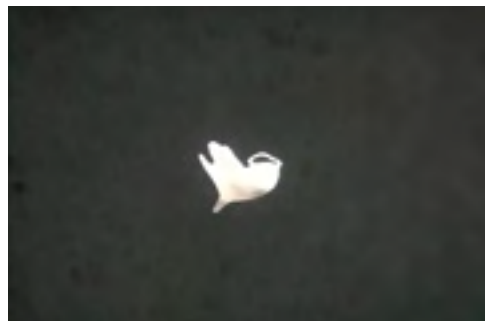
Hand-processed Super 8 transferred to digital, tests the physical limits of vision by recording images of milky clouds dissolving into air. Clouds brought Marcon, by association, to speech bubbles in cartoons and their boundless visual liquidity.

Flying Glove (#1, #5, #7)
Giulia Guidi

2023, DE/IT, digital, silent, 2 min

Flying Glove is een serie van drie geanimeerde handschoenen die door de wind worden opgeblazen. De animaties, gemaakt met traditionele animatietechnieken en gefilmd op 16mm zwart-witfilm, vormen een studie van herhaling, licht en beweging.

Flying Glove is a series of three animated gloves inflated by the wind. The animations, created using traditional animation techniques and filmed on 16mm black and white film, are a study of repetition, light, and movement.

FLYING GLOVE (#1, #5, #7)

Untitled
(Head Falling 01, 02, 03, 04, 05)
Diego Marcon

2015, IT, digital, silent, 5 min

Met de hand geschilderd door Diego Marcon, zien we een close-up van een gezicht op de drempel tussen slaap en waakzaamheid, of misschien in de overgang van waakzaamheid naar slaap. Via de protagonist van deze film, een eenzame tiener gevangen in twijfel en onzekerheid, portretteert Marcon een scala aan emoties die steeds dominant worden: overweldigd door beelden op sociale media en uitgeput door de machteloosheid tegenover een politieke situatie die balanceert tussen het tragische en het groteske.

Hand-painted by the artist, we see a close-up of a head caught on the threshold between sleep and wakefulness or maybe from wakefulness to sleep. Through the protagonist of this film, a lonely teenager, trapped in doubt and indeterminacy, Marcon portrays a range of emotions that have become more and more prevalent: overwhelmed by images, struck by social media, and exhausted by impotence towards a political situation that is suspended between the tragic and the grotesque.

Untitled (Vampire)
Peter Wächtler

2019, DE, digital, silent, 12 min

Peter Wächtlers stille film *Untitled (Vampire)* is een betoverend portret van een solipsistische vampier, gespeeld door Wächtler zelf, en het teruggetrokken leven dat hij leidt in een kasteel hoog in de bergen. In zijn dagboekachtige bespiegelingen komen existentialisme en de kleine genoegens van de consumptiecultuur op de meest bizarre, maar toch plausible manieren samen.

Peter Wächtler's silent film *Untitled (Vampire)* is a mesmerising portrait of a solipsistic vampire, played by Wächtler, and the secluded life he leads in a castle high in the mountains. In his diaristic accounts, existentialism meets the small comforts of consumption culture in the most bizarre yet plausible manners.

UNTITLED (VAMPIRE)

FRITZ

Fritz
Diego Marcon

2024, IT/UK/DE, digital, sound, 4 min

In een schuur, verlicht door een herfstig ochtendgloren, hangt een jongen aan een strop terwijl hij jodelt. Traditioneel gebruikt in de Centrale Alpen om vee terug naar de stallen te roepen of met afgelegen dorpen te communiceren, is Fritz' jodel hier echter een gedempte roep en een luguber requiem, vergezeld door andere stemmen die weerklinken uit nabijgelegen valleien en bergen. Gecomponeerd door zijn vaste artistieke partner Federico Chiari, werd de jodel uitgevoerd door Coro Genzianella, een Italiaans mannenkoor dat in 1961 werd opgericht in een klein bergdorp in de regio Trentino-Zuid-Tirol.

Inside a shed illuminated by an autumn dawn, a young boy hanging from a noose, is yodeling. Traditionally employed in the Central Alps to call the cattle back to the barns or to communicate with distant villages, Fritz's jodel is instead a muffled call and a lugubrious requiem, accompanied by other voices coming back from nearby valleys and mountains. Composed by long-term collaborator Federico Chiari, the jodel was performed by Coro Genzianella, an all-male Italian folk choir founded in 1961 in a small mountain village in the Trentino-Alto Adige region.

In the presence of Diego Marcon

UNTITLED (HEAD FALLING 01, 02, 03, 04, 05)

DIEGO MARCON 2
ARCA
ZAT/SAT 5 APRIL 22:30

Monelle
Diego Marcon

2017, IT, digital, sound, 16 min

Met staccato flitsen verlicht Marcon spookachtige figuren in de donkere ruimtes van Giuseppe Terragni's Casa del Fascio in Como — beelden die resoneren met de geladen politieke geschiedenis van het gebouw. Hij gebruikt contrasterende technologieën — 35mm en CGI animaties — en vertegenwoordigt twee tegengestelde attitudes in film: 'structural film' en horror. De rigide vormelijke structuur van de film wordt ondermijnd door de verontrustende acties van de protagonisten: een man springt van een balkon, de angstige blik van een kind in de lens.

In staccato flashes, Marcon illuminates eerie figures in the dark rooms of Giuseppe Terragni's Casa del Fascio in Como — images that resonate with its burdened political history. He uses contrasting technologies — 35mm and CGI animation — and represents two opposing attitudes in film: structural cinema and horror. The rigid formal structure of the film is undercut by the disquieting actions of the protagonists: a man jumping off a balcony, the fearful glance of a child looking into the lens.

O' Persecuted
Basma al-Sharif

2014, PS / UK, digital, sound, 12 min

O, Persecuted transformeert het restaureren van Kassem Hawal's Palestijnse militante film *Our Small Houses* (1974) in een performance die alleen mogelijk is via film. Een performance die snelheid, lichamen en de beweging van het verleden naar een toekomst omvat, waar ideologie en escapisme met elkaar botsen.

O, Persecuted turns the act of restoring Kassem Hawal's 1974 Palestinian Militant film *Our Small Houses* into a performance possible only through film. One that involves speed, bodies, and the movement of the past into a future that collides ideology with escapism.

In the presence of Diego Marcon

MONELLE

Love Doll Resurrect
Sidsel Meineche Hansen

2019, DK, digital, silent, 1 min

Een zombie stop-motionfilm over post-humane seks: onderdeel van Meineche Hansens artistiek onderzoek naar geautomatiseerde seks en de nieuwe pornografische taal van algoritmische visualisatie.

A zombie stop motion film on post-human sex: part of Meineche Hansens artistic inquiry into automated sex and the new pornographic language of algorithmic visualisation.

Your Face
Bill Plympton

1987, US, digital, sound, 3 min

Een relikwie uit de hoogtijdagen van MTV, *Your Face* bepaalde de stijl en lanceerde de carrière van Bill Plympton. Terwijl een tweede-rangs crooner zingt over de schoonheid van het gelaat van zijn geliefde, metamorfoseert zijn eigen gelaat in de meest surrealistische vormen en verdraaiingen die mogelijk zijn.

A relic of the heyday of MTV, *Your Face* set the style and started the career of Bill Plympton. As a second-rate crooner sings about the beauties of his lover's face, his own face metamorphosizes into the most surreal shapes and contortions possible.

YOUR FACE

O' PERSECUTED

LOVE DOLL RESURRECT

TWELVE TALES TOLD

THE PARENTS ROOM

The Parents Room
Diego Marcon

2021, IT/UK/FR, digital, sound, 10 min

Een tsiropende vogel als brenger van slechte tijdingen. Geschoten op 35mm en gemanipuleerd met CGI animaties toont *The Parents Room* een kerngezin op een aller gruwelijkst moment. Elk lid beschrijft de schrijnende gebeurtenis van hun perspectief. Een macabere operette die een nieuw hoofdstuk aansnijdt in het veelzijdige oeuvre van Diego Marcon, met een ijsingwekkende maar ook betoverende compositie die u nog lang na het verlaten van de zaal zal achtervolgen.

A chirping bird bears bad tidings. Shot on 35mm and manipulated with CGI animation *The Parents Room* shows a nuclear family in its darkest hour. Each member describes the harrowing event from its own perspective. A macabre operetta that marks another chapter in the versatile oeuvre of Diego Marcon, with an eerie but mesmerising score that will haunt your mind long after you've left the screening room.

Twelve Tales Told
Johann Lurf

2014, AT, digital, sound, 4 min

Johann Lurf's maximalistische salvo van Hollywood-studio logo's transformeert deze iconische 'corporate' preludes naar de grote productie die komen gaat in een langdurig spektakel waarin versplinterde en fantastische werelden botsen in een bombastische anticlimax. Als knipoog naar Jack Goldstein's looping *Metro-Goldwyn-Mayer* (1975), heeft *Twelve Tales Told* een agressieve musicaliteit die resonanceert met onze sonore herinnering en wekt op ingenieuze wijze een verlangen op naar het rijk dat Hollywood is. (Andréa Picard—TIFF)

Johann Lurf's maximalist barrage of Hollywood studio logos, transforms these iconic corporate preludes to the big production-to-come into a sustained, stuttering spectacle in which fractured and fantastical worlds collide into a bombastic anticlimax. Like a riff on Jack Goldstein's looping *Metro-Goldwyn-Mayer* (1975), *Twelve Tales Told* has an aggressive musicality that resonates with our sonic memory, and rather ingeniously creates desire for the dominion that is Hollywood. (Andréa Picard—TIFF)

La Gola
Diego Marcon

2024, CH/DE/AT/UK, digital, sound, 22 min

La Gola, wat "de keel" betekent, is een epistolaire film die de kracht van taal aantoon om intense emoties over te brengen wanneer expressie en visuele aanwijzingen impliciet blijven. Gedurende acht brieven beschrijft Gianni de opeenvolgende gerechten van een exquis feestmaal, terwijl Rossana verslag doet van de geleidelijke achteruitgang van de gezondheid van haar moeder. De twee personages worden gespeeld door hyperrealistische mannequins, die onbeweeglijk lijken met hun ogen gemodelleerd en geanimeerd in CGI.

La Gola, translating to "the throat," is an epistolary film that demonstrates the ability of language to convey powerful emotion when expression and visual indicators are left implicit. Over the course of eight letters, Gianni describes the successive dishes of an exquisite banquet, while Rossana gives an account of the progressive decline of her mother's health. The two characters are played by hyperrealistic mannequins, that appear motionless with their eyes modelled and animated in CGI.

LA GOLA

LÀ — ALBUM RELEASE

ARCA
VRI/FRI 4 APRIL 22:30

Là

Sirah Foighel Brutmann, Eitan Efrat, Laszlo Umbreit and Ot Lemmens

2025, live performance

Là is een meeslepende, politiek geladen sonische reis — een klaagzang voor de Naqabwoestijn in Palestina. Het resultaat van een samenwerking tussen Sirah Foighel Brutmann, Eitan Efrat, Laszlo Umbreit en Ot Lemmens.

Het album combineert akoestische instrumenten zoals fluit en cymbalen met bewerkte elektronica en mechanische geluiden. Het nummer *Ensemble* is gemaakt met geluidsopnames van elf 16mm-filmprojectors die gelijktijdig en met intervallen draaien, waardoor er een rond één toonhoogte (la/A) gecentreerde textuur ontstaat. De nummers *For Her*, *There* en *No* zijn opnames van live sessies gespeeld door Laszlo Umbreit en Eitan Efrat.

Bij het album zit een 12 pagina's tellend boekje met de uitgebreide tekst *Strategies for Survival* van Rose Higham-Stainton. Futura Resistanza gaf *Là* een thuis. In dit live concert werken Laszlo Umbreit en Eitan Efrat de geluidformaties uit het album verder uit, met akoestische en elektronische instrumenten.

Là is an immersive, politically charged sound journey — a lament for the Al Naqab desert in Palestine. A result of a collaboration between Sirah Foighel Brutmann, Eitan Efrat, Laszlo Umbreit and Ot Lemmens.

The album combines acoustic instruments like flute and cymbals with processed electronics and mechanical sounds. The track *Ensemble* is made of sound recordings from eleven 16mm film projectors, playing simultaneously, and in intervals, creating a texture centered around a single pitch — La/A. The tracks *For Her*, *There* and *No*, are recordings of live sessions played by Laszlo Umbreit and Eitan Efrat.

The album features an extended text by Rose Higham-Stainton titled *Strategies for Survival*, spread across a 12-page booklet. Futura Resistanza gave *Là* a home. This live concert, played by Laszlo Umbreit and Eitan Efrat, is an elaboration on sound formations from the album, played by acoustic and electronic instruments.

Presented in collaboration with Futura Resistanza, S.M.A.K., Messidor

FUTURA
RESISTANZA

S.M.A.K.

MESSIDOR

Là

FLANDERS ARTS INSTITUTE — VISITORS PROGRAMME

ARCA
DON/THU 3 APRIL 10:00-13:00
FREE ENTRANCE — RESERVATION WWW.COURTISANE.BE

Rethinking Support

Challenges and Opportunities for Artistic Film Production and Distribution

Tijdens het bezoekersprogramma van Kunstenpunt willen we graag stilstaan bij de veranderende rol van filmfestivals en instellingen die kunstenaarsfilms steunen, en bij de uitdagingen die zich voordoen bij de productie en distributie van kunstfilms.

Kunstproducties staan onder steeds meer druk, dus is het belangrijker dan ooit dat middelen eerlijk en billijk verdeeld worden. Toch zien we dat veel festivals en instellingen worstelen met hun rol om een internationaal platform te bieden voor experimenteel en vernieuwend werk.

Wie steunt de productie en distributie van kunstfilms, en hoe? Hoe dragen festivals en instellingen bij aan die eerlijkheid en billijkheid? Hoe krijgen selectieprocedures vorm en hoe kunnen ze laagdrempeliger, transparanter en inclusiever worden? Wat kunnen kunstenaars en professionals zelf ondernemen om hun werk te ondersteunen?

Deze kritische vragen vormen de rode draad doorheen een gesprek dat op gang wordt gebracht met internationale gasten en de bredere audiovisuele kunstengemeenschap in België.

During the Flanders Arts Institute's Visitors Programme, we would like to take the time to reflect on the evolving role of film festivals and institutions in supporting artists' films and to address the challenges faced in artistic film production and distribution.

As artistic production faces increasing pressures, it is more important than ever to ensure that resources are shared in a fair and equitable way. Yet, we see many festivals and institutions struggling to uphold their roles as international platforms for experimental and innovative work.

Who is supporting artistic film production and distribution today, and how? What roles do festivals and institutions play in fostering fairness and equity? How are selection processes structured, and how can they become more open, transparent, and inclusive? What self-organisational models can artists and professionals adopt to sustain their work?

These critical questions will guide the programme and shape a public conversation with international guests and the broader audiovisual arts community in Belgium.

In collaboration with Flanders Arts Institute, argos

FLANDERS
ARTS INSTITUTE

With Daniella Shreir (Another Gaze), Tendai Mutambu (curator / producer / critic) — Katrin Mundt (European Media Art Festival), Kenza Belarbi (Talitha collective), Leonardo Bigazzi (Fondazione In Between Art Film), Lyse Ishimwe Nsengiyumva (Recognition), Maryam K Hedayat (argos / Studio Sarab), Wouter Janssen (Square Eyes). Moderated by Dmitry Frolov.

PHOTO: MICHEL DEVIJVER

Praktisch / Practical

Praktisch / Practical

LOCATIES / LOCATIONS

Minard > Romain Deconinckplein 2, 9000 Gent

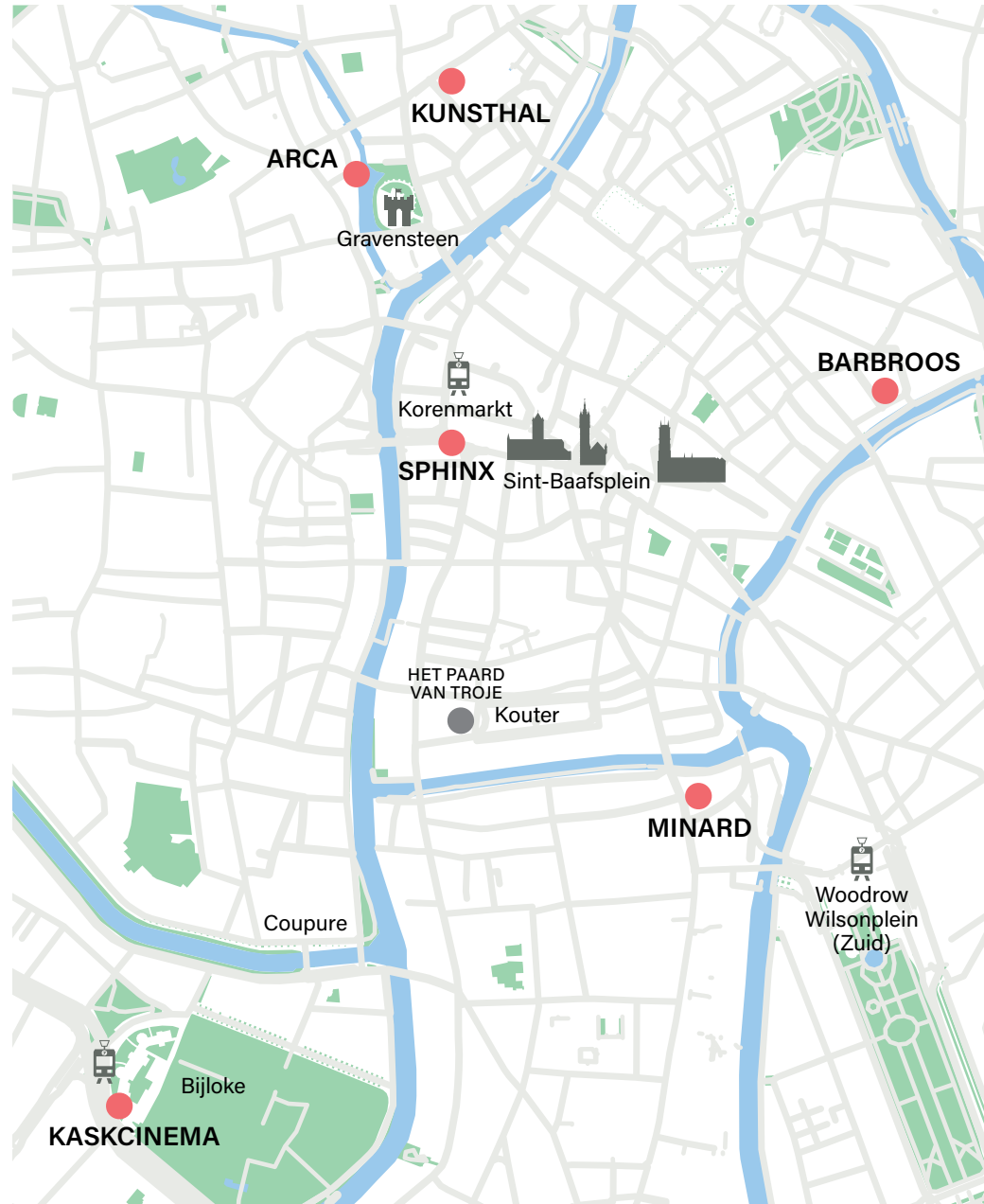
ARCA > Sint-Widostraat 4, 9000 Gent

Sphinx Cinema > Sint-Michielselling 3, 9000 Gent

KASKcinema > Godshuizenlaan 4, Campus Bijloke, 9000 Gent

Kunsthof / Art Cinema OFFoff > Lange Steenstraat 14, 9000 Gent

BarBroos > Oude Beestenmarkt 7, 9000 Gent

FESTIVAL GUEST OFFICE & BOOKSHOP

Minard

Woe/Wed 18:00-23:00

Don/Thu, Vri/Fri, Zat/Sat 10:30-20:30

ARCA

Zon/Sun 10:30-18:00

Bezoek onze sponsor voor meer boeken / Visit our sponsor for more books:

Paard van Troje > Kouter 113, 9000 Gent

TICKETS

www.courtisane.be

standaarttarief / standard price - 11 euro

steuntarief / support price - 13 euro

Zit je financieel in een comfortabele positie? Kies voor het steuntarief en geef zo anderen de kans om een reductieticket te kopen. / Are you financially in a comfortable position? Choose a support ticket and give others the chance to buy a ticket with a reduced price.

reductietarief / reduced price - 9 euro

Zit je financieel in een moeilijke positie? Dit ticket biedt je toegang met kortingstarief. / Are you financially in a difficult position? This ticket offers you access at a reduced price.

Vriend van Courtisane / Friend of Courtisane € 70, € 100 of/or € 250. Mis niets van het festival en alle voorstellingen doorheen het jaar! / Don't miss a thing of the festival and the programs throughout the year!

Voor de **openings- en slotavond** is een ticket in voorverkoop vereist, voor genodigden en geaccrediteerden is reservatie vereist. / For the opening & closing night a presale ticket is required, for guests and holders of an accreditation a reservation is required.

TOEGANKELIJKHEID / ACCESSIBILITY

Al onze locaties zijn **rolstoeltoegankelijk**.

Voor assistentie in Sphinx Cinema contacteer ons via office@courtisane.be

All our locations are **wheelchair accessible**.

For assistance in Sphinx Cinema contact us via office@courtisane.be

Alle info op www.courtisane.be of aan de kassa's.

All info on www.courtisane.be or at box offices.

Courtisane streeft naar een zo toegankelijk mogelijk festival voor zoveel mogelijk mensen. Vanuit deze optiek hanteren we verschillende tarieven. Dit wil zeggen dat jij zelf kan bepalen welk tarief aansluit bij jouw financiële situatie. Tickets aan UiTPas kansentarief blijven ook mogelijk.

Een half uur voor de vertoning wordt de **online ticketing** afgesloten, en opent de **kassa** op locatie. Er zijn doorgaans nog tickets verkrijgbaar aan de kassa.

Mensen die ervoor in aanmerking komen kunnen met hun **UiTPAS** tickets verkrijgen aan 80% korting. Dit kan in online voorverkoop en bij ons aan de kassa.

Courtisane strives to be a festival that is as accessible as possible for as many people as possible. This is why we apply different rates. This means that you can determine for yourself which price suits your current financial situation. UiTPas social rate remains applicable.

Half an hour before the screening, **online ticketing** will close and the **box office** will open on location. Tickets are usually still available at the box office.

People who qualify can buy tickets with their **UiTPAS** with a discount of 80%. This is possible in our online ticketshop and at our ticket counters.

FESTIVAL TEAM

Ana Júlia Silvino, Christina Stuhlberger, Eva Giolo, Eva van Tongeren, Juliana Arana, Morgan Quaintance, Pieter-Paul Mortier, Ricardo Matos Cabo, Stoffel Debuysere, Vincent Stroep
Program Courtisane festival 2025

Ditte Claus, Emma Steurs, lau persijn
Program advisors

Anne-Marie Dimitrov, Charlot Vanthournout, Jelena Boydens, Nathan Tengan
Interns

Bob Mees
Technical and projection coordination

David Marquenie
Catering

Dirk Deblauwe
Website, graphic concept

Ditte Claus
Production, administration

Emma Steurs
Guests, volunteers, production

Emma Tsuji Harrison, Janne Van Beek, Rebecca Jane Arthur
Translations, text editing

Gunther Fobe
Graphic identity, print design

Kristofer Woods
Conversations

lau persijn
Press, communication

Laurent Tenzer
Live subtitling

Martin Putto
Projection

Michiel Devijver
Festival photographer

Noah Berhithu
Video documentation

Pieter-Paul Mortier
Director, program

Sacho Kris G.
Projection, film prints and files

Stoffel Debuysere
Program, publications

yiryel, lau, hennie imogen, Jorn Plucieniczak
Party Djs

Griselda Hoxhaj, Jan De Vrieze, Katrien Coupez, Lennert Dierick, Marina De Paepe, Michael Knapen, Nathalie De Neve, Pilar Callebaut
Minard

Andreas Vermaut, Egon Van Herreweghe, Joke Verhellen, Jules Mathôt, Patrick Deboes, Sjef Cocriamont, Sofie Mercier, Wendy Vercauteren
Sphinx Cinema

Charlotte Durnajkin, Fenna Maas, Koen Boesman, Lena Baguet
Arca

Dieter Lapauw, Elisa De Schepper, Elke Deklerck, Lennart Soberon, Marthe Peters
KASKcinema

Courtisane Board of Directors
Fairuz Ghammam, Hilde D'haeyere, Iris Verhoeven, Mohanad Yaqubi

Courtisane General Meeting
Bob van Langendonck, Caroline Van Peteghem, Dirk Deblauwe, Gerard-Jan Claes, Gunther Fobe, Hendrik Leper, Marie Logie, Sirah Foighel Brutmann, Stoffel Debuysere, Wieter Bloemen

Courtisane is in residentie in KASK & Conservatorium, de school of arts van HOGENT en Howest

Courtisane is in residency in KASK & Conservatorium, the school of arts of HOGENT and Howest

Met de steun van / With the support of Vlaamse Overheid, Stad Gent, Nationale Loterij

Ticketing met de steun van / with the support of Film Fest Ghent

Officiële / official file transfer partner: **MyAirBridge**

CATALOGUE

Cover image: Pierre Creton, Vincent Barré - 7 promenades avec Mark Brown / Fukuda Katsuhiko - A Grasscutter's Tale (Photograph by Hatano Yukie) / Elke Marhöfer - Becoming Extinct (Wild Grass)

Layout by Gunther Fobe

Climate neutral printing by Zwartopwit
With extra support from Zwartopwit

V.U. Pieter-Paul Mortier, Courtisane vzw, p.a. KASK,
Louis Pasteurlaan 2, 9000 Gent

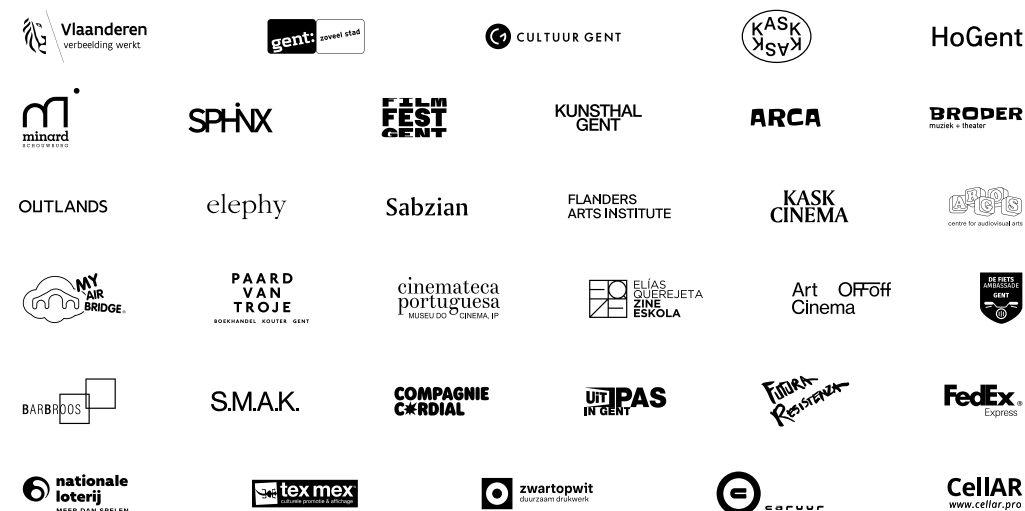
DANK AAN / THANK YOU

alle filmmakers en deelnemende kunstenaars / all the participating filmmakers and artists

alle 'Vrienden van Courtisane' / all 'Friends of Courtisane'

alle vrijwilligers / all volunteers

Ambassade de France en Belgique (Violène Verduron), andolfi (Arnaud Dommerc), argos (Laurence Alary, Maryam K Hedayat), Art Cinema OFFoff (Ruben Demasure, Marthe Peters, Isolde Vanhee), Arsenal - Institute for Film and Video Art (Cornelis Los), Auguste Orts (Catherine Plenevaux), BarBroos, Basilisk Communications Ltd. (James Mackay), Berwick Film & Media Arts Festival (Peter Taylor), Broder, Cis Bierinckx, Bijlokesite (Géraldine Labeeu), Canyon Cinema (Zachary Epcar), Cartagena de Indias International Film Festival - FICCI, CellAR (Jef Pinxteren), Cinema Galeries (Frédéric Cornet, Ruben Devoille), CINEMATEK (Christophe Piette, Veva Leye), Cinemateca Portuguesa (Sara Moreira), dagvorm films (Anna Eva Heene), Julie Daems, de kleine prins BV (Lotte Deprins, Chiara De Winter, Tom Deprins, Bruno Deprins), Deutsche Kinemathek - Museum für Film und Fernsehen (Diana Kluge), DokuFest (Veton Nurkollari), Dreamscreen (Jean-François Maertens), La Ducale, Laura Ducceschi, elephy, Elias Querejeta Zine Eskola (Pablo La Parra Pérez, Ricardo Matos Cabo, Uxue Arzelus, Arrate Velasco Delgado), EMAF (Katrin Mundt), Escautville (Ulrike Lindmayr), Faja Lobi (Jurgen Heytens), FID Marseille (Tsveta Dobрева, Cyril Neyrat, Nicolas Feodoroff), Film Fest Gent (Wim De Witte, Marijke Vandebuerie, Michiel Philippaerts, Lien Puttemans, Kim Verthé), The Film-Makers' Cooperative (Robert), Filmform - The Art Film & Video Archive (Andreas Bertman, Elsa Forsman), fran, Futura Resistenza, Gargantua Film Distribution (Marianna Manili), GKO / Gents Kunstenoverleg (Amani El Haddad, Niek Verlinden), Lyo Gong, Guestflow (Kristof Waelkens), Koen Haspelslagh, HoGent (Algemeen directeur Koen Goethals), Hollywood Classics (Alistair Leach), Martine Huvenne, KASK / School of Arts (Filip Rathé, Dries De Wit, Joke Vangheluwe, Claudine Bussens, Valerie Hutsebaut, Marina De Pot, Anouk De Clercq, Jasper Rigole, Ilse Den Hond, Thomas Janssens, Dries Op de Beeck, Sam Van Ingelgem, Jef Goddard, Laurent Derycke), KASKcafé, KASKcinema, Kunstenpunt (Lissa Kinnear, Dirk De Wit, Sofia Van Laer), Kunsthal Gent (Danielle van Zuijlen), Marijke Leye, Light Cone (Emmanuel Lefrant, Dalva Deshogues, Miguel Armas), LOD muziektheater (Eva De Wolf, Kathleen Treier, Nic Rosseeuw), Annie Logie, Luma Foundation / Breuerlakehouse AG (Friedrich von Brühl), LUX (Hanan Coumal, Charlotte Procter), Marie & Charlotte & William, Flavia Mazzarino, Minard, The Modern Institute (Calum Sutherland), Raquel Morais, Katherine Mortier, Louis Mortier, National Film Board of Canada (Frédéric M. Savard), Nationale Loterij (Jessika Wagenaar), oKo (Anne-Marie Croes, Leen Laconte, Eveline Vanfraussen, Barbara Falter, Kristel Vancorenland, Dries Cools, Hannah Gordts), Open City Documentary Festival, OUTLANDS (Caleb Madden, Simon Wright), P.A.M., Paard van Troje (Kris Latoir, Sarah De Koning, Arno Van Vierberghe), María Palacios Cruz, Punto de Vista Festival (Manuel Asín, Teresa Morales de Álava, Cristian Ruiz), Het Rustpunt, Sabzian (Gerard-Jan Claes, Pepa De Maesschalck, Tillo Huygelen), Stijn Schiffeleers, sixpackfilm (Jonida Laçi), SMAK (Karima Boudou), Sphinx cinema, Lisa Spilliaert, Square Eyes (Wouter Jansen, Berry Hahn), Stad Gent (Schepen van Cultuur Astrid De Bruycker, Lien Van de Velde, Els Uytterhoeven, Bram Ghyyoot, Margie Van de Slycke), Diederik Thuyn, Twenty Nine Studio & Production (Rosa Spaliviero, Juliette Hourgourigaray, Minne De Meyer Engelbeen), UGent (Gertjan Willems, Daniel Biltereyst, Steven Jacobs), UiTPAS Gent (Julie Beekman, Miet Demuyneck), Erwin van t Hart, vdk Gent (Chris Vaernewyck), Viennale (Eva Sangiorgi, Paolo Calamita, Fredi Themel), Vlaamse Gemeenschap (Caroline Genez - Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen, Departement Cultuur, Jeugd & Media), Walpoort (Dirk Huys), Yamagata International Documentary Film Festival (HAMA Haruka, OKI Masaharu)

OPEN CITY DOCUMENTARY FESTIVAL 2025

THE ART OF
NON-FICTION

6-11 MAY
VENUES ACROSS
LONDON

Instagram / Bluesky
@OpenCityDocs

Facebook
/OpenCityLondon

opencitylondon.com

21st Berwick Film & Media Arts Festival
The UK's Festival for New Cinema

B F M A F B F M A F
B F M A F B F M A F
B F M A F B F M A F
B F M A F B F M A F
B F M A F B F M A F
B F M A F B F M A F
B F M A F B F M A F

“BFMAF was like a potion that, once consumed,
transformed the whole world into a cinema” – MUBI

March 2026 • bfmaf.org

Supported using public funding by
ARTS COUNCIL
ENGLAND

EDITION 24
1-9 AUGUST, 2025
PRIZREN, KOSOVA

 <https://www.facebook.com/dokufestprizren/>
 <https://www.instagram.com/dokufest/>
 <https://www.x.com/dokufest/>

DEADLINE TO SUBMIT
30.03.2025

**:DOKU
FEST**
International Documentary
and Short Film Festival

Festival 23/04 — 27/04
Exhibition — 25/05

witnessing

EMAF

witnessing

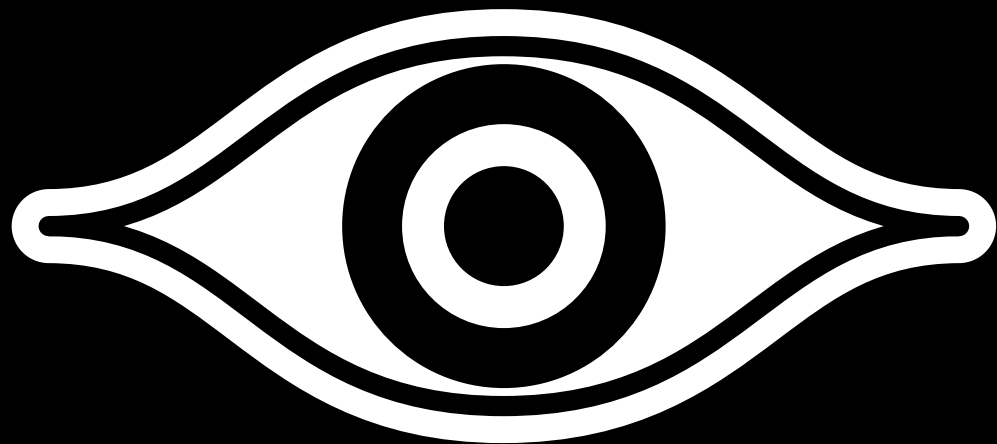
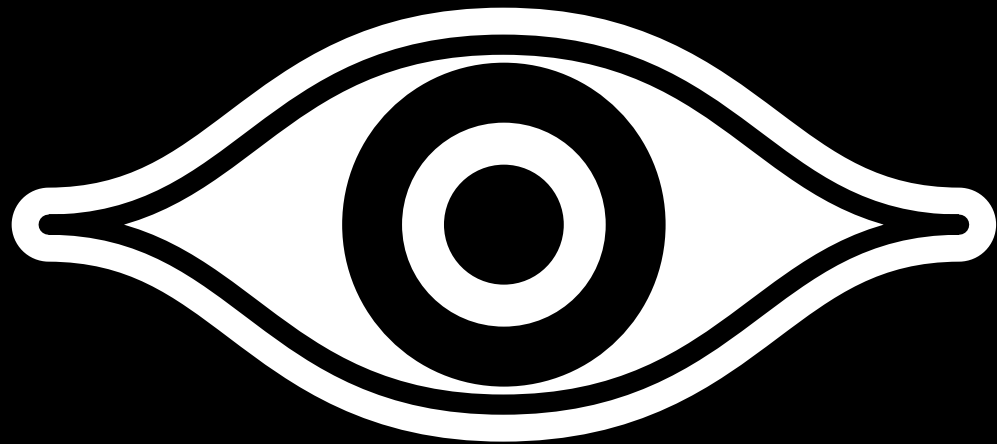
European Media Art Festival

emaf.de Osnabrück

No 38

Submissions

Porto/Post/Doc: Media & Film Festival
20-29 November 2025

Deadline 2025
Early: 31 January / Regular: 30 April / Extended: 31 July

Now Submit Your Film Today! **Open!**
portopostdoc.com

PUNTO DE VISTA

Festival
Internacional de
Cine Documental
de Navarra

Nafarroako
Zinema
Dokumentaleko
Nazioarteko Jaialdia

International
Documentary
Film Festival
of Navarra

**Call for
entries**

June -
September
2025

Gobierno de Navarra Nafarroako Gobernua

Hoe lang is het
geleden dat je
het nog eens hebt
aangevraagd?

Vraag steun aan voor je concert
of ander lokaal event via
[nationale-loterij.be](https://www.nationale-loterij.be)

 **nationale
loterij**
MEER DAN SPELEN

V.U.: Nationale Loterij nv van publiek recht, Belliardstraat 25-33, 1040 Brussel

**So
many
books** **So
little
time**

Frank Zappa (1940-1993)

BOEKHANDEL

GENT@PAARDVANTROJE.BE

**PAARD
VAN
TROJE**

+32 9 330 08 83

KOUTER 113-114 B9000 GENT

BRODER

muziek + theater

SEAKING (12+)

op tournee

EEN BLAUWE VOGEL (6+)

op tournee

VRIJSTAAT MORESNET (16+)

op tournee

ZOON VAN DE ZON (16+)

première nov 2025

www.broder.be

ARCA

HUIS VOOR MUZIEK • THEATER

Beleef muziek + theater in de schaduw van het Gravensteen

GENTSE FEESTEN 25

10 Wilde Nights

VOORSTELLINGEN

van Johnny Mus. HET GEVOLG. BRODER.

FOYERCONCERTEN

en nog veel meer

Of vertel zelf je verhaal in ARCA

www.arcatheater.be

CellAR.PRO

Your delicious wine online

Bijzondere wijnen, delicatessen en dranken van over heel de wereld. Kwaliteitsvolle producten op maat van uw budget. Ontdek ons uitgebreid assortiment op **cellar.pro**

0489 32 63 31

info@cellar.pro

Word **vriend van Courtisane** en mis niets van het festival en alle voorstellingen doorheen het jaar! Alle info en prijzen op www.courtisane.be of aan de kassa's.

Word in 2025 vriend van Courtisane en draag bij aan onze werking met jouw financiële steun. Je helpt ons om onze ambitieuze plannen te realiseren, alle betrokken kunstenaars en helpende handen correct te vergoeden, en makers te kunnen verwelkomen. Dankzij jou kunnen we verder bouwen aan een community waar (film)makers en publiek elkaar kunnen ontmoeten.

Je kan kiezen tussen drie opties om ons te ondersteunen:

Met een bijdrage van €70 krijg je in 2025 toegang tot alle screenings, voorstellingen en lezingen tijdens het festival en doorheen het jaar.

Voor €100 steun krijg je er – naast het bovenstaande – twee cahiers naar keuze bij.

De hoogste steun, van €250, geeft je geen extra voordelen bovenop bovenstaande, het weerspiegelt simpelweg je onvoorwaardelijke steun voor Courtisane.

Become a **friend of Courtisane** and don't miss a thing of the festival and the programs throughout the year!
All info and prices on www.courtisane.be or at box offices.

Become a friend of Courtisane in 2025 and support our organisation by making a financial contribution. You help us to realize our ambitious plans, to guarantee a fair fee for all artists and helping hands, and to be able to welcome artists at our festival. Thanks to you, we can continue to build a community where (film) makers and audiences can engage and get to know each other.

You can choose between three options:

A support of €70 gives you access in 2025 to all the screenings, performances and lectures during the festival and throughout the year.

The €100 support gives you all of the above, and you will additionally receive two Courtisane publications of your choice.

The highest support, of €250, gives you all of the above without any additional perks, it simply reflects your unconditional support for Courtisane.

Het programma kan door onvoorziene omstandigheden nog wijzigen.
Hou de website in de gaten voor updates.

Programs may be subject to change due to unexpected circumstances.
Please check our website for regular updates.

www.courtisane.be

